

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Kisújszállás Város Önkormányzata

2013. június

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A program háttere.....	3
A program céljai	3
Küldetésnyilatkozat	4
A település bemutatása	5
Helyzetelemzés.....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	38
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	59
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	67
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	73
8. Helyi partnerség	81
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	84
Intézkedési terv	85
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	85
2. Az intézkedési területek részletes kifejtése	89
3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv	115
4. Megvalósítás.....	120
5. A program nyilvánossága.....	121
6. Kötelezettségek és felelősségi körök.....	121
7. Elfogadás módja és dátuma	122

Bevezetés

A program háttere

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelettel Kisújszállás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program felépítése

Az esélyegyenlőségi program **helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.**

A **helyzetelemzés célja** annak megállapítása, hogy a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján település milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján **intézkedési tervet** kell készíteni. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében a településeknek beavatkozásokat kell tervezniük.

Az esélyegyenlőségi program felülvizsgálata

A helyi esélyegyenlőségi programot öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A **Türr István Képző és Kutató Intézet** esélyegyenlőségi munkatársai segítették a program elkészülését, valamint részt vesznek az esedékes felülvizsgálatában is.

A program céljai

A program prioritásai (szinergiában a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia *felzárkózáspolitikai céljaival*):

- csökkenjen a szegénységben és társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átöröklésének tendenciái,

- csökkenjenek a hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű csoportok közötti társadalmi különbségek.

A program kiterjed:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A megvalósítás során érvényesítendő körülmények a településen:

- a szegregációmentesség;
- a diszkriminációmentesség;
- a társadalmi integráció;
- a minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása;
- a megkülönböztetés tilalma;
- az egyenlő bánásmód betartása;
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Küldetésnyilatkozat

Kisújszállás Város Önkormányzata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítás iránt: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen;
- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén;
- a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződéseivel, egyházzal, önszerveződéseivel, társulásaival,

egyesületeivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén;

- ösztönözi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében;
- esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

A település bemutatása

Elhelyezkedés

Kisújszállás ősi kun település, egyike a „nagykun szállásoknak”. A város Jász-Nagykun-Szolnok megyében, az Alföld szívében található, mely az észak-alföldi régióhoz tartozik, és Karcaggal, Berekfürdővel, Kunmadarassal, Kenderessel együtt alkotja a Karcagi Kistérséget. A 4-es számú főközlekedési út mellett, a Budapest-Nyíregyháza vasútvonal mentén fekszik, ezáltal könnyen megközelíthető. Kisújszállás tipikus alföldi település hangulatos utcáival, zugaival, a tájba épülő kerti gazdálkodással.

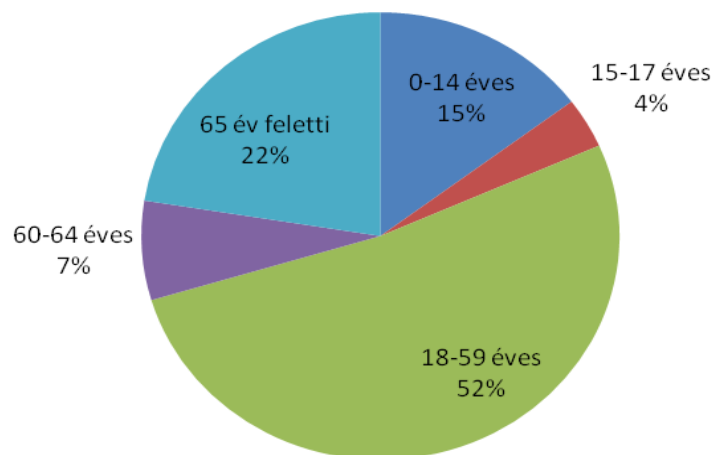
A település alapvetően **mezőváros**, amely fejlett, és nagy múltú iskolahálózattal, de iparral, kereskedelemmel is rendelkezik, illetve számos szolgáltatással várja a látogatókat.

Demográfia

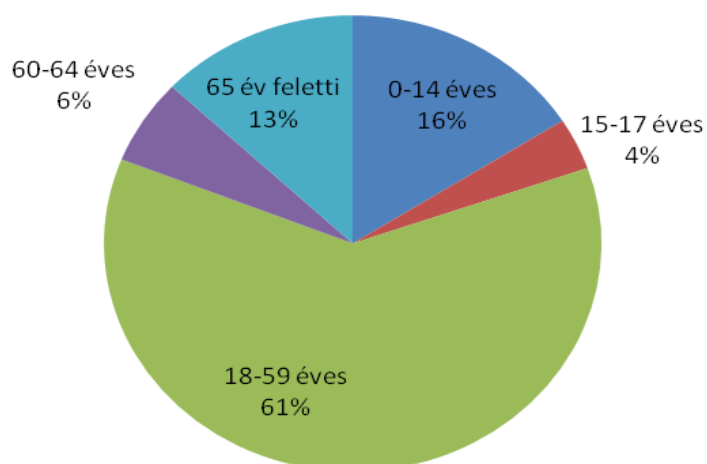
Lakónépességének száma 2011. évben 11.367 fő volt. A város népessége egyre fogy, kevés gyermek születik, ugyanakkor egyre gyakoribb a korai elhalálozás. A fiatalok gyermekvállalási kedve kicsi, egy vagy két gyermeknél nem szívesen vállalnak többet, melynek főként anyagi okai vannak.

A születések száma 2006. évben volt a legalacsonyabb, 83 fő, ugyanakkor azóta négy évben is meghaladta a 100 főt. Ez a születésszám a lakosságszámhoz képest kevés, a város lakossága nem képes a munkaerejét újratermelni. A halálozások száma változó, a csökkenő tendencia csak viszonylagos, ahogy öregszik a lakosság úgy fog a későbbiekben nőni a halálozások száma.

1. számú ábra – Állandó népesség – nők

2. számú ábra – Állandó népesség - férfiak

Nem jellemző nagyarányú beköltözés a városunkba. A korábbi években főként a Nyírségből néhány roma család a jobb élet reményében megtelepedett nálunk, azonban közülük többen rövid időn belül más városba költöztek, az itt maradók közül sokan pedig még a mai napig sem létesítettek állandó lakóhelyet Kisújszálláson.

1. számú táblázat - Belföldi elvándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	177	241	-64
2009	171	193	-22
2010	164	195	-31
2011	155	199	-44
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Az alacsony születésszám önmagában jelentős **lakosságszám csökkenést vetít előre**, ami az elköltözéssel párosulva drasztikus méretet ölthet. Ha a születésszám elérné a 150-170 főt, és az elköltözés mérséklődne, akkor a népességszám csökkenés megállna.

2. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	113	177	-64
2009	103	151	-48
2010	96	165	-69
2011	93	153	-60
2012	n.a.	n.a.	n.a.

A népesség életkor szerinti összetételét vizsgálva is megfigyelhető az **előregedés**. 2004-ben 21,46%, 2013-ban 17,23 % a 18 év alattiak aránya, ez 4,23%-os csökkenés. 2004-ben 20,57 %, 2013-ban 24,11% a 61 év felettiek aránya, amely 3,54%-os növekedés (Forrás: Melléklet 3. sz. tábla) . A 18-61 év közöttiek aránya kis mértékben nőtt, 2004-ben 57,97%-os, 2013-ban már 58,65%-os arányt képviseltek. Ez 0,68%-os növekedés. A vizsgált egyes évek túlnyomó részében több fiú született, mint lány. Ez az általános országos tendenciáknak felel meg. Természetes körülmények között mindig több fiúgyermek születik, de gyermek –, és fiatal felnőtt korban a férfiak és nők aránya kiegyenlítődik. A két nem egyenlő aránya egészen 59 éves korig jellemző, viszont **60 év fölött ugrásszerűen megnő a nők száma** a férfiakéhoz viszonyítva. A 60 év fölötti korcsoportban a nők aránya körülbelül 60% az összlakosság tekintetében, ezért **sok az egyedül élő idős özvegyasszony**.

A házasságkötések száma változó, de a 9 éves időintervallumon belül csökkenő tendenciát mutat, a fiatalok körében egyre népszerűbb az élettársi viszony.

Az adatokból ugyan nem derül ki, de megállapítható, hogy a 18 és 59 év közötti kisújszállási állandó lakóhellyel rendelkező lakosok egy jelentős része **életvitelszerűen** nem Kisújszálláson tartózkodik. Sok fiatal felsőoktatásban vesz részt, és sokan nagyobb városban, vagy a fővárosban vállalnak munkát, ahol ismerősnél, rokonoknál vagy albérletben tartózkodnak, ezért nem akarnak, vagy nem tudnak ott állandó lakosként bejelentkezni. A diplomát szerző fiatalok ritkán térnek haza, a nagyobb városokban, régióközpontokban találják meg boldogulásukat, vagy külföldre mennek nyelvtanulás és munkavállalási céllal.

Megjósolható, hogy a fiatal korosztály elvándorlásával tovább folytatódik Kisújszálláson a népességcsökkenés, az itt maradó lakosság összetételében pedig túlnyomó többségben lesznek az idősebb korcsoport tagjai.

Természetes és épített környezet

Kisújszállás termőterülete 18.074 ha, melyből mintegy 91 %-a szántó. A mezőgazdasági termelés a meghatározó. A város termőterületének talaja több típusba tartozik.

A **lakások száma** 4770 db, melynek 100 %-a a villamos hálózatba, 100%-a az ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt. A csatornázottság mértéke a városban közel 100 %-os, valamint önálló szennyvíztisztító teleppel is rendelkezik a település. A telep kapacitása 1200 m³/d, kihasználtsága közel 100%-os.

A város **ivóvízellátását** 17 db mélyfúrású kút biztosítja, a felszín alatti vizek igénybevételével. Befejeződött az uniós támogatással, társulási keretek között megvalósult ivóvízminőség javító program, így a lakosság számára biztosított az egészséges ivóvízellátás.

2011-ben uniós támogatású állami beruházás keretében elkészült a 4-es számú főút elkerülő szakasza, így a város környezeti terhelése jelentős mértékben csökkent annak ellenére is, hogy az elkerülő szakasz az uralkodó szélirány felől kerüli meg a várost.

A városban működik **tömegközlekedés**, több autóbuszjáratot is üzemeltet egy erre a feladatra szerződött cég. Azonban a település kisvárosias jellegéből adódóan a legelterjedtebb a kerékpáros közlekedés.

Kisújszállás **belvízveszélyes területen** található, ezért kedvezőtlen, hogy sok eredetileg talajvíz elleni szigetelés nélküli ház épült a városban az 1970-es évek előtt. Az utólagos talajvíz elleni szigetelések

sok esetben nem tökéletesek, vagy a régebbi alászigetelések tönkrementek, ezért sok a nedves, dohos épület. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság többsége ilyen épületekben lakik.

A korábbi városi hulladéklerakó a külterületen található, míg az azt megelőzően üzemelő a vásártér mellett. A két korábbi hulladéklerakó rekultivációja 2012-ben megtörtént a Karcagi Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül uniós forrásból. A kommunális hulladékot jelenleg a karcagi hulladéktelepre szállítják, azonban a városban 10 gyűjtőszigeten van lehetőség a hulladék szelektív gyűjtésére is. Mindemellett az illegális szemétkerakás folyamatosan problémát okoz.

Értékeink, küldetésünk

Kisújszállás Város Önkormányzatának **célja**, hogy a várost élhetőbb mezőgazdasági kisváros képére formálja, és megtartó erejét növelje. Meg kell találnia a helyét a napjainkban alakuló járási hálózatban, és szembe kell néznie a kihívásokkal annak érdekében, hogy fejlesztések minél nagyobb számban valósulhassanak meg a további években is európai uniós és hazai pályázati források bevonásával.

Fontos feladatunknak tekintjük a **vállalkozások fejlesztésének ösztönzését** azáltal, hogy az ipari területek fejlesztése mellett fejlesztjük az önkormányzat és a vállalkozások közötti információáramlást, és a meglévő ipari, szolgáltató vállalkozások érdekeinek figyelembe vételével előtérbe helyezzük a fejlesztéseket. A mezőgazdasági vállalkozások fejlesztési elképzeléseivel összehangolva olyan pályázatok beadásában nyújtunk támogatást, amelyek a feldolgozóipari létesítmények telepítésére irányulnak, valamint a megújuló energiaforrások felhasználásával, kiaknázásával összefüggenek.

A város **versenyképességének javítása** érdekében szükséges a közintézmények, a szolgáltatók és a közterületek minél nagyobb arányban történő komplex akadálymentesítése, a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a közbiztonság színvonalának megőrzése, lehetőség szerint emelése, komplex kínálatot nyújtó szolgáltatások letelepedését elősegítő beavatkozások előkészítése, elvégzése, színvonalas szabadtéri programok szervezése valamennyi korosztály számára.

A fejlesztések szem előtt tartása mellett nem feledkezhetünk el azonban hagyományaink megőrzésének fontosságáról, a kulturális és építészeti értékeink megőrzéséről és védelméről sem.

A célok elérése érdekében a város lakóinak összefogására, együttgondolkodására van szükség

A látható források alapján a következő területeken hajthatók végre fejlesztések:

- a) az infrastruktúra;
- b) a gazdaságfejlesztés, az innováció, a tudás-intenzív ágazatok fejlesztése;
- c) a kis- és középvállalkozások üzleti infrastruktúrájának, kapcsolatrendszerének fejlesztése;
- d) a foglalkoztathatóság, az alkalmazkodóképesség javítása;
- e) környezet- és energiagazdálkodás fejlesztése;

- f) államreform, a közigazgatás és a közszolgáltatások átalakítása;
- g) a mezőgazdaság munka-intenzív ágazatainak fejlesztése, vidékfejlesztés.

Helyzetelemzés

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról

Az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Kisújszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **3/2012. (II.1.) számú önkormányzati** rendelete a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról

A törvényi előírásokon túl a rendelet célja, hogy a városunkban olyan támogatási rendszer működjön, mely az állampolgárok a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartott gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt egyre több követelménynek kell megfelelnie, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk.

- Kisújszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének **4/2012. (II.1.) önkormányzati rendele**te a gyermekvédelem helyi rendszeréről

A rendelet célja, hogy az önkormányzat közigazgatási területén megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényében foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

Az ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A megelőző tevékenység az oktatási, egészségügyi és szociális intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **2013. évi költségvetési koncepció** (499/2012. (XI. 27.) számú önkormányzati határozat)

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. §-ában foglaltaknak megfelelően a Képviselő-testület 2012. november 27-én fogadta el a következő évre vonatkozó költségvetési koncepcióját.

- **Gaál Kálmán Gazdasági Program** (171/2012. (IV. 24.) számú önkormányzati határozat)

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ában rögzítetteknek megfelelően Kisújszállás Városönkormányzatának Képviselő-testülete 2012 áprilisában alkotta meg „Középpontban a foglalkoztatás” mottójú hosszú távú fejlesztési elképzeléseit tartalmazó gazdasági programját.

- **Szociális Szolgáltatástervezési koncepció (51/2008. (VII. 29.) KTT. sz. határozat)**

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92.§ (3) pontjában foglaltak szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A (4) pont vonatkozásában a koncepció tartalmazza különösen a lakosságszám alakulását, korösszetételét, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátott csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedély betegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Kisújszállás Város Önkormányzata 2004-ben fogadta el Szociális Szolgáltatástervezési koncepcióját. 2008. január elsején azonban a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás átvette az önkormányzattól szociális és gyermekjóléti feladatokat ellátó intézményét, ezért azzal egyidejűleg hatályon kívül helyezte a Képviselő-testület 2004-es koncepcióját. 2008. január 1. óta a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója az irányadó, melynek felülvizsgálatában, elfogadásában Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete is részt vesz.

- ***Integrált Városfejlesztési Stratégia (5/2010. I.13.)*** számú önkormányzati határozat)

Kisújszállás Város Önkormányzata 2007-ben készítette el stratégiai szemléletű, megvalósítás-orientált tervezési dokumentumát, amely meghatározza a város középtávú városfejlesztési gondolkodását. Újszerű eleme, hogy a helyzetértékelésre alapozó fejlesztési célok, irányok meghatározásán túl megvalósítási elemeket is magába foglal. Ilyenek például a forráskoordináció, ingatlangazdálkodási terve, amelyek nemcsak a város szándékain múlnak, hanem az adott piaci környezeten és a város számára elérhető támogatási, pályázati források által kínált lehetőségeken is. Olyan tervezési szemléletet jelenít meg, mely ötvözi a különböző szakpolitikai megközelítéseket (gazdaságfejlesztés, környezeti fejlesztés, közlekedésfejlesztés, társadalmi célok megvalósítása), összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait az önkormányzat városfejlesztésben meghatározó és döntéshozó szerepe mellett. A dokumentum aktualizálása 2010. január hónapban történt meg.

- ***Kisújszállás Város helyi építési szabályzata és szabályozási terve*** (12/2012. (III. 5.) számú önkormányzati rendelet)

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján Kisújszállás Város Önkormányzata településrendezési feladatát a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési terv elkészíttetésével és elfogadásával látja el. A jelenleg hatályos TRT felülvizsgálatára 2011. évben került sor.

- ***Kisújszállás Város Településszerkezeti terve*** (72/2012. II. 28.) számú önkormányzati határozat)

Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

- ***Kisújszállás Településfejlesztési Konceptiója*** (18/2000. (III. 6.) számú önkormányzati határozat)

Az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósult biztosító és a településrendezését is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza.

- **Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv** (43/2008. (II. 26.) számú önkormányzati határozat)

Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv alapvető célja, hogy biztosítsa a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Karcagi Kistérség településeinek (Berekfürdő, Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kunmadaras) önkormányzati képviselő-testületei a kistérségek összehangolt fejlesztések előmozdítása, valamint együttműködéssel, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával magasabb szintű ellátás, szolgáltatás biztosítása érdekében 2011. szeptember 28-án jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulás létrehozásában állapodtak meg.

A Társulás neve: **Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás**

A Társulás biztosítja a szociális alap- és szakosított ellátások közül a következőket: tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás (idősek klubja, fogyatékos személyek nappali ellátása, az ápolást, gondozást nyújtó intézmény), idősek otthona.

A Társulás biztosítja a gyermekjóléti alapellátások közül a következőket: gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde), gyermekek átmeneti gondozása

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisaiból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze, valamint felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait és a szakemberek tapasztalatait is.

Természetesen vannak adatok, amelyekre **nyilvántartás nincs** és nem is lehet.

Adathiány további oka az, hogy a TeIR adatbázisa nem tartalmazza **2012. évre vonatkozóan a népességi adatokat**, illetve a **2011. évi népszámlálási adatok** még nem elérhetők. Az egyes célcsoportoknál megadott 2001-es népszámlálási adatok napjainkban, 2013-ban nem adnak reális képet, azokat csak a HEP két éves felülvizsgálatakor áll módunkban vizsgálni és frissíteni.

A romák helyzetének vizsgálatakor felmerülő alapprobléma, hogy ***hivatalos etnikai adatok nem***, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A 2001-es népszámláláskor Kisújszálláson 201 fő vallotta magát romának. Egy 2004. évi felmérés szerint a 186 családban valamelyest több mint 600 fő élt, mely az összlakosság 5%-a volt. A 2010. évi cigány kisebbségi választó jegyzékre 272 fő regisztrálta magát. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat becslései alapján a hivatalos nyilvántartásokban szereplőnél számottevően magasabb – mintegy 1000 fő - a romák aránya a lakónépességben belül, identitásukat azonban nem vállalják.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szőkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0-17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon ***a szegénységi küszöb alatt él***, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A ***szegénységi kockázatok*** különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk becslés alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.” – ***Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia*** (2011. év)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A **szegénység** számos társadalmi tényező által meghatározott összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermeklétszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy számban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és - tapasztalataink szerint - a romák. Városunkban a munkaerőpiacra jutás fő akadály a munkalehetőség hiányán túl az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet. A nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

Kisújszálláson az aktív korú lakosság jelentős hányada rendelkezik munkahellyel. A legjelentősebb foglalkoztatók a közsférában, valamint a feldolgozóiparban találhatók. A meglévő munkahelyek elsősorban szakmunkás és szakközépiskolai végzettségű munkaerőt igényelnek. Felsőfokú végzettségű szakembereket leginkább az oktatási intézmények és a Polgármesteri Hivatal foglalkoztatnak. Ezért is jellemző a fiatal, pályakezdő diplomások elvándorlása a városból.

2011. évben az aktív korú lakosság 63%-ának volt munkaviszonyból származó jövedelme, átlagkeresetük havi bruttó 111.926 Ft, ami csak kicsivel haladta meg a középfokú végzettségűek részére garantált minimálbér (bruttó 98.000 Ft) összegét. A létminimum egy fogyasztási egységre számított átlagos értéke 2011-ben havonta 83 941 Ft volt.

A **lakosság romló jövedelmi helyzetét** mutatja, hogy a lakásépítések száma jelentősen csökkent, míg 2008-ban 11 lakás épült, 2011-ben már csak 4, 2008-ban 38 építési engedély került kiadásra, 2011-ben már csupán 8. Az elmúlt éveket vizsgálva kismértékben csökkent a gépjárműadó fizetésre kötelezett gépkocsik száma. A vízdíj, személyszállítás, lakbér díjtartozások megnövekedtek, egyéb közüzemi díjtartozások vonatkozásában azonban nem rendelkezünk adatokkal.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak

bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az adatok arra mutatnak rá, hogy Kisújszállás 15-64 év közötti lakónépességéhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, és mindez, miként változott az elmúlt években, milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

Városunkban 2010. és 2011. években kimagasló volt a nyilvántartott állás keresők száma. Az állás keresők között a nők aránya 2009. év kivételével minden évben magasabb a férfiakénál.

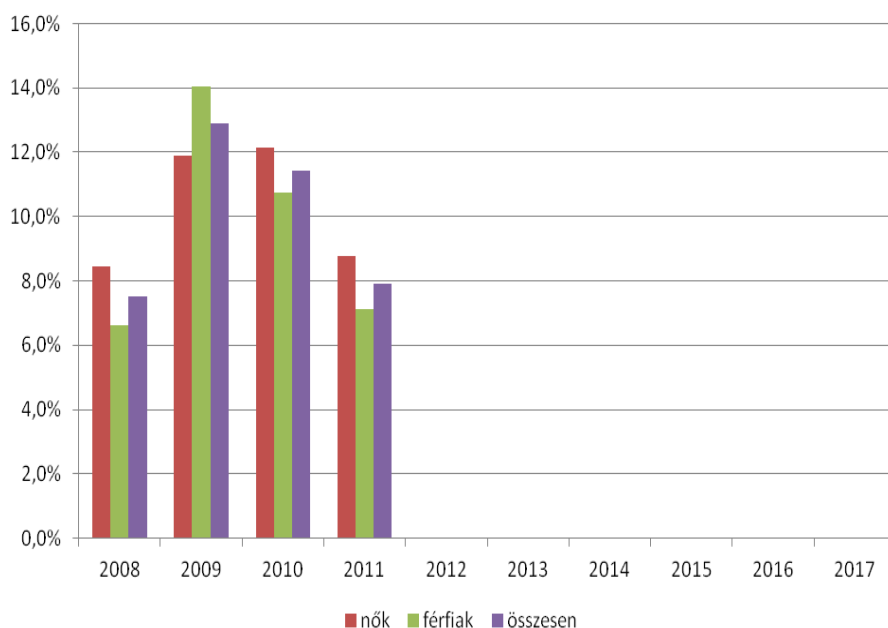
- 2008-ban a regisztrált állás keresők száma 640 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 7,5%
- 2009-ben a regisztrált állás keresők száma 982 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 12,9%
- 2010-ben a regisztrált állás keresők száma 959 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 11,4%
- 2011-ben a regisztrált állás keresők száma 658 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 7,9%

Országos adat: 2008-ban 7,9%, 2009-ben 10,1%, 2010-ben 11,2%, 2011-ben 11,0% volt.

Észak-Alföldi régió adata: 2008-ban 12,0%, 2009-ben 14,3%, 2010-ben 14,6,2%, 2011-ben 14,6% volt.

Megállapítható, hogy városunk munkanélküliségi rátája az **Észak-Alföldi régió átlagánál kedvezőbb**, de 2011. kivételével az országos átlagot meghaladja.

3. számú ábra – állás keresők aránya

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé sorolhatók **az idősebb, nyugdíj előtt álló** korosztályok és a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők. Alacsony továbbá a 21-30 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. Az országos adatok csak a 15-29 éves korosztály tekintetében mutatnak magasabb munkanélküliséget (2011-ben 15-29 éves korosztály 43,5%, 20-24

éves korosztály 24,8%, 25-29 éves korosztály 12,7%, a 30-64 éves korosztály 9,6%). A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkakezdés ideje is. Városunkban a gazdasági válság hatására az elmúlt években több munkahely is megszűnt, ez indokolja, az országos átlagnál magasabb munkanélküliségi arányt a 41-55 év közöttiek körében.

3. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	640	982	959	658	n.a.
20 éves és fiatalabb	fő	22	56	43	26	n.a.
	%	3,4%	5,7%	4,5%	4,0%	n.a.
21-25 év	fő	84	147	154	112	n.a.
	%	13,1%	15,0%	16,1%	17,0%	n.a.
26-30 év	fő	101	138	127	89	n.a.
	%	15,8%	14,1%	13,2%	13,5%	n.a.
31-35 év	fő	78	120	104	71	n.a.
	%	12,2%	12,2%	10,8%	10,8%	n.a.
36-40 év	fő	70	129	118	65	n.a.
	%	10,9%	13,1%	12,3%	9,9%	n.a.
41-45 év	fő	70	116	107	68	n.a.
	%	10,9%	11,8%	11,2%	10,3%	n.a.
46-50 év	fő	80	109	120	76	n.a.
	%	12,5%	11,1%	12,5%	11,6%	n.a.
51-55 év	fő	92	114	112	75	n.a.
	%	14,4%	11,6%	11,7%	11,4%	n.a.
56-60 év	fő	42	52	74	72	n.a.
	%	6,6%	5,3%	7,7%	10,9%	n.a.
61 év felett	fő	1	1	0	4	n.a.
	%	0,2%	0,1%	0,0%	0,6%	n.a.

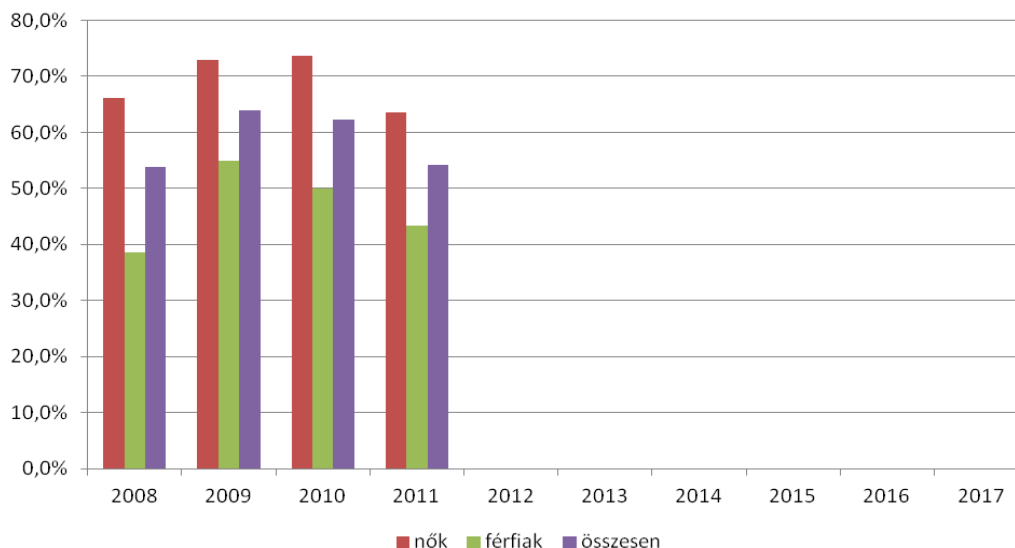
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A **tartósan munka nélkül** lévők az álláskeresők különösen kritikus csoportját alkotják. A nyilvántartott álláskeresők több mint a fele 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli, ezen belül a nők aránya magasabb a férfiakénál. A 2011. évi csökkenés döntően a közfoglalkoztatásnak köszönhető.

Számukat és arányukat a munkaerő-piaci keresleten túl jelentősen befolyásolja a motiváció, szándék, hajlandóság hiánya a munkavállalásra, álláskeresésre. Egy csoportjuk közmunkára szocializálódott, amikor van támogatott foglalkoztatásra lehetőség, egyébként nem keresnek állást. Egy másik csoport az un. önkéntes munkanélküli. Segélyekre szocializálódott. Jól elboldogul a támogatások világában,

életszínvonala alacsony, de ezt elfogadja. Közéjük tartoznak a többgenerációs munkanélküliség áldozatai.

4. számú ábra – 180 napnál régebben munkanélküliek aránya

Fontos munkaerő-piaci adat a **pályakezdő álláskeresők** száma. A nyilvántartott pályakezdők aránya a 18-29 éves korosztályt vizsgálva nem magas, 2008-ban 2,0%, 2009-ben 4,4%, 2010-ben 4,8%, 2011-ben 3,5%. A pályakezdő álláskereső nők aránya minden évben több mint másfélszerese a férfiak arányának. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az **ifjúsági munkanélküliség** strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nem csak végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A munkaerő-kínálatot iskolai végzettség alapján vizsgálva az látható, hogy változatlanul magas az **alacsony iskolai végzettséggel** rendelkezők aránya. A munkanélküliek között közel 4 % a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek, több mint 31% a 8 általánost végzettek aránya.

2001. évi népszámlálási adatok szerint Kisújszálláson 182 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, amely a lakosság 1,8%-a volt.

2011. évben az Arany János Általános Iskola (2012. augusztus 30-tól Arany János Református Általános Iskola) az általános iskolát be nem fejezettek számára 7 – 8. évfolyamon általános iskolai oktatást indított. Ezen a képzésen 19 fő vesz részt.

Az Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola a szakmunkás bizonyítványt megszerzettek számára érettségit adó esti képzést szervez. 2009. évben 65 fő, 2010. évben 14 fő, 2011. évben 19 fő vett részt ezen a képzésen.

Szalmát tanulni *felnőttoktatás keretében városunkban nincs lehetőség*, csak a munkaügyi központok, illetve képző intézmények által szervezett tanfolyamokon van lehetőség.

A munkaerő-piaci keresleten túl, az alacsony, illetve *elavult iskolai végzettség* korlátozza az elérhető állások körét, szűkíti a lehetőségeket. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az alacsony iskolai végzettséggel is elérhető, de jobb minőségű (pl. magasabb bért vagy kedvezőbb munkakörülményeket feltételező) munkakörök esetén az állásokért folytatott harcban a magasabb végzettségűek, - pl. érettségizettek is – beszállnak, így még ezekről a munkaterületekről is kiszorúlnak az alacsony képzettségű személyek.

Hiányoznak a készségek közül a „hatékony álláskeresési technikák”, ill. az állásinformációkat biztosító kapcsolati háló kiépítéséhez szükséges képességek hiánya jellemző e munkanélküli csoportban. E célcsoport esetében alacsony szinten megrekedt kulcskompetencia-készlettel találkozunk. A legfontosabb említett kompetenciák: pontosság, kitartás, együttműködési készség, kreatív probléma megoldás, a munkahelyi szerepek – lehetőségek, mozgásterek pontos megítélése, eligazodás a hierarchiában, a munkahelyi döntések következményeinek pontos felmérése, hatékony kommunikáció, stb. Ezek a képességek – melyek az álláskeresési módszerek alkalmazása során is kulcsszerepet játszanak – talán még a szakképzettségnél fontosabbak és a tapasztalatok szerint alapvetően meghatározzák az elhelyezkedés sikerességét. Alacsony szintjük tehát tartóssá teszi a munkanélküliséget.

Az elmúlt két évben jelentősen átalakult a közfoglalkoztatás rendszere. 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint az egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. Az új rendszer fő célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. A közfoglalkoztatás alapvetően három területen valósul meg:

- kistérségi startmunka mintaprogramok,
- önkormányzatok által szervezett hagyományos közfoglalkoztatási programok,
- országos közfoglalkoztatási programok

A fent említett első két programban való részvétel 2012. és 2013. évben is megvalósult városunkban. A foglalkoztatottak nagyrészt a munkaügyi központ által kiközvetített, foglalkoztatást helyettesítő

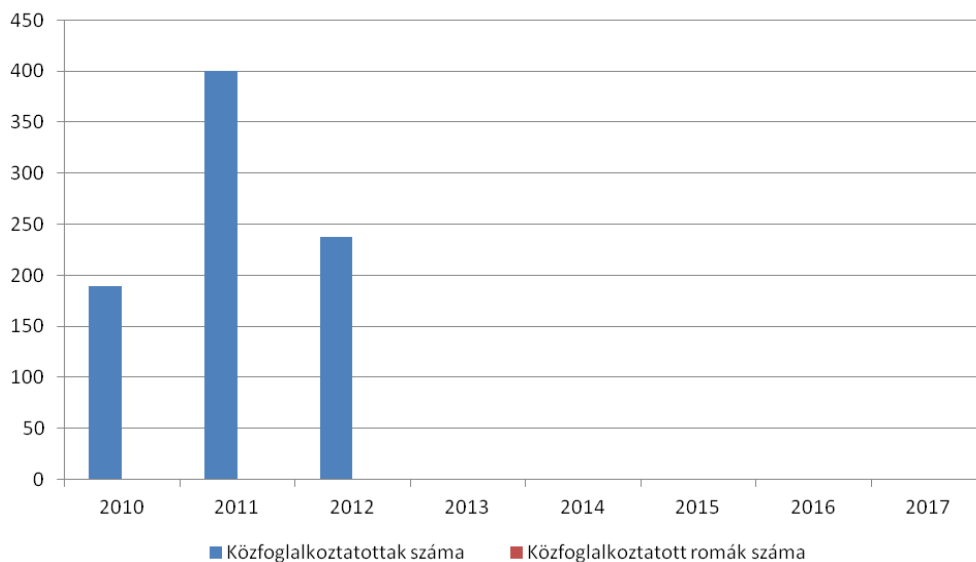
támogatásban részesülő személyek közül kerültek ki. Továbbá egyéb álláskereső, tartós munkanélküliek, ellátás nélküli személyek voltak bevonhatók a közfoglalkoztatásba. A foglalkoztatás során törekedtünk és törekszünk arra, hogy mindkét nemből arányosan kerüljenek ki munkavállalók, illetve arra, hogy a legalacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők is kapjanak munkalehetőséget.

A **foglalkoztatás szervezését**, a munkaügyi bérszámfejtési feladatokat a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal munkatársai végzik, munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja. A közterületen dolgozók szakmai irányításával a Kisújszállási Vízmű Kft. és a Kisújszállási Városgazdálkodási Kft. foglalkozott. 2010. évben 189 fő, 2011. évben 400 fő, 2012. évben 238 fő munkanélküli dolgozott közfoglalkoztatásban. 2011. évi létszám rendkívül kiugró, melynek oka a rövidtávú, 2-4 hónapos időtartamú közfoglalkoztatás.

A **közfoglalkoztatottak** városunkban az oktatási, szociális, közművelődési intézmények és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenységét is segítették, segítik.

A program visszavezeti a munkanélkülieket a munka világába, segíti az önértékelést, az egymás iránti megbecsülést, jó hatása van a helyi közbiztonságra, legalizálja a jövedelmeket, munkahelyeket teremt a kisvállalkozások számára és mintát ad a fiataloknak.

5. számú ábra – Közfoglalkoztatottak száma (fő)

A **térségben** 2010-ben 2.239 főre, 2011-ben 3.727 főre, 2012-ben pedig 2.668 fő foglalkoztatására nyújtottak be a munkaügyi központhoz munkaerőigényt a munkáltatók. Az összlétszámon belül a növekedést és csökkenést elsősorban a támogatott álláshelyek, azon belül pedig a közfoglalkoztatással

kapcsolatos álláshelyek számának változása okozta. A 2011. évi kiugróan magas munkaerőigény-szám a nagy létszámot megmozgató, rövid időtartalmú (4 órás) közfoglalkoztatásnak volt köszönhető.

4. táblázat – Álláshelyek száma (fő)

Időszak	Bejelentett álláshelyek száma (fő)	Támogatott álláshelyek száma (fő)	Nem támogatott álláshelyek száma (fő)
2010.	2.239	1.611	628
2011.	3.727	3.229	498
2012.	2.668	2.048	620

A kiközvetítések sikerességét, hatékonyságát befolyásolja, hogy a kiközvetíthető álláskereső nincs minden esetben megfelelő, munkára kész állapotban (egészségügyi, mentálhigiéniai problémák), illetve a munkáltatók jelentős többsége csak a mindenkor minimálbérért kívánja foglalkoztatni a munkavállalót.

Geopolitikai helyzet és foglalkoztatás összefüggései:

A **foglalkoztatás szempontjából** Kisújszállás a 4-es számú főközlekedési út mellett, a 4201 számú Kenderes és Kisújszállás összekötő út mentén, a Budapest-Nyíregyháza, valamint a Kál-Kápolna-Kisköre-Kunhegyes-Kisújszállás vasútvonal mellett fekszik. Közlekedési csomópontként betöltött szerepe miatt térségi jelentőségű. Valamennyi szomszédos és a térségben lévő településről és településre (Túrkeve, Mezőtúr, Ecsefalva, Dévaványa, Kenderes), kizárólag Kisújszállás érintésével, a város közlekedési vonalas létesítményeinek igénybevételével lehet eljutni. Városunkból adott a lehetőség továbbá Szolnok, Budapest és Debrecen, Nyíregyháza felé is továbbutazni vasúton és autóbusszal is.

A legközelebbi nagyvárosok, Szolnok vonattal 40 perc alatt, Debrecen 60 perc alatt elérhetők, vonatok óránként indulnak. A munkahelyre bejáráshoz a közlekedési lehetőségek adottak, a munkaerő-piaci sikertelenségben a közlekedési hiányosságok nem játszanak szerepet, a közeli vagy távolabbi foglalkoztatási centrumok munkahelyeinek elérését a különböző közlekedési lehetőségek hiánya ezért nem akadályozza. A sikertelenséget az okozza, hogy a munkalehetőségek száma az elmúlt években a környező településeken is jelentősen lecsökkent.

Komoly probléma, hogy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és az alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak felnőttképzésben lehet megszólítani.

A **fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok** a településen a „Kisújszállás – itt mindenki szerep vár” című, TÁMOP 3.2.3/08/2 – 2009-0034 kódszámú, 2009. augusztus 1-től 2011. június 30-ig

tartó önkormányzati projekt keretében valósultak meg. Cél az volt, hogy a gyermekek, a fiatalok és a hátrányos helyzetű célcsoportok számára iskolarendszeren kívüli új tanulási formákat, fejlesztéseket, közösségi élményeket biztosítsunk. A projekt tevékenységein keresztül olyan kompetenciák, készségek kialakítása volt a cél, amellyel az abban résztvevők alkalmassá válhatnak az önálló életvezetésre, a munkaerő-piacon való hatékony megjelenésre, jobb pozíció kialakítására, valamint a településünk társadalmi életében való szerepvállalásra.

- Tanfolyamok: Elfeledett kismesterségek, tanfolyam álláskeresők számára, kosárfonás, szőnyegszövés, foltvarrás, nemezelés, csipkeverés, szalmafonás
- Szaktanácsadó napok: házi húskészítmények készítése, biozöldség termesztés, házi tejtermékek készítése, vállalkozói ismeretek kézműveseknek, házi lekvár készítése
- Életvezetési programok: pályaválasztás, hátrányos helyzetű fiatal családoknak, családi költségvetés készítése; életpálya építési tanfolyam; számítógépes és nyelvtanfolyamok; konfliktuskezelő tréning; diák vállalkozói tábor; internetes újságírás, televíziós, rádiós, újságíró képzés

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal **Karcagi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége** a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatot. A TÁMOP-1.1.2. projekt első, 2008. január 1- 2011. április 30. közötti szakaszának lezárulta után új projekt indult el 2011. május 1-jével, TÁMOP 1.1.2. „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért” elnevezéssel. A program célja a hátrányos helyzetű álláskeresők munkaerőpiacra való belépésének segítése, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal, támogatásokkal. A program keretében képzési támogatásban, képzés ideje alatt keresetpótló juttatásban, bérköltség támogatásban, lakhatási hozzájárulásban, képzéshez kapcsolódó utazási költségtérítésben, foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatásban és vállalkozóvá válás támogatásában lehet részt venni. 2013. március 01-től újra elindult az Első Munkahely Garancia program, melynek keretében bérköltség támogatás nyújtható, amennyiben 25 év alatti pályakezdő álláskeresőt vesz fel egy munkáltató.

Képzésbe vonás, illetve a képzésszervezés kapcsán mindenképpen elmondható – túl az álláskeresők képzés iránti alacsony motiváltságán-, hogy alapvető gát térségbeli nők képzésbe vonásánál, hogy alacsony mértékű a munkaerő-piaci igény a szakképzett női munkavállalók iránt, kevés olyan munkáltató van, ahol szakképzett női munkavállalót alkalmaznának. E tekintetben a piacképes munkaerő-piaci képzések során térségenként eltérő mértékben alakul ki a szakmastruktúrában

ilyenféle aránytalanság, de amíg a munkaerőpiac igényoldalán radikális változás nem következik be, jelentős változás nem várható.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években többször módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 3/2012. (II.1.) számú önkormányzati rendeletébe épített be.

2011. január 1-jétől bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-jétől **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT)** jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, amelynek feltételei több helyen is átalakultak. Alapvető módosítás, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni, míg a rendelkezésre állási támogatást csak kétfévente kellett. A két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre többféleképpen is van lehetősége. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartalmát is figyelembe kell venni.

A **foglalkoztatást helyettesítő támogatásban** részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. A BJP/FHT összege jelenleg 22.800 Ft.

Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, aki egészségkárosodott, vagy aki a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő, vagy aki az önkormányzat rendeletében meghatározott, feltételeknek megfelel, vagy 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása. A rendszeres szociális segély 90%-ban fedezett ellátási forma, a bérpótló juttatás csak 80%-ban. Az egészségkárosodott személyek kivételével a rendszeres szociális segélyre jogosultak az arra kijelölt szervvel, városunkban a **Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Családsegítő Szolgálatával** kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segített enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának

következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

Az önkormányzat rendeletében a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra és a rendszeres szociális segélyre való jogosultság egyéb feltételeként előírja, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókörnyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse.

Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként **álláskeresői járadék**, nyugdíj előtti **álláskeresői segély**, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet, a munkaerő-piaci járulékalap 60%-a, legfeljebb a minimálbér 100%-a. (98.000 forint).

5. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	8343	43	0,5%
2009	7477	58	0,8%
2010	8223	75	0,9%
2011	7110	65	0,9%
2012	n.a.	9	n.a.

6. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresői száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	640	416	65,0%
2009	982	809	82,4%
2010	959	640	66,7%
2011	658	486	73,9%
2012	n.a.	301	n.a.

7. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	321	3,8	0	0	-	0
2009	58	0,8	347	35,3	-	0
2010	75	0,9	377	39,3	-	0
2011	82	1,1	308	46,8	-	0
2012	42	n.a.	340	n.a.	37	0

Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. 2013. február 28. napjáig – a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételeknek való megfelelés esetén – ápolási díjat kaphatott az a hozzátartozó is, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végezte. Ezen – úgynevezett méltányossági – ápolási díj igénybevételeének lehetősége 2013. február 28. napjával – forráshiány miatt – megszűnt.

A vizsgált években az **ápolási díjat igénybevevők száma folyamatosan nőtt**, 2008. és 2012. között megduplázódott. Ez magyarázható azzal, hogy a munkanélkülivé válók, illetve ellátás nélkül maradt személyek (például azok, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásra nem jogosultak) fokozatosan keresik a lehetőséget a jövedelemhez (biztosítási jogviszonyhoz) való hozzájutáshoz.

A **közügygyellátás** a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapotának megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. 2012-ben 455 fő részesült közügygyellátásban, közülük 39 fő méltányossági alapon az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján.

Az elmúlt évben **szociális kérelemként** iktatott iratok száma összesen 2.894 darab, ezt megelőzően 2.367 darab volt. Jelentős változás az egyes támogatásokra jogosultak számában látható. Az ellátások megállapításánál a családban együtt élő közeli hozzátartozók jövedelmi és vagyoni viszonyait egyaránt

figyelembe vesszük. Az aktív korúak ellátására való jogosultságnál jogszabály írja elő azt a kizáró okot, hogy egy családban csak akkor lehet két ilyen ellátott, ha az egyikük a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, másikuk a rendszeres szociális segély feltételeinek felel meg.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Önkormányzatunk összesen **117 önkormányzati bérlakással rendelkezik**. Ebből a komfort nélküli lakások száma összesen 21 db, melynek száma felújításokat követően folyamatosan csökken. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító bérlakás nincs városunkba.

Az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok száma folyamatosan csökken, 2008-ban 11 db, 2012-ben már csak 6 db ilyen ingatlan volt városunkban. Ezek jellemzően a zártkerti területen találhatók. Ebből a jelenlegi jogszabályok szerint elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások aránya kb. 50%.

A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma 2008-ban 32 volt, 2012-ben 15. Pusztán a számadatokat vizsgálva csökkenés látható, de ismerve ezeket az eseteket elmondható, hogy a veszélyeztetett lakhatási helyzetek újratermelődnek. Sok az elavult állagú, idős ingatlan. A rosszul szigetelt, vizes házak és lakások akár csak minimál komfortot adó kifűtése annyiba kerül, mint egy két-háromszor akkora alapterületű, modern, jól szigetelt családi ház energiaszámlája. Az ilyen körülmények között élőknek se pénzük, se lehetőségük, sajnos néha már igényük sincs jobbra váltani. Városunk önkormányzata a rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelő, **első lakáshoz jutó fiatal házasságokat** – a város közigazgatási területén található ingatlan megvásárlása vagy építése esetén – támogatásban részesíti. A támogatást, mely 2011-ben 300.000 forint vissza nem térítendő és 100 ezer forint visszatérítendő részből állt, 8 fő vette igénybe. 2012-ben a 300 ezer forint összegű vissza nem térítendő támogatást 4 fő igényelte és kapta meg.

Önkormányzatunk – helyi rendelete alapján – **egyszeri, átmeneti segélyt** biztosít azon rendkívüli élethelyzetbe került személyek, családok részére, akiknek a lakása elemi kár, önhibán kívüli meghibásodás miatt lakhatatlanná vált, illetve - akár átmenetileg is – de elveszítették a lakáshasználat jogát, hajléktalanná váltak.

E támogatás az adósság miatt kikapcsolt közüzemi szolgáltatás újbóli üzembe helyezéséhez is biztosítható, elsősorban természetbeni formában, az adott szolgáltatóhoz történő közvetlen utalással.

Az **önkormányzati lakáshoz jutás** többféle formában történik. A lakásgazdálkodást helyi rendelet szabályozza, mely kiterjed a bérbeadási feltételek és előírások mellett a kiadás elveire, a lakások állapotára, komfortfokozataira és bérleti díjaira egyaránt.

A lakások szociális elven történő bérbeadása esetén bizonyos feltételeknek megfelelő igénylők között a rendeletünkben meghatározott pontrendszer alkalmazásával sorrendet kell felállítani, és a bérlő kijelölésről a szociális feladatok ellátásában résztvevő bizottság dönt.

A nem szociális alapon bérbe adható lakások bérlőkijelöléséről a polgármester dönt, melyről rendszeresen beszámol a Képviselő-testületnek, mint polgármesteri hatáskörben hozott döntéséről. Természetesen ez esetben is számos feltételnek kell megfelelniük a jelölteknek. E rendeletünk 2012 áprilisában került megalkotásra és kihirdetésre, mely egy korábbi elavult rendelkezés helyébe lépve, a lehető legegyszerűbbé és legobjektívebb elbírálásává tette a lakásgazdálkodást.

Az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállománynak a kezelésére önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság került kijelölésre. A Kisújszállási Városgazdálkodási Kft. hivatott az ingatlanok átadását-átvételét intézni, az esetleges karbantartási, felújítási munkákat felügyelni, elvégezni, a lakásbérleti szerződéseket megkötni, a díjakat beszedni. Ezen feladatok elvégzésére és a lakások állapotának megőrzésére, javítására egy úgynevezett „LAJ” keret (lakásjavítási keret) áll rendelkezésükre, amit tulajdonképpen a beszedett lakbér képez, tehát visszaforgatják teljes egészében a lakásgazdálkodásból származó bevételt a lakások karbantartására. Jelenleg folyamatban van egy kertes ház (a valamikor Tigris kaszinó, Móricz Zs. utca 17.) átalakítása, melyben három szoba-konyhás bérlakást alakítanak ki szintén a fent említett keretből megvalósítva.

A lakásgazdálkodást szabályozó rendeletben tekintve, hogy korábbi években nem történt lakbéremelés, 2012. decemberben a Képviselő-testület az infláció várható értékével, azaz 4,2 %-kal emelést hajtott végre, melyet idén januártól alkalmaztunk minden kategóriájú lakás tekintetében. Magasabb, esetlegesen rendszeres emelést nem célszerű esetünkben tervezni, mert sajnos ez idáig is sok kintlévőség, behajthatatlan követelés keletkezett, amiket nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem tud az ingatlankezelő társaság az adósoktól behajtani.

A lakások szinte évek óta teljes kihasználtsággal ki vannak adva. Városunk több részén is nehéz anyagi helyzet uralkodik, sok a munkanélküli és a segélyből élő, akiknek sajnos - a jelentkezők magas számából következtethetően - nem tudunk lakhatást biztosítani. Jelenleg nincs semmilyen elven kiadható lakásunk.

Városunkban közterületen élő hajléktalan nincs, bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy 2012-ben 5 fő volt. Azonban az ő lakhatásuk családon belül vagy egyéb módon megoldott.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve a lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás, mely a szociálisan

rászoruló háztartások részére az általuk lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás megállapítására 2011 szeptemberétől kizárólag természetbeni formában kerül sor. A megállapított támogatást az igénybevevők azon rendszeres, lakásfenntartással kapcsolatos kiadásaihoz biztosítjuk – a szolgáltatóhoz való közvetlen utalással, illetve tüzelőutalvány formájában – amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. E támogatási formában városunkban közel 600 háztartás részesül.

A lakásfenntartási támogatás természetbeni formában való megállapítása és célzottan a szolgáltatóhoz való utalása elősegítheti a közüzemi hátralékok nagymértékű felhalmozódásának megelőzését, illetve a havi támogatás összegével csökken a támogatott háztartás lakáskiadásának mértéke.

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folyamatos újratermelődése.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A KSH által adott adatszolgáltatás a **2001-es népszámlálási** adatokat apró lakótömbökre vonatkozóan is elemezte. Ennek eredményeként a szegregáció veszélyének leginkább kitett rész az úgynevezett **Óváros**. E városrész nagyjából roma nemzetiségű lakosság által lakott. Az óváros területén a 2001-es népszámláláskor 328 fő élt, 101 lakásban. A lakások közül 15 a tömböt határoló utcák mentén található. A többi lakás egy dombos, több helyen mély fekvésű- vízállásos területekkel szabdalt gyes-fás területen található. Az épületek „úszó” telkeken helyezkednek el. Az egyébiránt szép természeti környezetben, város szélén található területen rendkívül rossz állapotú, komfort nélküli, kicsi épületek találhatók szabálytalanul elhelyezkedve, főként a magasabb tereppontokon. A népszámlálás óta eltelt 12 év alatt sok épületet lebontottak, lakóik önkormányzati bérlakás építési akció keretében a város más részeire költöztek át. **Ma már csak 10 lakóépület található** itt, mind a 10 árammal ellátott, az alapozással nem rendelkező lakások száma 7, 1 lakás ellátott vezetések ivóvízzel. Közvetlen kapcsolata van a várossal (önkormányzati burkolt út), ezáltal valamennyi fellelhető szolgáltatást igénybe tudják venni a telepszerű környezetben élők is.

A szegregátum meghatározása – „Szegregátumnak, szegregált lakókörnyezetnek nevezzük azt a településrészt, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúak lakosságon (15-64 éves lakosság) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.” – alapján a szegregáció veszélyének van kitéve két, Kisújszállás közigazgatási területén lévő külterületi lakott terület is. A területszervezési eljárásról szóló 321/2012. Korm. rendelet alapján **elkülönült településrész: Márialaka és Csorba**.

A belterülettől mintegy 14 km-re délkeletre található **Márialaka**. A rendszerváltást megelőzően virágzó gazdaság volt, jelenleg 22 lakóépülettel. Lakossága 50 fő, melyből 40 felnőtt és 10 gyermekkorú. A Kisújszállás-Déaványa közlekedési út mellett fekszik, ezért a belterülettel való kapcsolata, közlekedési viszonyok megfelelők. Ivóvíze alkalmatlan emberi fogyasztásra, ezért az illetékes hatóság átmenti ivóvíz-minőségű vízzel történő ellátására kötelezte az önkormányzatot.

Csorba Kisújszállástól délnyugatra helyezkedik el, mintegy 13 km-re a város belterületi határától. Megközelítése autóval, helyközi járatú autóbusszal lehetséges, azonban az oda vezető – állami tulajdonú – út rendkívül rossz állapotú, és a családok rendkívül rossz anyagi helyzete miatt nincs saját gépjárművük. A helyközi autóbuszjáratot szervező közlekedési cég az elmúlt években a körülményekre való hivatkozással több alkalommal is kilátásba helyezte a járat megszűnését, de minden alkalommal sikerült a tárgyalásokat úgy alakítani az önkormányzatnak, hogy ettől a szándékától – ha ideiglenesen is, de – elállt a cég és a járatok számát csak kis mértékben csökkentette.

2013. februárban az önkormányzat pályázatot nyújtott be az **ÉAOP-5.1.1/C-12 kódszámú** „Lakhatási integrációt modellező szociális célú település-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítására” című pályázati kiírásra. A projektkezdéskor meghatározott cél volt, hogy a Csorbán rekedt lakosokat Kisújszállás belterületére költöztessük önkormányzati szociális bérlakásba. A városban lakhatási problémáik mellett elhelyezkedési és szolgáltatások igénybevételének lehetőségeik is javulhatnak. Pályázatunkat sajnos nem támogatták, fellebbezésünk elbírálása folyamatban van. A pályázat előkészítésekor a településrészen élők helyzetét és igényeit felmértük.

Csorbán jelenleg 20 család él, 53 főből 8 gyermek, 38 fő aktív korú, 7 fő nyugdíjas. Az aktív korú lakosság iskolai végzettsége kirívóan alacsony, hisz a 38 főből 23 fő csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, amely 60,5%-os arányt jelent, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik 25 fő, amely az aktív korú lakosság 65,8%-a. Csorbán semmilyen jellegű szolgáltatás, azaz sem közigazgatási, egészségügyi, szociális, kereskedelmi szolgáltatás nincs. A járdák és a közművezetékek magántulajdonba vannak. Az épületek az 1950-es években épültek, nagyobb részt kistéglából, kisebb részt vályogból. Legtöbbjük alap nélküli, ezért rendkívül nagy problémát jelent az épületek felvizesedése, penészedése. Vezetékes gáz, telefon egyik házban sincs, vezetékes víz az ingatlanok felébe van bevezetve, a fűtés egyedileg megoldott. Elektromos hálózatra valamennyi ingatlan rá van kötve. A fentiek alapján kijelenthető, hogy **Csorba szegregátumnak minősül**. A csorbai lakosok igényének kérdőíves felmérése szerint indokolt és szükséges a csorbai telep felszámolása.

A **2011. évi népszámlálási adatok ismeretében** lesz eldönthető, hogy az Óváros és Márialaka megfelel-e a szegregátumba sorolás kritériumainak. Az önkormányzat mindhárom településrészen élőknek biztosítani szeretné a megfelelő színvonalú életkörülményeket biztosító lakhatási körülményeket, melyhez folyamatosan keresi a pályázati forrást.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások 2009. évben a népesség 22,8%-át érintette, 2011. évben ez a szám 29,6% -ra változott. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma (26,7%), az általános immunrendszer elváltozásai (20,5%), a bőr speciális immunrendszerének gyulladásos állapota (19,1%), valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek (15,4%).

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az **alapellátás** körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében és az orvosok számának köszönhetően nincs ellátatlan beteg a városban:

- 6 felnőtt háziorvosi körzet,
- 2 gyermekorvosi körzet,
- 2 vegyes fogorvosi körzet, akik ellátják az iskolafogászati feladatokat is,
- 5 védőnői körzet, 1 iskolavédőnő,
- 4 iskola-egészségügyi körzet (egy jelenleg nem betöltött) és
- központi háziorvosi ügyeleti ellátás.

2013. január 1-jén egy felnőtt háziorvosra 1692 fő, egy gyermekorvosra 735 fő, egy fogorvosra 5812 fő jutott.

A településen két gyógyszerertár működik, amelyek hétköznapi és szombat délelőttönként elérhetőek.

Kisújszállás Város Önkormányzata a következő **szakellátásokat** tartja fenn 2013. január 15-én: belgyógyászat, szülészeti-nőgyógyászat, szemészet, orvosi laboratóriumi diagnosztika, teljes körű radiológiai ultrahang diagnosztika, fizioterápia járóbeteg szakrendelések, és fürdőgyógyászati

ellátások (fizioterápia – asszisztensi tevékenység, magneto-, fototerápia, hidroterápia, balneoterápia, thermoterápia gyógymasszázs, gyógytorna, víz alatti gyógytorna,)

A fizioterápia és a fürdőgyógyászati ellátások **rehabilitációs ellátási** körbe tartoznak, amelyhez a teljes lakosság hozzáfér.

A városban nem elérhető rehabilitációs ellátások Karcagon (20 km), Szolnokon (50 km) és Debrecenben (80 km) érhetők el a lakosság számára, jó tömegközlekedési feltételek mellett.

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező **szűrésekhez** való hozzáférés a lakosság számára biztosított. Mind Jász-Nagykun-Szolnok Megye, mind a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás tüdőgümőkórban fertőzött területen található, Kisújszálláson is van gondozott beteg, ezért kötelező a tüdőszűrés. A tüdőszűrést a megyei kórház szakemberei végzik korszerű gépeken. Az önkormányzat hivatala és közművelődési intézménye a helyiséget, higiénés készleteket, takarítást biztosítja és a szűrést követően a távolmaradók idézését végzi. A kötelező tüdőszűrés várhatóan egy éven belül – kormányzati döntés szerint - megszűnik, mert a betegek célzott szűrését tervezik, amelyhez nem szükséges kitelepülés.

2008-tól Kisújszállás és Kenderes együttműködésének köszönhetően helyben végzik a **mammográfias népegészségügyi szűréseket**. A szűrést végzőknek megfelelő parkolóhelyet, ipari áramot, vizet, szennyvizet, szállást, étkezést és szállítási költséget biztosítunk. Az elmúlt időszakban jelentős mértékben nőtt a megjelenési hajlandóság, amely a szűrések eredményességének egyik feltétele.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végzi az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

Az önkormányzat kedvezőtlen pénzügyi helyzete ellenére a 13-14 éves korosztályba tartozó leányok human papilloma vírus elleni ingyenes védőoltása folytatódott.

Karcagon, a közel 20 kilométerre található **Kátai Gábor Kórházban** sokféle **járóbeteg-szakrendelés** található, több szakmában kórházi osztály és sürgősségi osztály is elérhető. A kisújszállásiaknak a járóbeteg szakrendeléseket Kisújszálláson, Karcagon a Kátai Gábor Kórház szakrendelőjében és Szolnokon a Hetényi Géza Kórház és Rendelőintézetben kell igénybe vennie. Azonban a fekvőbeteg ellátás az új regionális felosztás alapján Karcagon a Kátai Gábor Kórházban, illetve a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumban vehető igénybe. További jelentős változás, hogy

megtörtént a kórházak és hozzájuk tartozó járóbeteg-szakrendelések államosítása, így ma már az egészségügyi ellátás nagy része az állam közvetlen irányítása alatt áll, körülbelül a járóbeteg-szakrendelések 30%-a van jelenleg önkormányzati kézben.

Az önkormányzati **sporttevékenység** magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A megújuló Porcsalmi Lajos Sporttelep, a nemrég megépült műfüves focipálya, az extrém sportpálya, a súlyemelő terem, az intézmények tornatermei megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások), valamint 4 sportegyesület, 10 szakosztálya várja az érdeklődőket. A sportegyesületek, közoktatási intézmények szervezik és bonyolítják a legnagyobb tömeget megmozgató szabadidősport eseményeket (terem és kispályás labdarúgó bajnokság, asztalitenisz, kosárlabda tornák, Ligeti Sportfesztivál, sportnapok stb.) Az önkormányzat felismerve azt, hogy egészségfejlesztés, a prevenció kiemelt fontosságú eleme az aktív életmóddal együtt járó rendszeres testmozgás minden évben kiemelten támogatja – 2013-ban 17 millió Ft - a város sportéletét.

A személyes gondoskodást nyújtó **szociális szolgáltatásokhoz** Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás **Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ** biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, és az idősek bentlakásos ápoló, gondozó otthona. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. Ki nem elégített szükséglet a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése. A házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások a telephely tárgyi feltételei miatt nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, ezért csak ideiglenes működési engedéllyel rendelkeznek.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a **segítségre szoruló emberek állnak**, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A Kisújszálláson nem hozzáférhető alapellátások közül a támogató szolgáltatást egy karcagi székhelyű nonprofit szervezet biztosítja. A szakosított **szociális és gyermekjóléti átmeneti és bentlakásos** ellátási formákat, amelyeket fent nem soroltunk fel Jász-Nagykun-Szolnok Megye területén található állami fenntartású intézményekben érheti el a lakosság.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény ad tájékoztatást többek között a hátrányos megkülönböztetésről, a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás eseteiről, valamint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokról. A törvény 12., 14. §-a szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényben, valamint külön jogszabályokban meghatározott eljárások során – így különösen személyiségi jogi per, munkaügyi per, fogyasztóvédelmi, munkaügyi vagy szabálysértési eljárása során – érvényesíthetők. Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt **szankció megállapítására nem került sor.**

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során **pozitív diszkriminációval** segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez főként a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik. Ennek során a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak jelentős szerepe van.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Kisújszálláson a **közösségi élet színtereit** egyrészt az önkormányzat, mint kötelező feladatát, közművelődési intézményen keresztül biztosítja a lakossági kezdeményezések megvalósításához. Ugyanakkor a városban működő civil közösségek is működtetnek közösségi színtereket, színházakat. A civil közösségi színterek működtetéséhez az önkormányzat pénzügyi támogatást biztosít. Az önkormányzat által biztosított közösségi színtereket a Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár üzemelteti, az alábbi helyszíneket biztosítva a civil eseményekhez: Művelődési ház, Nagykun klub, Néprajzi Kiállítóterem, Tájház, Papi Lajos Alkotóház, Galéria Könyvtár. A helyszínek több funkcióval jellemezhetően adódóan kisebb-nagyobb lakossági kezdeményezéseknek biztosítják a megfelelő körülményeket, ill. a civil programokat segítő közművelődési szakembereket. A civil közösségek az alábbi színtereket működtetik önállóan a településen: Piculás Civil Ház, 48-as Olvasóköri, a Nagykun Nádor Huszárbandérium tanyája. A zárt terek mellett jelentősek a közterületi önkormányzati és civil rendezvények is (Kun Viadal, Bagaméri Fesztivál, Aratóünnep, Halászlé Főző Fesztivál, Kivilágos Kivirradtig Fesztivál). A rekreációs célú szabadterek között a közparkok szerepelnek, de idetartoznak az önkormányzat tulajdonában lévő oktatási, nevelési, kulturális intézmények kertjei is valamint a Porcsalmi Lajos Városi Sporttelep.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a **helyi média** szolgál. Az önkormányzati újság, a Kisbíró havi rendszerességgel eljut valamennyi kisújszállási állampolgárhoz, civil közösséghez, vállalkozáshoz, intézményhez. A városi tévé (TV KISÚJ) működési, üzemeltetési költségeinek biztosításával az önkormányzat a televíziót működtető Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtáron keresztül heti rendszerességgel tájékoztatja a lakosságot az önkormányzat döntéseiről, a helyi Polgármesteri Hivatal, az intézmények munkájáról, a civil közösségek rendezvényeiről, taggyűléseiről.

Az önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a településen lévő **„szellemi tőkét”** bevonja a kerület társadalmi életébe, a városfejlesztési programok, pályázatok előkészítésébe. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a városi fejlesztésekben megjelenjenek a település kun hagyományai, az épített örökségünk védelmébe bevonja a civil közösségeket elsősorban a Városvédő és Szépítő Egyesületet. Kulturális örökségünk ápolása szintén önkormányzati, közművelődési és civil közösségi összefogáson alapul. A település hagyományainak ápolását vállalja fel a Bokorvirág Hagyományőrző Egyesület, a 48-as Olvasókör, a Nagykun Táncegyüttes.

A Kisújszálláson élő romák esélyeinek növelését, hagyományaik városi szintű bemutatását a **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** vállalja fel, amely együttműködési megállapodás alapján szorosan és hatékonyan együtt dolgozik a település önkormányzatával. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenységének nyilvánosság tételéhez Kisújszállás Város Önkormányzata irodahelyiséget biztosít, valamint a rendezvények lebonyolításához díjtalanul biztosítja a közösségi színtereit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat Roma Napot, gyermeknap és karácsonyi rendezvényeket szervez, illetve esélyegyenlőségi programok kidolgozásában és megvalósításában is együttműködik a település önkormányzatával (pl. szociális földprogram, képzési- átképzési programok) Egyre nagyobb hagyománya van a civil szerveződéseknek, amelyek egy meghatározott célú közös állampolgári tevékenységeknek színtere. Ilyen pl. a Civil Szomszédolás program, amelynek keretében a helyi civil közösségek egy eseményen belül bemutatják tevékenységüket. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő.

A **civil szervezetek** aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, a Piculás Civilház működtetésével, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Városi civil pályázati alap áll rendelkezésre a civil székházak üzemeltetési költségeinek támogatására, valamint a civil rendezvények támogatására.

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlások, önkéntes munkában nyilvánul meg. Az önkéntes munka elsősorban a város épített környezetének óvásához, a város tisztaságának megőrzéséhez kapcsolódik, de a civil közösségek adománygyűjtési akciókat is szerveznek.

A település múltjának kutatásában is jelentős a **lakossági szerepvállalás**. A Helytörténeti Füzetek sorozatban a település múltjának egy-egy jellegzetességét dolgozzák fel a társadalmi szerkesztőbizottság tagjai, illetve az adott téma főszerkesztője. Ezzel párhuzamosan a nagykun Kalendárium a település éves történéseit foglalja össze szintén társadalmi szerkesztőbizottság szerkesztésében.

A helyi **kötelező közszolgáltatási feladatok** megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. Az állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre pontos adat arra vonatkozóan, hogy Kisújszálláson hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak. A városban **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** alakult, amely szorosan együttműködik a köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban, illetve közösségi programok szervezésében.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Az országos tapasztalatok városi jelenlétét a nemzetiségi önkormányzat is megerősíti. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák,

és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. Tapasztalataink szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban veszik igénybe.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.

Az RNÖ és a települési Önkormányzat **közös célja** minden egyes programmal, intézkedéssel:

- A gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés.
- Roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek bemutatásával.
- Szabadidős tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül erősítjük szocializációs, verbális, manuális fejlődésüket.

A halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok körében a bűncselekmények csökkentése.

3.9 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e az önkormányzatnál/ társulásnál esélyegyenlőségi feladatokra kijelölt, és ezen a területen képzett munkatárs ?	nem	igen
A település szociális szolgáltatásszervezési koncepciójában tervezett-e a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket?	nem	igen
A település területén fennáll-e lakhatási szegregáció ?	igen	igen
Az önkormányzat rendszeresen gyűjt-e és értékel-e adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett közzolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű emberek számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat?	igen	nem
Szerepet vállal-e az önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában?	igen	nem

3.10 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Romák és/vagy mély-szegénységben élők	Nincs kijelölt esélyegyenlőségi munkatárs.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése
	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció nem tartalmaz a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket.	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése.	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése
	A településen lakhatási szegregáció áll fenn, az ott élők életkörülményei nem megfelelőek.	Lakhatási szegregáció felszámolása, vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.	Szegregáció felszámolása, életkörülmények javítása
	A településen magas a munkanélküliek száma.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása (pld. szociális szövetkezet).	Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet
	A munkanélküliek között magas az iskolázatlanok és az alacsony iskolai végzettségűek aránya, melynek okai között a hatékony álláskeresési technikák és a kulcskompetenciák hiánya szerepel.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések a településen.	Képzés a településen a romák és/ vagy mélyszegénységben élők számára
	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását. A számszerű adatok, indikátorok hiánya nem ad valódi értékelésre lehetőséget.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Romákra vonatkozó adatgyűjtés

	A házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások a telephely tárgyi feltételei miatt nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, nem akadálymentesek, a szolgáltatások igénybevételekor nem érvényesülnek teljes mértékben a személyhez fűződő jogok.	A telephelyek fejlesztése a végleges működési engedély megszerzéses, a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
--	---	--	---

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Oktatási, nevelési intézmények kapcsán **jelentős változás történt** az elmúlt időszakban. 2012. augusztus 30-ával az önkormányzat valamennyi oktatási, nevelési intézményét egyházi fenntartásba adta a gyermekétkeztetéssel együtt. Az átadás során megszűnt a korábbi egyházi fenntartású iskola, (Török Pál Református Általános Iskola), mert azt a Kisújszállási Református Egyházközség, mint fenntartó összevonta az átvett általános iskolával.

Kisújszállási Református Egyházközség által fenntartott intézmények:

- Arany János Református Általános Iskola,
- Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium,

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy által fenntartott intézmények:

- Városi Óvodai Intézmény 5 tagóvodával,
- Kossuth Lajos Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Diákotthon,
- Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola,
- Alapfokú Művészetoktatási Intézmény.

Állami fenntartásban működik a J-N-SZ. Megyei Kádas György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthon.

Tekintettel arra, hogy mindkét, Kisújszálláson iskolafenntartó egyház tett a közoktatási törvény (a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 81. § (11) bekezdése) alapján egyoldalú nyilatkozatot az önkormányzati közoktatási feladatellátásban való közreműködésről. Ezen egyházakra kiterjed a **közoktatási és a köznevelési törvény** (a köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény) szabályozása. Ez utóbbi (is) több ponton kitér a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulókkal való megkülönböztetett, esélyegyenlőségüket elősegítő bánásmódra, így pl. a következőkre:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók előnyben részesítése a felvétel során, ha az iskolának van lehetősége felvételi kötelezettségének teljesítése után - 51. § (1);
- a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű és az SNI tanulók első alapfokú művészetoktatásban való részvételének ingyenessége -16. § (3);
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjének joga, hogy gyermeke óvodába járatásához (a gyermekvédelmi törvény szerint) anyagi támogatást kapjon - 72. § (3);
- a pedagógus kötelezettsége a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel történő egyéni foglalkoztatásra, a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók felzárkózásának elősegítésére, valamint a tehetségek felismerésére és, kiteljesedésük elősegítésére - 62. §.

A hátrányos helyzetű (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek/tanulók esélyegyenlőségének elősegítése tehát jogszabályi kötelezettsége a köznevelési intézményeknek. Mindezen túl is lehetséges azonban további, esélyegyenlőséget javító tevékenységek végzése. Ilyen volt például – az önkormányzati fenntartás idején – az integrációs felkészítést elősegítő pályázatokon való rendszeres részvétel, illetve az elnyert támogatásokból megvalósított programok sora, vagy ilyenek voltak egyes, hasonló célú, európai uniós pályázatokon való sikeres részvétel, az intézmények együttműködésében történő megvalósítással. Megemlíthetjük még az önkormányzat egyéb más segítségnyújtását, például a nyári táborok támogatására vagy a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elért tanulók elismerésére. De itt érdemes szólni arról is, hogy a felsőoktatásban tanuló, szociálisan rászoruló kisújszállási fiatalok támogatása érdekében az önkormányzat kezdettől fogva csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz, ennek keretében évente 15-20 fiatal részesülhet támogatásban. Az önkormányzat által a felsőoktatásban tanulók támogatására létrehozott Kisújszállás Városi Ösztöndíj Alapítvány pályázati rendszerében is hangsúlyos elem a pályázók szociális helyzete – az alapítvány révén évente átlagosan 60-70 hallgató részesülhet egyszeri ösztöndíjban.

Az egyházi fenntartással (és országosan a köznevelési intézmények állami fenntartásba vételével) az önkormányzatnak a közoktatásban/köznevelésben betöltött szerepe a minimálisra csökkent, leegyszerűsítve: a szakmai, tartalmi tevékenységgel kapcsolatos önkormányzati feladatok megszűntek, az ingatlanok biztosítása maradt ezen a téren a lényegi tevékenység. Emiatt a HH, HHH és SNI tanulók esélyegyenlőségének elősegítése elsődlegesen törvényi kötelezettsége a köznevelési intézményeknek, így a Kisújszálláson működő egyházi intézményeknek is. Az önkormányzat kompetenciája itt az egyéb, esélyegyenlőséget támogató programoknak lehet. Így pl. célszerű folytatni a nyári táborok támogatását, a kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeket elérő tanulók elismerését, a felsőoktatásban tanulók támogatását különös tekintettel a HH, HHH és SNI tanulókra.

Az önkormányzat minden évben ősszel tájékoztatót kért a fenntartásában működő nevelési-oktatási intézmények előző évi munkájáról és a tanévkezdésről. Ennek során információkat kért a HH, HHH és SNI gyermekek számáról, arányukról és az esélyeiket javító tevékenységekről, pályázatokról. E tájékoztatókat a későbbiekben is célszerű – természetesen az iskolafenntartókkal egyeztetve – összeállítani és megtárgyalni, mert a város közneveléséről ennek kapcsán lehet átfogó és hiteles képet rajzolni, érzékeltetve a tendenciákat is. E tájékoztatók előkészítése során célszerű a szóbanforgó gyermekekkel, tanulókkal folyó oktató-nevelő munkára rákérdezni, ezzel együtt keretet adni az együttgondolkodásnak.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Városunkban az *élve születések száma évről évre csökken*, 2008-ban 113, 2009-ben 103, 2010-ben 96, 2011-ben 93 gyermek született. 2008-ban 2.311 (lakosság 19,2 %-a), 2011-ben 2.171 (lakosság 18,4%-a) gyermekkorú lakosa volt a városnak.

A gyámhatóság *védelembe veszi* a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételeivel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-ig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a gyermekvédelmi törvény fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-ig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán

folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló éves beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettségi okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a **veszélyeztetettség okai** között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

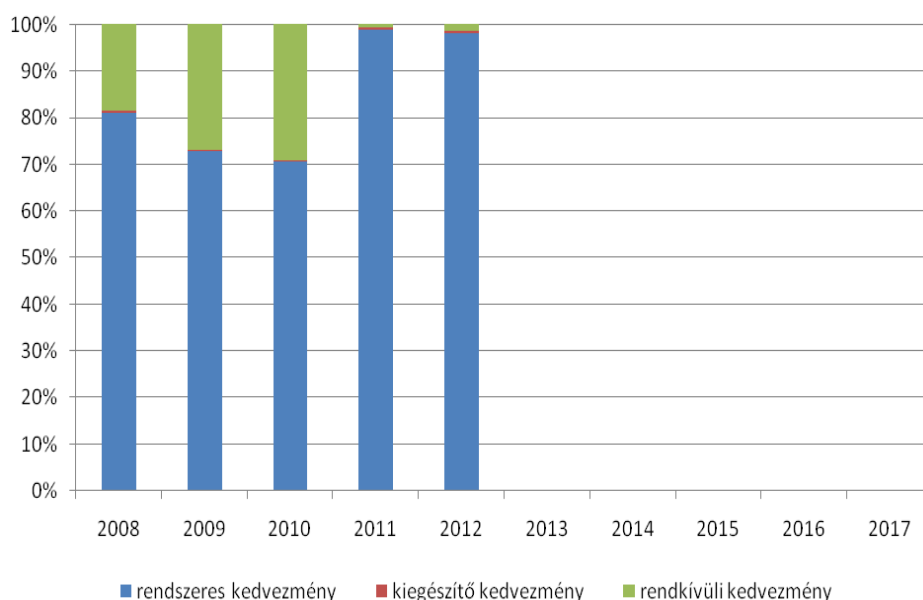
A 18 év alatti korosztály létszáma évről évre fokozatosan csökken, közülük a veszélyeztetettek száma növekszik, 2008-ban 2.311 18 év alatti gyermekből 52, 2011-ben 2.071-ből 53 volt a védelembe vettek

száma. A megszüntetett esetek száma folyamatosan növekszik, de ez nem egyértelműen az eredményességgel magyarázható, sok esetben a gyermek nagykorúvá válása miatt következik be a védelembe vétel megszűnése.

A gyermeklétszám csökkenésével párhuzamosan a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben** részesülők számának csökkenése is megfigyelhető. A csökkenés részben azzal is magyarázható, hogy a kedvezmény megállapításának jövedelmi feltételei (egy főre eső jövedelem) évek óta nem változtak, így a család jövedelmének minimális emelkedése is okozhatja az ellátástól való elesést.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatások számának radikális csökkenése az önkormányzat e területre alkotott szabályozásával magyarázható. A korábban pusztán egy főre eső jövedelem alapján megállapítható támogatás 2011-től csak az önkormányzat rendeletében megfogalmazott rendkívüli élethelyzet okmánnal való igazolása esetén vehető igénybe.

6. számú ábra – Gyermekvédelmi kedvezmények

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre – jogi szabályozás alapján - kiszélesedett az elmúlt években. E támogatásokban a nehezebb körülmények között élő gyermekek, tanulók részesülhetnek.

Az **ingyenes tankönyvtámogatásról** a tankönyvpiac rendjéről szóló törvény rendelkezik. Az ingyenesség a jelenlegi szabályok szerint a tartósan beteg, a sajátos nevelési igényű, a három- vagy többgyermekes családban élő és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeket, tanulókat illeti meg. Kisújszálláson 2012-ben 1.097 gyermek, a tanulók 54 %-a részesült ebben a kedvezményben.

A gyermek egészséges fejlődésének alapfeltétele az **egészséges étkezés**. A szegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az iskolai közétkeztetés, melyet korábban az önkormányzat szervezett. Az önkormányzat és az egyházak között kötött megállapodásban mindkét egyház vállalta a gyermekétkeztetés megszervezését a saját intézményeiben. Ehhez az önkormányzat térítésmentesen biztosítja az épületeket (ebédlőt és főzőkonyhát), és az egyházi fenntartásba adáskor átadta a szükséges berendezéseket és felszereléseket is. Térítésmentesen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsőde, óvoda és általános iskolás gyermek étkezhethet. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő középiskolások, valamint mindazok, akik három- vagy többgyermekes családban élnek vagy sajátos nevelési igényűek, 50 %-os támogatást kapnak. 2012-ben az óvodákban 179, az általános iskolában 402 gyermek étkezett ingyenesen, 50 %-os mértékű kedvezményes étkeztetésben 112 gyermek részesült.

A korábbi években az önkormányzat pályázott a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyári gyermekétkeztetéséhez elnyerhető állami támogatásra, aminek eredményeként a gyermekek ingyen ebédelhettek a nyári szünidőben. Sajnos azonban az első hetek után egyre kevesebb gyermek vette igénybe ezt a lehetőséget, emiatt az étkeztetés az állami támogatás ellenére is aránytalanul nagy költségeket jelentett az önkormányzatnak. Idén a nyári gyermekétkeztetésre az önkormányzatok pályázhatnak, azonban az étkeztetéssel járó feladatok esetünkben már az egyházi fenntartók kompetenciái. Az önkormányzat – amennyiben erre igény van – partner a pályázat benyújtásában.

A **gyermekek napközbeni ellátása ingyenes**, mely nagy segítséget jelent a családok számára. A gyermekek napközbeni ellátásának formája a bölcsőde, ahol összesen 36 férőhely áll rendelkezésre. A gyermekek napközbeni ellátását a 0-3 éves korú gyermekek 12 %-a veszi igénybe. A **bölcsőde** a felvételnél előnyben részesíti a szociálisan rászoruló, a védelembe vett vagy szociális alap-, illetve szakellátásban részesülő gyermekeket. A bölcsőde tárgyi eszközei régiek, elavultak. Szükség van a tárgyi eszközök fejlesztésére, játékok, mozgásfejlesztő eszközök, bútorok beszerzésére, és egy mozgásszoba kialakítására.

8. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	48	7	30
2009	1	51	7	30
2010	1	47	8	30
2011	1	43	7	36
2012	1	61	9	36

Bár a köznevelési törvény szerint 2014. szeptember 1-jétől lesz kötelező (néhány kivételtől eltekintve) a gyermek hároméves korától az **óvodai ellátás**, Kisújszálláson folyamatosan biztosított ettől az életkortól kezdve az óvodai nevelés. Ezzel a lehetőséggel – bízunk benne, hogy a jó szakmai és tárgyi feltételeknek is köszönhetően – a szülők élnek is, így elmondható, hogy városunkban teljes körű az óvodai ellátás. A Városi Óvodai Intézmény felvételi körzete a város közigazgatási területe. E körzetben óvodai ellátásra jogosult gyermek felvételét az intézmény nem utasította és nem utasítja el. Az azonban előfordult, hogy a férőhelyek eloszlása miatt gyermekeket nem abba a tagóvodába vették fel, amelyikbe jelentkezett, hanem másikkba, legtöbbször az adott tagóvoda körzetileg illetékes óvodájába. Ez azonban nem jelenti a felvétel elutasítását.

A demográfiai adatokból jól látható, hogy **a gyermekek száma évről évre csökken**. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kísérte a létszámok alakulását, és ennek megfelelően állapította meg minden nevelési évre az indítható gyermekcsoportok számát. A létszámcsökkenés mára odavezetett, hogy a korábbi hét tagóvodából kettőt be kellett zárni (a Sallai Tagóvodából „elfogytak” a gyermekek, a Vasvári Tagóvodából is, itt az azonban az óvodabezáráshoz még az épület rossz állapota is hozzájárult). Jelenleg öt tagóvoda várja a gyermekeket, 14 csoporttal.

Az **egész napos óvodai ellátás** igénybevételére minden gyermeknek lehetősége van. A tavaszi beíratási időponton túl folyamatos beíratási lehetőséget biztosítottunk, és biztosít jelenleg is az intézmény. Évente felmértük az óvodáztatási igényeket, ez alapján könnyebben megtaláltuk azokat, a vélhetően halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, akiknek szüleinél meggyőző munkára van szükség, hogy igénybe vegyék az óvodai ellátást. E munkában jó partner a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

4.2 Óvodáskorú gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az **óvodai ellátásban** a HH gyermekek száma és aránya az elmúlt öt évben lényegében nem változott. A létszám ugyan 213-ról 179 főre (tehát 34 fővel) csökkent, ez azonban az arányokat tekintve gyakorlatilag változatlan, hiszen ez az arányokban csupán 4%-os csökkenést jelent (58%-ról 54%-ra).

A HHH gyermekek esetében azonban már jobban megragadható a – kedvezőnek mondható – változás. Az óvodás HHH gyermekek öt évvel ezelőtt 64-en, 2012-ben azonban már csak 39-en voltak (25 fős a csökkenés). Ez az arányokban is jól érzékelhető, hiszen 5%-os a csökkenés (17%-ról 12%-ra). Ez feltehetően abból ered, hogy a fiatal szülők között kevesebben vannak, akik nem fejezték be az általános iskolát (a HHH megállapításának ugyanis feltétele a befejezetlen nyolc évfolyam), de az is előfordul, hogy az egy évre megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot – a szociális feltételeik javulása vagy egyéb okok miatt – nem hosszabbították meg

Az óvodába járó gyermekek közül 179 fő (54%) HH, a nyilvántartott HHH gyermekek száma 39 fő (12%). **Nincs szegregált óvoda a városban.** A legalacsonyabb a HH gyermekek aránya Pitypang Tagóvodában (32 fő – 41,5%), a legmagasabb a Béla Király Úti Tagóvodában (26 fő – 61,9%). A HHH gyermekek arány kimagasló a Bocskai úti Tagóvodában (16 fő – 22%). Hozzájárul ehhez, hogy a halmozottan hátrányos helyzet regisztrálása csak az intézménybe történő felvétel után történik meg.

Az **integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását** a kötelező felvételt biztosító köznevelési intézményeknek el kell látniuk. Az óvodai ellátás esetében ezt a kötelező óvodai felvételi körzettel rendelkező a Városi Óvodai Intézmény látja el. A sajátos nevelési igényű óvodások száma az elmúlt öt évben 5 főről 11 főre, azaz 1%-ról 3%-ra nőtt. Az SNI gyermekek szempontjából szegregációról nem beszélhetünk a tagóvodák között. Azért sem, mert a gyermekekről legtöbbször csak az óvodai évek alatt, tehát a felvétel után igazolódik a sajátos nevelési igény.

Az intézmény **öt tagóvodájának mindegyike jól felszerelt**, otthonos környezetet nyújt a gyermekeknek. Logopédiai foglalkoztató valamennyi óvodában van. Tornaszobával a Sásastó és a Béla Király Úti Óvoda rendelkezik. Az óvodapedagógusok felkészültek, többen a sajátos helyzetű gyermekek el- és befogadása iránti érzékenyítő képzésen is részt vettek, különböző TÁMOP és HEFOP pályázatoknak köszönhetően. Mindezt jól kamatoztatják a gyermekek mindennapi nevelése során.

4.3 Általános iskolások helyzete

Az **általános iskolai oktatásban** az egész városra kiterjedően a Kossuth Lajos Általános Iskola rendelkezik kötelező felvételi körzettel. Ugyanakkor az Arany János Református Általános Iskola felvételi körzete is a város közigazgatási területe, itt azonban nincs kötelező felvételi körzet. Amennyiben egy szülő nem akarja, hogy gyermeke egyházi fenntartású intézménybe járjon, számára a Kenderesi Általános Iskola a fogadó intézmény (erre Kenderes és Kisújszállás városok önkormányzata megállapodást kötött. 2013. január 1-jétől a kisújszállási önkormányzat helyébe az állam, illetve a Klebelsberg Iskolafenntartó Központ lép). Arra, hogy az egyházi fenntartás miatt bárki a más település iskoláját választotta volna, nincs információnk.

Az alábbi táblázat a **HH és HHH tanulók** körzeteken belüli arányait tartalmazza a három általános iskolára vonatkoztatva, tehát a két integrált és az egy, nem integrált oktatást folytató iskola adatait foglalja össze. A táblázat adataiból látható, hogy a két, integrált oktatást folytató általános iskola adatai egymáshoz viszonyítva kiegyensúlyozottak, jelentős eltérés sehol nem tapasztalható. Ennek oka az elmúlt évek, sőt évtizedek önkormányzati irányító munkájának köszönhető, ami a körzetek meghatározásában és a szabad iskolaválasztás lehetőségének tiszteletben tartásában nyilvánult meg. Látható, hogy a két iskola között egyenletesek a HH és HHH tanulói arányok.

A Kádas György Általános Iskola megyei, majd 2012-től állami fenntartásban működött, megyei felvételi körzettel, más képzési profillal, hiszen itt azon gyermekeket fogadják, akik súlyos fogyatékoságaik miatt nem integrálhatók. Ezen iskola és a két normál tanrendű általános iskola adatainak összehasonlításából ezért érdemi adatok nem vonhatók le.

9. számú táblázat – A körzetbe járó tanulók létszáma

	A körzet általános iskoláiban járó tanulók összlétszáma	A körzetbe járó hh tanulók létszáma	A körzetbe járó hh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma	A körzetbe járó hhh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva (%)	A körzetbe járó hh tanulók létszáma a település hh tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma a település hhh tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva
Arany János Református Általános Iskola	530	239	45%	81	15%	48%	43%
Kossuth Lajos Általános Iskola	446	207	46%	83	19%	42%	44%
Kádas György Általános Iskola	67	47	70%	25	37%	10%	13%
	1043	493	47%	189	18%		

A városban az általános iskolákban tanulók száma (a Kádas György Általános Iskolával együtt) 2012. október 1-jén 1.043 fő, a hátrányos helyzetű tanulók száma 446 fő (46 %), ebből a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 164 fő (17 %). A HHH adatok az elmúlt évhez képest is tovább csökkentek.

A HH gyermekek számában a két, integrált nevelést, oktatást nyújtó iskola között lényegi eltérés nincs. Az Arany-iskolában a tanulók 43%-a, a Kossuth-iskolában pedig 46%-a tartozik ebbe a körbe. A HHH tanulók esetében is hasonló a helyzet, bár itt 4%-os az eltérés: az Arany-iskolában a tanulók 15%-a, a Kossuth-iskolában pedig 19%-a HHH tanuló.

Az **együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók** integrált oktatása nevelése megvalósul a városban. Az adatok alapján az általános iskoláskorú gyermekek közül 48 fő (5%) sajátos nevelési igényű tanuló, arányuk a két általános iskolában megegyezik. Az integráltan nem oktatható SNI tanulók a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kádas György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthonban tanulnak.

4.4 Középiskolás diákok esélyegyenlősége

Az önkormányzat fenntartásában 2012. augusztus 30-ig működött **két középiskolában** eltérő a HH és HHH tanulók aránya. Ez a két iskola profiljának különbözőségére vezethető vissza. Az Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola kizárólag szakképző intézmény, döntően szakiskolai, kisebb mértékben szakközépiskolai képzést folytat, a Móricz Zsigmond Gimnázium, Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban azonban a tanulók fele gimnáziumban tanul, másik fele pedig szakközépiskolában.

Az az általános tendencia, hogy a szociálisan nehezebb körülmények között élő családok gyermeki közül **kevesebben kerülnek be** a hosszabb időtartamú és továbbtanulást előkészítő **gimnáziumi képzésbe**, itt is érvényesül. Az adatok összevetése előtt azt is hangsúlyozni kell, hogy az egyes intézményekbe való felvétel alapvetően az iskolahasználók választásán alapul. A középfokú iskola-, illetve képzéstípusok közötti különbség így előre meghatározott. Ezek után nem lehet meglepő, hogy az Illéssy-iskola tanulóinak körében tapasztalható magasabb HH és HHH arány döntően ezzel magyarázható. Az Illéssy-iskolában a HH tanulók aránya 55%, míg a Móriczban 31% (ez a városban a legkisebb arány). A **HHH tanulók aránya** az Illéssyben 26%, a Móriczban pedig 6% (ez szintén a legkisebb arány a városban). Az SNI tanulók esetében még szembetűnőbb a különbség: az Illéssyben a 28 tanuló (6%) rendelkezik a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői véleménnyel, míg a Móriczban 2 fő SNI tanuló van.

4.5 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakóterületen élő gyermekek óvodai és általános iskolai oktatása **integrált környezetben történik**.

4.6 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

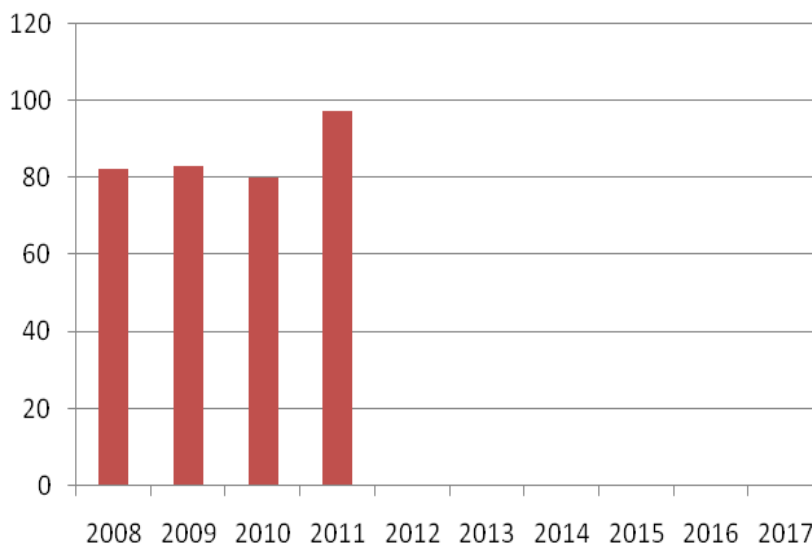
A gyermekek egészségügyi szűrése a **védőnői hálózaton** keresztül biztosított. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek, a 6 éven aluli gyermekek védőnői gondozásban részesülnek. Az elmúlt években átlagosan kb. 400 alkalommal tartottak csoportos egészségnevelést az iskolákban az iskolavédőnők, iskolaorvosok. Fő témák a személyi higiéné, az egészséges táplálkozás, az egészséges és biztonságos környezet, a mindennapos testmozgás, a káros szenvedélyek elkerülése, személyes és társas kapcsolatok, barátság, szerelem, párkapcsolat, családtervezés voltak.

A védőnőkhöz családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak.

A védőoltások teljesítése mind az életkorhoz kötött, mind az iskolai kampányoltásokat tekintve 100%-ban megvalósult az elmúlt években. Az 6 védőnői álláshelyből (5 védőnő+1 iskolavédőnő) jelenleg 4 betöltött, 2 védőnő jelenleg GYES/GYED-es van.

7. számú ábra – Egy védőnőre jutó gyermekek száma (fő)

Két **házi gyermekorvosi** praxis működik városunkban, mindkettő betöltött. A gyermekorvosi rendelőknek helyet adó épület régi, leromlott állapotú, az akadálymentesítése nem megoldott, ami problémát okoz a babakocsival érkező szülőknek.

Fogászati szűrést vegyes praxisok fogorvosai végzik az iskolafogászati ellátás keretében. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A pénzügyi helyzet ellenére a 13-14 éves korosztályba tartozó leányok human papilloma vírus elleni ingyenes védőoltása folytatódott.

Fejlesztő és rehabilitációs ellátást nyújt Kisújszálláson a **Kossuth Lajos Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Diákotthon pedagógiai szakszolgálat**a. Jelenleg gyógytestnevelést, logopédiai ellátást, pályaválasztási tanácsadást és pszichológiai ellátást biztosítanak.

A **súlyosan sérült gyermekek** számára a **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kádas György Általános Iskola, Szakiskola, Egységes gyógypedagógiai módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthon** nyújt fejlesztő és rehabilitációs ellátást Kisújszálláson.

A személyes gondoskodást nyújtó **gyermekjóléti szolgáltatásokhoz** Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás **Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Gyermekjóléti Szolgálat**a biztosítja az állampolgárok számára a szolgáltatás egyenlő esélyű hozzáférését. A gyermekjóléti szolgálat célja, hogy segítse a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.. A gyermekjóléti szolgálat a telephely tárgyi feltételei miatt nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, az épület nem akadálymentes, ezért csak ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik.

A gyermekjóléti ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A gyermekek átmeneti otthona szolgáltatást a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Kunmadarasi székhelyű intézménye útján biztosítja a kisújszállási lakosság számára.

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő **jelzőrendszer** áll. A gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A városi jelzőrendszer összetétele sokszínű, minden olyan intézmény, hatóság, civil szervezet részt vesz benne, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel. Együttműködnek, egymást kölcsönösen tájékoztatják. 2012. évben az önkormányzati fenntartású közoktatási intézményekben a gyermekvédelmi munkát 5 gyermekvédelmi felelős látta el.

A krízishelyzetbe került gyermek részére a **gyermekek átmeneti otthona** szolgáltatást a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Kunmadarasi székhelyű intézménye útján biztosítja a kisújszállási lakosság számára. Ideiglenes (30 nap) elhelyezés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Intézet és Gyermekotthonban is megoldható.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott mértékig **rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban** részesíti a gyermeket, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A jövedelmi és vagyoni viszonyok vizsgálata mellett a létfenntartási gond, illetve a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet okmánnyal történő igazolása esetén pénzben vagy természetben is megállapítható, célzott támogatási forma.

Az önkormányzati **sporttevékenység** magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A megújuló Porcsalmi Lajos Sporttelep, a nemrég megépült műfüves focipálya, az extrém sportpálya, a súlyemelő terem, az intézmények tornatermei megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások), valamint 4 sportegyesület, 10 szakosztálya várja az érdeklődő gyerekeket. A sportegyesületek, közoktatási intézmények szervezik és bonyolítják a legnagyobb tömeget

megmozgató szabadidősport eseményeket (terem és kispályás labdarúgó bajnokság, asztalitenisz, kosárlabda tornák, Ligeti Sportfesztivál, sportnapok stb.)

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Egyre elterjedtebb, hogy a civil szervezetek adomány gyűjtési programokat szerveznek vagy részt vesznek adomány kiosztásában, melyhez az önkormányzat segítséget nyújt.

4.7 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A tanulási nehézségekkel, beilleszkedési problémákkal küzdő gyermekek és *tanulók fejlesztésére* nyújt lehetőséget a **Kossuth Lajos Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Diákotthon Pedagógiai Szakszolgálat**. Ennek keretében 2012. augusztus 30-ig az önkormányzati közoktatási intézményekben tanulók számára nyújtottak a gyógypedagógiai tanácsadást, logopédiai ellátást, gyógytestnevelést, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást, nevelési tanácsadást és iskolapszichológiai ellátást. Az egyházi fenntartásba vétellel a szakszolgálat továbbra is működik. Várható ugyanakkor a pedagógiai szakszolgálati ellátások állami, megyei szintű ellátásának kialakítása, emiatt egyelőre nem látjuk a kisújszállási szakszolgálat jövőbeni helyzetét.

A *nem integrálható*, súlyosan sérült gyermekek számára a **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kádas György Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekeotthon** nyújt fejlesztő és rehabilitációs ellátást Kisújszálláson. Az intézmény megyei területi ellátási kötelezettséggel működik.

A városban nem elérhető rehabilitációs ellátások Karcagon (20 km), Szolnokon (50 km) és Debrecenben (80 km) érhetőek el a lakosság számára, jó tömegközlekedési feltételek mellett.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a tanulási képességet vizsgáló *szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében foglaltak szerint* – az óvodai nevelés és az iskolai nevelés-oktatás keretében szerveztük meg.

Az alábbiakban intézményenként áttekintjük a különleges gondozást igénylő gyermekek, tanulók létszámának és arányának alakulását. Az alábbi táblázatok a 2007. és 2012. októberi adatokat tartalmazzák, mely adatok alkalmasak következtetések levonására. Az adatok az integrált oktatás-nevelést folytató kisújszállási intézményekre vonatkoznak (tehát a Kádas György Általános Iskola adatai nem szerepelnek benne).

10. számú táblázat - 2007. október 1-jei intézményi adatok gyermekekről

Intézmény	Hátrányos helyzetű gyermekek	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Cigány kisebbséghez tartozó gyermekek	Sajátos nevelési igényű gyermekek	Integrációs felkészítésben résztvevő gyermekek
Óvoda	213 = 58%	64 = 17%	90 = 24%	5 = 1%	---
Arany-iskola	260 = 46%	87 = 15%	104 = 18%	32 = 6%	87 = 15%
Kossuth-iskola	192 = 42%	58 = 13%	82 = 18%	39 = 8%	53 = 11%
Móricz Zs. Gimn.	84 = 12%	25 = 4%	9 = 1%	4 = 0,6%	---
Illéssy S. Szki.	234 = 42%	55 = 10%	63 = 11%	35 = 6%	---
Összesen:	983 = 37%	289 = 11%	348 = 13%	115 = 4%	
Az ált. iskolákon belüli arány:	452 = 44%	145 = 14%	186 = 18%	71 = 7%	140 = 14%

11. számú táblázat- 2012. október 1-jei intézményi adatok gyermekekről

Intézmény (zárójelben: összlétszám)	Hátrányos helyzetű gyermekek	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Cigány kisebbséghez tartozó gyermekek	Sajátos nevelési igényű gyermekek	Integrációs felkészítésben résztvevő gyermekek
Óvoda (333)	179 = 54%	39 = 12%	nincs adat	11 = 3%	39 = 12%
Arany-iskola (553)	239 = 43%	81 = 15%	nincs adat	26 = 5%	95 = 17%
Kossuth-iskola (446)	207 = 46%	83 = 19%	109 = 24%	22 = 5%	99 = 22%
Móricz Zs. G. (537)	167 = 31%	33 = 6%	25-30 = 5-6%	2 = 0%	---
Illéssy S. Szki.(434)	240 = 55%	112 = 26%	kb. 75 = 17%	28 = 6%	---
Összesen: (2303)	1044 = 45%	348 = 15%		89 = 4%	
Az ált. iskolákon belüli arány:	446 = 45%	164 = 16%		48 = 5%	194 = 19%

A **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók** nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik. Véleményünk szerint az óvoda és az általános iskolák esetében közel teljes körű a HH és HHH gyermekek/tanulók létszáma, a középfokú oktatásban – elsősorban a vidéki tanulók jelentős aránya miatt – feltehetően ennél, ha szerény mértékben is, de kevesebb. Nincs ugyanis rálátásunk arra, hogy minden jogosult vidéki tanuló, illetve annak törvényes képviselője a

lakóhelyén megtette-e a szükséges nyilatkozatot. Adataink természetesen az iskolákban rendelkezésre álló információkat tartalmazzák.

Kisújszálláson 1963-ban jött létre az általános iskolai **diákotthon**, mely a környező tanyavilág gyermekeinek, tanulóinak adott hétközi elhelyezést. A tanyák elnéptelenedése után a városi önkormányzat szociális érzékenységének köszönhetően továbbra is finanszírozta, működtette a diákotthont, segítve ezzel a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek iskoláztatását.

Szervezetileg ez a létesítmény a *Kossuth Lajos Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Diákotthonhoz tartozik*. Benne 30 tanuló kaphat napközbeni ellátást, ill. szociális elhelyezést. Az itt elhelyezett 6-15 éves korú tanulók szinte kivétel nélkül népes roma családból származnak, a szülők többsége munkanélküli. Nekik a diákotthon jelenti a biztonságot, s védi meg őket az átmeneti neveléstől. A mind életkorban, mind képességekben heterogén csoport számára a kollégiumi nevelés a garancia a rendszeres iskolába járásra, a tankötelezettség teljesítésre.

Tekintettel arra, hogy városunkban magas a halmozottan hátrányos helyzetű, rossz szociális körülmények között élő gyermekek száma, indokolt – települési szinten – **megvizsgálni az igények** és a lehetőségek szempontjából a diákotthoni ellátás **bővítésének** lehetőségét. Az ellátás iránti igény növekedésétől függetlenül a rendelkezésre álló **épület felújítása** időszerű kérdés.

Az oktatás méltányossága annak az oktatási környezetnek a kialakítását jelenti, amelyben minden gyerek családi, szociális, etnikai háttérétől függetlenül ki tudja teljesíteni képességeit, tehetségét s ez által esélye nyílik arra, hogy kényszerek nélkül döntéseket hozzon saját életéről.

A pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége kiemelkedő a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. A Humán erőforrás és a Társadalmi Megújulás Operatív Programok által szinte valamennyi pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen. A pedagógusok továbbképzése részben önkormányzati részben uniós forrásokból valósult meg.

A közneveléshez kapcsolódó szolgáltatásokat végző szakembergárdát az önkormányzat szakszolgálati keretek között fogta össze, e **Pedagógiai Szakszolgálatot** a Kossuth Lajos Általános Iskola tagintézményeként működtette. Ennek keretében a város minden, integrált nevelést-oktatást nyújtó intézménye, illetve ellátottja, tanulója számára elérhetővé vált a nevelési tanácsadás, a gyógytestnevelés, a logopédia, a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás. A köznevelési törvény újraszabályozza a szakszolgálatok működését, és az egyházi fenntartók igényei és lehetőségei is

befolyásolni fogják ennek további működését. Átgondolandó, mi lehet az önkormányzat szerepe abban, hogy az eddig helyben és ingyenesen biztosított szolgáltatások továbbra is megmaradjanak, és helyben elérhetőek legyenek.

Hátrányos megkülönböztetés és az oktatásban jogellenes elkülönítés miatt – egy kivétellel – nem érkezett az önkormányzathoz panasz. A kivétel 2010-ben történt, és a szülő számára megnyugtató módon zárult. Szegregáció miatt az elmúlt öt évben szintén nem érkezett az önkormányzathoz panasz.

Az iskolák közötti eredményesség megítéléséhez objektív mérőszámokat jelenleg az országos kompetenciamérések adhatnak. Ezek alapján azt mondhatjuk el, hogy összességében a két általános iskola között érdemi eltérést nem fogalmazhatunk meg, mindkét iskola évek óta az országos átlagnak megfelelő teljesítményt nyújt. A középfokú iskolák között a **Móricz Zsigmond Gimnázium és Szakközépiskola** szintén a középmezőnybe sorolható azzal, hogy a hozzáadott pedagógiai érték vizsgálata azonban kiemelkedően jó hátránykompenzációs iskolai nevelőmunkára utal. Az **Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola** eredményei az országos átlagtól kedvezőtlenebb irányba térnek el, ami az iskolába jelentkező tanulók jelentős részének gyenge felkészültségére, a magas HHH és SNI arányra vezethetők vissza.

Mindezek mellett az **iskolai eredményességet** természetesen más tényezők alapján is lehet mérni, pl. a verseny-, vizsga-, felvételi eredmények, különböző mérések (beleértve a belső iskolai méréseket) stb. alapján. Ezek azonban csak kisebb populációban történő összehasonlításra adnak alapot.

12. számú táblázat – Kompetenciamérés - Arany János Általános Iskola

	2010		2011		2012		
Országos kompetenciamérés eredménye	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag
Szövegértés							
6. évfolyam	1458	1483	1399	1465	1405	1211	1472
8. évfolyam	1524	1583	1517	1577	1560	1219	1567
Matematika							
6. évfolyam	1443	1498	1394	1486	1386	1117	1489
8. évfolyam	1567	1622	1514	1601	1595	1108	1612

13. számú táblázat – Kompetenciamérés - Kossuth Lajos Általános Iskola

	2010			2011			2012		
Országos kompetencia-mérés eredménye	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag
Szövegértés									
6. évfolyam	1446	1288	1483	1390	1262	1465	1446	n.a.	1472
8. évfolyam	1517	1433	1583	1557	1439	1577	1528	n.a.	1567
Matematika									
6. évfolyam	1396	1215	1498	1396	1278	1486	1422	n.a.	1489
8. évfolyam	1531	1471	1622	1543	1635	1601	1575	n.a.	1612

Az általános iskolákban az **évfolyamismétlők aránya** az országos átlagot **jelentősen meghaladta**, a HHH tanulók esetében az arány láthatóan még rosszabb. Célunk az arány csökkentése.

Sajnos a **hiányzások** és az évfolyamismétlések kapcsolatban állnak egymással, még ha a hiányzások mértéke a vizsgált időszakban gyakran nem is éri el a 250 órát. A szülőkhöz küldött felszólítások, és a jegyzőhöz érkező feljelentések sem mindig hoznak kellő eredményt.

14. számú táblázat – Lemorzsolódási mutatók - Arany János Általános Iskola

	Évfolyamismétlők aránya (%)		Magántanulók aránya (%)		Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	2,8 %	10,88 %	2,6 %	4,03 %	0,6%	3,44 %
2009/2010	3,73 %	13,4 %	2,28 %	7,6 %	1,45 %	7,95 %
2010/2011	3,75 %	15,83 %	2,64 %	8,13 %	1,32 %	6,81 %
2011/2012	4,2 %	17,9 %	2,1 %	3,4 %	1,63 %	8,53 %
országos átlag 2011/2012	2,1%		0,8%		0,8%	

15. számú táblázat – Lemorzsolódási mutatók - Kossuth Lajos Általános Iskola

	Évfolyamismétlők aránya (%)		Magántanulók aránya (%)		Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	3,9	7,6	1,9	3,0	1,3	4,5
2009/2010	3,0	9,0	1,9	1,3	0,2	0
2010/2011	5,4	16,9	2,7	0	0,7	1,4
2011/2012	5,8	13,0	1,6	1,3	0,2	1,3
országos átlag 2011/2012	2,1%		0,8%		0,8%	

Az önkormányzat minden évben szorgalmazta a Városi Óvodai Intézményben és az általános iskolákban a HHH tanulók **integrációs felkészítését** elősegítő pályázatokon való részvételt, amelyhez mindhárom intézmény rendszeresen sikerrel csatlakozott. Ennek köszönhetően az érintett tanulók számára több szabadidős, közösségi programon, táborokban és kirándulásokon való részvétel vált elérhetővé.

Az önkormányzat minden évben pályázati keretet biztosít **nyári táborok támogatására**. A pályázati kiírásban szempont a táborban résztvevő HH és HHH tanulók részvételi lehetősége.

A képviselő-testület tanévenként oklevéllel és könyvajándékkal ismeri el a kiemelkedő tanulmányi és sporteredményeket elérő diákok és felkészítő tanáraik munkáját. Ennek során külön figyelmet fordít egy-egy olyan pedagógus elismerésére, aki a hátránykompenzációban, a gyermekvédelemben és a felzárkóztatásban kiemelkedő munkát végző pedagógus elismerésére.

Fontos a HH és HHH gyermekekre abból a szempontból is kiemelt figyelmet fordítani, hogy a későbbi években számuk visszaköszönhet az álláskeresőik között. Úgymond prevenciós lépésként célszerű felzárkóztatásukat gyermekként megkezdeni, elősegítve azt, hogy minél magasabb iskolai végzettségre tegyenek szert és elhelyezkedési esélyeik is javuljanak.

A felsőoktatásban tanulók támogatására számára nyújt lehetőséget a Városi Ösztöndíj Alapítvány és a kizárólag szociális szempontok alapján működő Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázati Rendszer. Mindkét lehetőség nyitott a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára. A két támogatási kerethez az önkormányzat évente átlagosan 500 ezer forintot biztosít.

A zene, a tánc és a képzőművészetek irányt érdeklődő és **tehetséges gyermekeknek**, tanulóknak a helyi alapfokú művészeti iskola kínál lehetőséget személyiségük fejlesztésére és tehetségük kibontakoztatására. Művészeti képzésben való részvétel a **HH és HHH tanulók számára ingyenes**.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás a **speciális pedagógiai feladatok** előtérbe helyeződését eredményezte. Napjainkban, amikor a speciális ellátást igénylő gyermekek száma folyamatosan növekszik, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kap a gyermekek jogainak megfogalmazása. „A gyermeknek, tanulónak joga, hogy állapotának, személyes adottságainak megfelelő megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban – részesüljön, s életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.” (1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 10. § (7.) E szolgáltatásokhoz való hozzájutás minden gyermek számára fontos, de a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek számára különösen az. A **Pedagógiai Szakszolgálatban** ezen gyermekek kezelésére kiemelt figyelem összpontosul, hogy a logopédiai nevelés, fejlesztés elérhesse célját. A logopédiai gondozás, fejlesztés célja, hogy biztosítsa a beszédhibás egyén személyiségének töretlen fejlődését, az egyén célkitűzéseinek megvalósulását, az optimális szocializációt, a sikeres habilitációt, illetve rehabilitációt.

A **Pedagógiai Szakszolgálat** a hátrányos helyzetű, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kezelésének eredményesebbé tétele érdekében aktív munkakapcsolatban áll a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A RNÖ munkatársai segítséget nyújtanak abban, hogy a gyermekek rendszeresen részt vegyenek a foglalkozásokon, csökkentve ezzel az ebben a körben igen magas számban előforduló lemorzsolódást.

4.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen a HH és HHH gyermekek, tanulók nyilvántartása?	igen	nem
Biztosított-e a településen (társulás területén) minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek számára, hogy óvodába járjon?	igen	nem
A település (társulás) alapfokú közoktatási intézményeiben fennáll-e szegregáció?	nem	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhetők-e gyermekjóléti alapellátások a településen (társulásban) élők számára?	igen	nem
Biztosítottak, illetve (egyenlő mértékben) elérhetők-e a településen (társulásban) élők számára a közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok?	igen	nem

4.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
A gyermekek helyzete	A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza megszűnt.	Újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az önkormányzat, mint fenntartó biztosított.	Önkormányzati támogatások újragondolása az oktatás területén
	A bölcsőde tárgyi eszközei régiek, elavultak.	Eszközbeszerzés, mozgásszoba kialakítása uniós, illetve hazai pályázati forrásból.	Eszközbeszerzés a bölcsődébe
	Gyermekorvosi rendelő rossz állapotú, nem akadálymentesített.	Az épület felújítása, akadálymentesítése.	Gyermekorvosi rendelő felújítása, akadálymentesítése
	A gyermekjóléti szolgálat a telephely tárgyi feltételei miatt nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, nem akadálymentes.	A telephely fejlesztése, akadálymentesítése a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	A gyermekjóléti szolgálat telephely felújítása, akadálymentesítése
	A HHH tanulók eredményei gyengébbek, nagyobb a lemorzsolódási arányuk.	Hátránykompenzáció érdekében városi vetélkedők, versenyek a HH, HHH gyermekeknek.	Hátránykompenzációs programok a HH, HHH gyermekeknek
	Hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás garancia lehet rendszeres iskolába járásra, a tankötelezettség teljesítésre, a hátránykompenzációra.	Települési szinten szükséges megvizsgálni az igények és a lehetőségek szempontjából a diákotthoni férőhelyszám bővítésének lehetőségét, a lakásotthonban élő gyerekek helyzetét és a tanoda bevezetésének szükségességét.	Diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás vizsgálata.
	A diákotthon épülete felújításra, igény esetén bővítésre szorul.	A diákotthon épületének felújítása, bővítése.	Pályázati források kihasználása az épület felújítása, esetleges bővítése érdekében.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Sajnos a rendszerváltás óta eltelt évtizedben a **nők hátránya** nemhogy csökkent volna Magyarországon, hanem számos területen nőtt a férfiakkal szemben. A nőket érő hátrányokról több kötetnyi szakirodalom jelent meg az utóbbi években. Ezek általános megállapítása, hogy a nők hátrányos helyzetének legfőbb oka elsősorban a mélyen rögződött előítéletekben, a nők és az esélyegyenlőség előítéletes társadalmi megítélésében keresendő. Európai integrációnk érdekében ezért mindenekelőtt a közvéleményt kell érzékenyíteni az előítéletek visszaszorítása, az esélyegyenlőség társadalmi megítélésének javítása érdekében.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy OEP – sem kéri kellő részletességgel), mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni.

A nemek közötti **hátrányos megkülönböztetést** néhány jogszabály **tiltja** ugyan (pl. Alaptörvény XV. cikke, Munka Törvénykönyve 12 §, és természetesen az EbTv), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű.

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Magyarország ígéretet tett az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja

felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is, a gender mainstreaming szóhasználatát. A "gender mainstreaming"-nek még nincs bejáratott magyar megfelelője; a kifejezés olyan, a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének megvalósítását szolgáló átfogó politika, mely arra irányul, hogy a nemek közti egyenjogúság kérdése bekerüljön az általános politikába, a programtervezésbe, valamint a szektoriális politikába és tevékenységekbe. A "gender mainstreaming" elve azt célozza, hogy ez a szemlélet minden egyes politikai, igazgatási lépés és intézkedés során érvényre jusson. (gender jelentése: társadalmi nem, azaz mindazon tulajdonságok, viselkedésformák és szerepek összessége, melyet a társadalom az egyéntől biológia neme folytán elvár)

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak **kevés adattal** rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében és nem rendelkezik gender-szakértelemmel is bíró munkatárssal. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához azonban a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben.

Kisújszállás demográfiai adatainak vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 51 %-a nő (6.021 fő);
- női lakosok 62 %-a 19-65 éves, tehát aktív korú (3.733 fő);
- a nyugdíjasok 58 %-a nő (2.079 fő)

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

16. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	6021	5781	11802	51%	49%
0-2 évesek			282		
0-14 éves	815	939	1754	46%	54%
15-17 éves	201	216	417	48%	52%
18-59 éves	2875	3609	6484	44%	56%
60-64 éves	396	356	752	53%	47%
65 év feletti	1242	761	2003	62%	38%

Tapasztalataink szerint a nők között is **kiemelten hátrányos helyzetben** vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A KSH 2010 tavaszán közzétett jelentéséből kiderül, hogy a **munkaerőpiacon a nők kevésbé vannak jelen**, mint a férfiak, bár a kereső munka szerepe és a nők önálló karrierigénye iskolázottságuk függvényében nő.

A foglalkoztatás aránya 2010-ben körükben 49,9 százalékos, 11,2 százalékponttal elmaradva a férfiakétól. Míg az Európai Unióban a 15–64 éves férfiak 73 százalékának, illetve a nők 59 százalékának van jövedelemszerző foglalkozása, addig Magyarországon ez az arány mindkét nem esetében elmarad az uniós átlagtól, ám a férfiak lemaradása számottevőbb. Tény persze, hogy a nők munkaerő-piaci esélyeit jelentősen befolyásolják családi kötelezettségeik, így részmunkaidős munkát zömében a kisgyermeket nevelő anyák vállalnak hivatástudatból vagy megélhetési kényszerből. A helyzet 2009-ben a világgazdasági válsággal összefüggésben annyiban változott, hogy a munkáltatók gazdasági okból szélesebb körben választották megoldásként ezt a foglalkoztatási módot. Az unióban jelenleg minden harmadik nő és a férfiak több mint 8 százaléka dolgozik részmunkaidőben. Nálunk ugyanakkor ez az arány 7,5, illetve 3,9 százalék.

A nemek eltérő munkaerő-piaci esélyeit jelzik a nemek közötti jövedelmi különbségek. Bár a nők nagyobb arányban töltenek be szellemi munkakört, mint a férfiak – jellemzően tömegesen alacsonyabb presztízsű és/vagy bérezésű, szerényebb előmenetelű helyeken dolgoznak, mint a férfiak. Idehaza a nők havi nettó átlagkeresete 115.119 Ft, a férfiaké ugyanakkor 128.615 Ft. Még kirívóbb a különbség a szellemi foglalkozásúak körében: 134 993 Ft áll szemben 186 796 Ft-tal.

Miközben több férfi dolgozik "intézményesen", keresetért, a nők **elsősorban "vesztesei"** a családi munkamegosztásnak, aminek eredményeként a jövedelemszerző és a háztartási elfoglaltságot együttvéve a nők napi munkaideje hosszabb és szabadideje rövidebb, mint a férfiaké.

A városban található, **nőket is foglalkoztató munkahelyek** jellemzően a közszféra, a könnyűipar és a szolgáltatási szektor. A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen a rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok).

Városunkban a nők munkaerő-piaci hátrányát igazolják a következő mutatók:

- munkavállalási korú nők 9,4%-a munkanélküli (ez az arány a férfiak esetében 7,6%)
- nyilvántartott álláskeresők között a nők aránya 54% (354 fő)
- 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli nők aránya 63% (223 fő)

A **közösségi esélyegyenlőség akcióprogram** céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az **egyenlő munkáért egyenlő bér** követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben *rontja* a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Képzésbe vonás illetve a képzésszervezés kapcsán mindenképpen elmondható, hogy alapvető gát térségbeli nők képzésbe vonásánál, hogy alacsony mértékű a munkaerő-piaci igény a szakképzett női munkavállalók iránt, kevés olyan munkáltató van, ahol szakképzett női munkavállalót alkalmaznának. E tekintetben a piacképes munkaerő-piaci képzések során térségenként eltérő mértékben alakul ki a szakmastruktúrában ilyenféle aránytalanság, de amíg a munkaerőpiac igényoldalán radikális változás nem következik be, jelentős változás nem várható.

A következő táblázat adataiból látható, hogy nők a településen kívül megtartott felnőttképző programokon alacsonyabb számban vesznek részt, mint a férfiak.

17. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon résztvevő felnőttek száma

Év	Felnőttképző programok a településen		Felnőttképző programok a vonzásközpontban		Egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen		Egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzáskörzetben		Helyi foglalkoztatási programok a településen		Helyi foglalkoztatási programok a vonzáskörzetben	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2008	13	20	66	53	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	18	21	81	72	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	29	41	159	175
2010	24	28	96	78	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	56	56	247	191
2011	17	8	84	25	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	310	231	1755	1215
2012	16	19	94	78	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	311	97	826	447

Az álláskereső 35 %-a **8 általánosnál alacsonyabb vagy 8 általános iskolai végzettségű**.

A nők esetében fokozottan igaz, hogy munkaerő-piaci keresleten túl, az alacsony, illetve elavult iskolai végzettség, hatékony álláskeresői technikák és kulcskompetencia-készlet hiánya korlátozza az elérhető állások körét, szűkíti a lehetőségeket, a nők esetében is igaz.

A nők és férfiak foglalkozási (horizontális) szegregációja, és az ún. **„üvegplafon”** (a vertikális szegregáció) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az **alacsony fizetésű munkakörökbe** szorulnak. A település nem rendelkezik kimutatással a férfiak és nők bérezését illetően. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken. Munkaerőpiaci helyzetükről azonban nem készült felmérés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő

A nők foglalkoztatását gátló **legfőbb akadály** a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A kisgyermeket nevelő nők (és férfiak) esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Városunkban a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek száma elegendő, várólista nincs. 36 férőhelyen várjuk elsősorban a

munkaerő piacra visszatérő szülők gyermekeit. A bölcsőde, igazodva a munkaerő-piaci igényekhez 6:30 és 17:30 között nyitva tart, igény esetén 6:00 órától tudja fogadni a kisgyermeket.

Minden gyermek számára biztosított a 3 éves kortól történő óvodáztatás, felvétel iránti kérelmet nem utasítunk el. Valamennyi tagóvoda 7:00 és 17:00 óra között van nyitva.

A Polgármesteri Hivatal minden munkavállalója **rugalmas munkaidőben** dolgozik, ezzel segítve a kisgyermekes szülőket.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a **védőnői hálózat** szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdi meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a **jelzőrendszerek** alapján több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az anyaotthon és a családok átmeneti otthona, ezek a **mintegy húsz éve létező intézmények** adják meg a lehetőséget arra, hogy a valamilyen okból utcára kerülő nők, édesanyák együtt maradjanak gyermekeikkel. Több generációra visszavezethető rossz családi minták, meglazult kötelékek, szétzilált kapcsolatok, bántalmazás, generációkon át fennálló szocializációs hiányosságok állnak a háttérben, amik miatt egy anya az utcára kerül. Gyakorta egy személy esetében is halmozódnak a problémák. Sok sebből vérző anyákról, nőkről van szó. Közös a végtelen nagy kiszolgáltatottság. Az anyaotthonok célja, támogatni az anyákat abban, hogy szülővé váljanak, gyermekeiket neveljék, képessé váljanak az önálló

családi életre. A szolgáltatások közvetítése a **Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat** feladata. A szakember gyakorta hiába észleli az anya krízishelyzetét, kilincselnie kell egyik intézménytől a másikig, míg helyet talál.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéleti szerepvállalását nagyban befolyásolja a társadalom női szerepfelfogása. Felmérésekből kiderül, hogy Magyarországon sok esetben a nők is szerepüket elsősorban a családi környezetben határozzák meg, a gyermeknevelési, háztartási feladatokat helyezve előtérbe. Számításba véve azt a tényt, miszerint a nők maguk is másképp ítélik meg a társadalomban betöltött szerepüket, elmondható, hogy a politikában, közéletben való részvétel nem kizárólagos mutatója az esélyegyenlőségnek.

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére.

A települési képviselők körében 2 nő található. A hivatal vezetőinek és középvezetőinek 50%-a nő.

Megállapítható, hogy városunkban nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, **többszörösen is hátrányos helyzetben** vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos **negatív sztereotípiák**.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Az önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan **családbarát környezetet** kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Ingyenesen igénybe vehető fejlesztőeszköz kölcsönzött működtetünk, ahol kb. 3 millió Ft értékű speciális fejlesztőjátékokat kölcsönözhetnek a szülők díjtalanul. A Sárkányvár Családi Játéktár eszközei a mozgásfejlesztést szolgálják, a sárkányvár szintén díjtalanul használható. Heti rendszerességgel Baba-mama klub is működik. Az önkormányzat 2010-ben a város 3 pontján az európai normáknak megfelelő játszóteret alakított ki. A közparkok és köztertek alkotják a város zöldhálózatának központi elemeit, melyeket folyamatosan szépítünk, bővítünk.

5.8 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Van-e nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen?	nem	igen
Van-e a településen célzottan a nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás?	nem	nem
Biztosított-e a gyermeküket egyedül nevelő nők rugalmas munkavégzése az önkormányzati intézményekben?	igen	nem
Alkalmazkodnak-e az önkormányzat által fenntartott nevelési, oktatási, szociális intézmények a nők foglalkoztatási igényeihez?	igen	nem
Biztosított-e a nők részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

5.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Nők helyzete	Nincs nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Nemekre érzékeny adatgyűjtés
	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A munkanélküliek között magas az iskolázatlanok és az alacsony iskolai végzettségűek aránya, melynek okai között a hatékony álláskeresési technikák és a kulcskompetenciák hiánya is szerepel.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzése a településen.	Képzések a településen a nők számára
	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen.	A családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése, áldozattá válás megelőzése.	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A ***népesség öregedésével*** járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya 1950-ben az egész világon 8%, 2000-ben 10% volt, 2050-ben azonban – az ENSZ „A világnépesség öregedése – 1950–2050” című, 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36–37%-át 60 éven felüliek teszik majd ki. Ennek a gazdaság fejlődésére, a munkaerőpiacra, a generációs transzferekre gyakorolt jelentős közgazdaság hatásai várhatók. Emellett olyan társadalmi hatásokkal is számolni kell, amelyek többek között a családösszetételben, az együttélési formákban, az egészségügyi ellátásban mutatkoznak majd meg, sőt a változások még a közéletet, a politikai magatartást (pl. a választások alakulását) sem hagyják érintetlenül. Elmondható tehát, hogy az idősebb korcsoportok létszámának és arányának tartós növekedése közvetlenül kihat a generációs együttműködésre, ami a társadalom működésének meghatározó módon képezi az alapját.

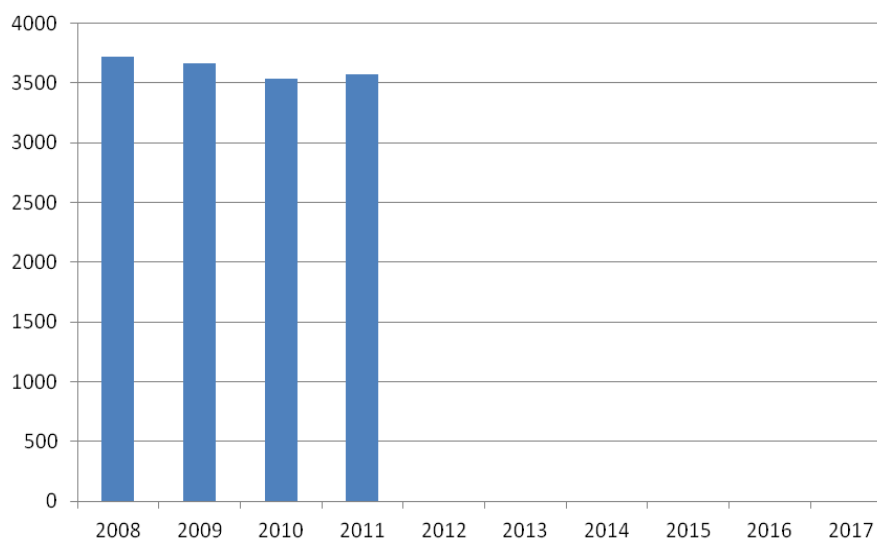
Az idős állampolgárok számára is biztosítani kell az esélyt az aktív életre, az önmegvalósításra. Ez az egyének és a társadalom érdeke, az egészség- és a szociálpolitika összehangolása, a megfelelő szolgáltatások biztosítása, a közösségi erőforrások mozgósítása jelentős előrelépést biztosít e területen. Társadalmi szemléletváltás a feltétele annak, hogy az időskort, mint tevékeny és hasznos életszakaszt lássa az emberek többsége, ehhez szükséges a helyi média elkötelezettsége és tájékoztató munkája. Az idősek életminőségének javításához kiemelten fontos az egészségügyi és szociális intézményrendszer egyes elemeinek fejlesztése, az alapellátás és szociális intézmények idősbaráttá tétele.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és ***növekszik az özvegyek aránya.***

Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban 3.567 fő részesül, a lakosság 31%-a.

8. számú ábra – Nyugdíjasok száma (fő)

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

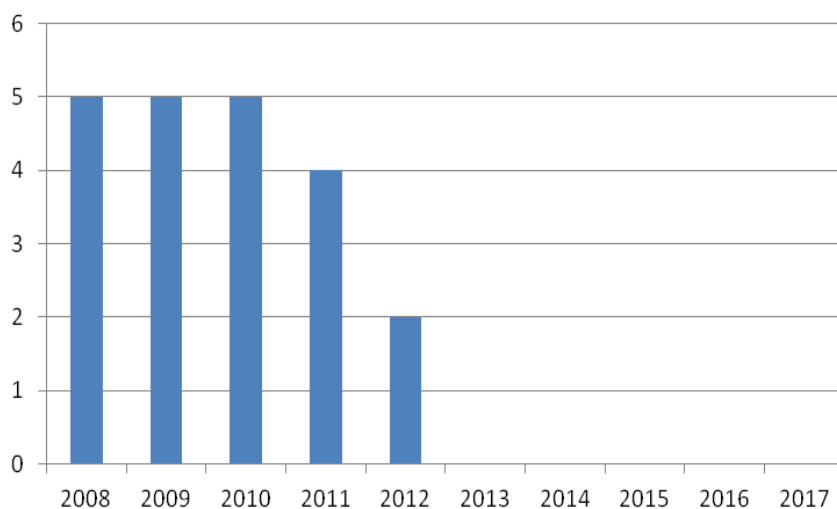
- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”),
- a városunk előregedő (öregedési index 121%).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

Az időskorúak – közülük is főként az egyedülállók – a **bűncselekmények** elkövetése szempontjából **potenciálisan veszélyeztetett** csoportot képeznek. Az előrehaladott korban lévők életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból adódóan, és a társadalomban betöltött szerepüknél fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, ezáltal fokozottabban veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben.

Időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosított ellátás, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

9. számú ábra – Időskorúak járadékában részesülők (fő)

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat (55 év feletti) arányaiban **jobban sújtja munkanélküliség** problematikája. A kormány által bevezetett munkahelyvédelmi program esetleg segíthet az idősebb lakosság elhelyezkedési problémáján, hiszen az 55 év felettiakat foglalkoztatók 50%-os társadalombiztosítási járulékcsökkentési kedvezményben részesülnek.

18. számú táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	fő	fő	%
2008	640	43	7%
2009	982	53	5%
2010	959	74	8%
2011	658	76	12%

A nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik.

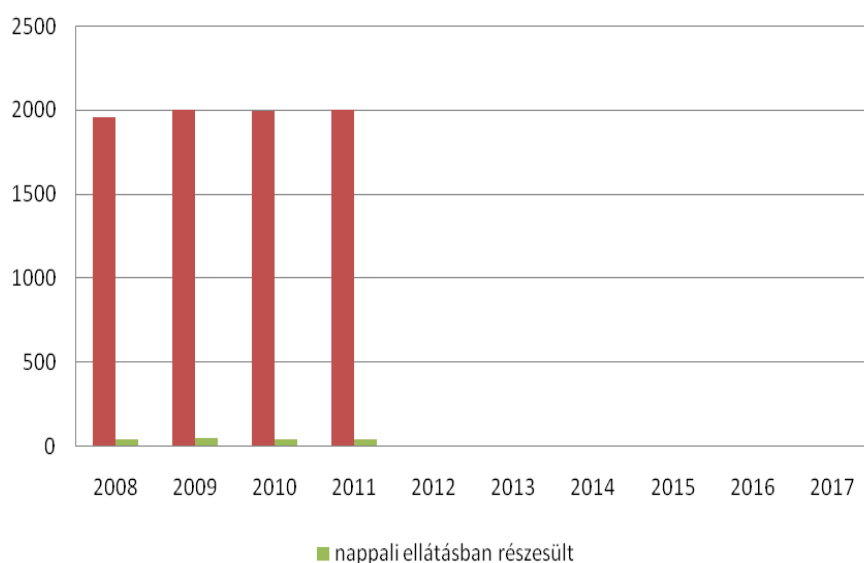
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Magyarországon törvény szabályozza, hogy a közszolgáltatásoknak egyenlő eséllyel hozzáférhetőnek kell lenniük. Kisújszálláson a közszolgáltatások **akadálymentesítése csak részben** megoldott.

A személyes gondoskodást nyújtó **szociális szolgáltatásokhoz Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ** biztosítja az időskorúak számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása és az idősek bentlakásos ápoló, gondozó otthona. Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egyes ellátások személyre szabottak, szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

Ki nem elégített szükséglet a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése. A házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés szolgáltatás a telephely tárgyi feltételei miatt nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, ezért csak ideiglenes működési engedéllyel rendelkeznek, a házi segítségnyújtásnak helyet adó **épület nem akadálymentesített**.

10. számú ábra – 64 évnél idősebbek (fő)

Az **egészségügyi ellátáshoz** való hozzáférés biztosított az idősebb korosztály számára is. A településen 6 háziorvosi praxis működik, az épületek akadálymentesítettek. A kisújszállásiaknak a járóbeteg szakrendeléseket Kisújszálláson, Karcagon a Kátai Gábor Kórház szakrendelőjében és Szolnokon a Hetényi Géza Kórház és Rendelőintézetben vehetik igénybe. A fekvőbeteg ellátás azonban az új regionális felosztás alapján Karcagon a Kátai Gábor Kórházban, illetve a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumban vehető igénybe. Fontosnak tartjuk azt a törekvést is, hogy a helyi egészségügyi ellátást is lehetőségeihez mérten javítja az önkormányzat. Ennek eredményeként 2012 decemberétől megkezdődhettek a Kisújszállási Kumánia Gyógy- és Strandfürdőben – OEP által finanszírozott szolgáltatásként – a fürdőgyógyászati ellátások. A fürdő egész területe teljes körűen akadálymentesített. Így az idős korra különösen jellemző mozgásszervi betegségek helyben kezelhetők.

Az önkormányzati munka egyik kimondatlan feladata a **helyi közösség erősítése**. Ennek egyik fontos területe az idős kor tartalmass közösségi megélésének elősegítése. Erre Kisújszálláson számos példa van.

Az önkormányzat **támogatja** a településen élő idős emberek önszerveződő tevékenységét, a nyugdíjas közösségek munkáját pénzügyileg is segíti, valamint közösségi színteret biztosít az életkori sajátosságaikból adódó közösségi események megtartásához.

A városban több mint negyven civil szervezet működik, melyek között több kimondottan az idősek egy-egy csoportját fogja össze, nyugdíjas klubként (pl. 48-as Olvasókör, Nagykun Nyugdíjas Klub, Móricz Klub), művészeti közösségként (pl. 48-as Asszonykórus) vagy működnek. Számos olyan, közös érdeklődésen alapuló civil szervezet is van, amelynek tagjai sorában sok idős tagot találunk (pl. Petőfi Vadásztársaság, Városvédő és -Szépítő Egyesület, Munkás Horgász Egyesület, Nagykunhalmi Belsőszervi Egyesület).

Az önkormányzat mindezekén túli odafigyelésének jellemző példája az, hogy az **idősek napja** alkalmából minden évben kulturális műsorral és megvendégeléssel köszönti őket, karácsony előtt a 70 éven felülieknek pedig **élelmiszercsomag** ajándékot visz házhoz.

Az idősekre, mint egy-egy közösség tagjaira és mint tapasztalatokkal rendelkező magánszemélyekre egyaránt számít az önkormányzat. Ezért is **vonja be** őket helyi kiadványok szerkesztésébe (városi éves kalendáriumok, Helytörténeti füzetek, egyéb kiadványok). A nyugdíjas közösségek tagjait bevonja azon hagyományok ápolásába, amelynek célja a település kulturális örökségének gondozása, annak a tudásnak az átadása, amellyel a település hagyományai életben tarthatók. Közreműködésükkel hagyományos népi kismesterségeket bemutató képzések valósulnak meg.

Az önkormányzat rendszeresen tartja a kapcsolatot az időseket tömörítő civil közösségekkel, és tájékoztatást nyújt a városban zajló folyamatokról, döntésekről.

Az idősekre való odafigyelésért, helyzetük segítéséért az önkormányzat **2010-ben elnyerte** a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat által adományozott „**Idősbarát Önkormányzat**” címet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kisújszálláson működik **Idősek Klubja** is. A klubba azokat az egyedülálló nyugdíjasokat várják, akik társaságra és programokra vágnak. Várják azokat a nyugdíjasokat is, akik párjukkal élnek és szeretnék a napjaikat nagyobb társaságban eltölteni. A nappali ellátások keretében lehetőség van az időskorúak ellátására: szociális étkeztetés, mentálhigiénés gondozás, mosás, vasalás, tisztálkodás. Az időseket ellátó nappali intézmény 40 férőhelyes. Nagy beszélgetések, filmnézés, kártyacsaták, társasjátékozás, dolgos, kézműves napok, termékbemutatók várják az érdeklődő nyugdíjasokat.

6.5 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
Biztosított-e a településen az egészségügyi és szociális szolgáltatások összehangolása az idősödők és az idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembe vételével?	igen	nem
Biztosított-e a településen az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával?	igen	nem
Biztosított-e a településen az idősek társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvétele?	igen	nem
Meghaladja-e a településen az 50 év felettiiek körében a regisztrált munkanélküliek számaránya a 10 százalékot?	igen	nem
Biztosított-e az idősek részvétele a helyi döntéshozatalban?	igen	nem

6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Idősek helyzete	Az idősek gyakran válnak áldozattá.	Idősek áldozattá válását megelőző információ nyújtás, intézkedések.	Idősek áldozattá válásának megelőzése
	A közszolgáltatások akadálymentesítése csak részben megoldott.	Városháza komplex akadálymentesítése.	Városháza komplex akadálymentesítése
	Nem elérhető a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése.	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése.

	A házi segítségnyújtás és idősök nappali ellátása szolgáltatás telephely tárgyi feltételei nem megfelelőek, az akadálymentesítés nem megoldott.	A telephelyek fejlesztése a végleges működési engedély megszerzéses, a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
	Nincs a célcsoportra érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Idősokra érzékeny adatgyűjtés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékkal élő embert érint a világon.

A **hazai fogyatékosügy politikai** kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint *„fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”*.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak a különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma, hogy nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tud tenni a foglalkoztatás jellegére és helyére.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Magyarországon a legutóbbi népszámlálás (2001) adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember van, az aktív korú, megváltozott munkaképességű személyek számát pedig a NYUFIG 2007-es adatai alapján mintegy 700 ezer főre tehetjük. Az Európai Unióban e populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80-85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

A fogyatékos személyek körén belül:

- a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%
- a vak és gyengénlátó emberek aránya 14,4%.
- hallás-, beszédzavar-fogyatékoságban kb. 10%-uk szenved.
- az egyéb fogyatékoságban szenvedők aránya 21,6%

(Forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat Az Új Fogyatékosügyi Programról)

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű **nyugdíj, járadék, segély**. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. Fontos továbbá a célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezni. Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során **számos akadállyal** kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001.évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a.) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b.) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a.) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b.) aki 2014. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §)

Városunkban is rendkívül kevés lehetőségük van a fogyatékkal élőknek, megváltozott munkaképességűeknek a **munkavállalásra**. Közel egy évtized után, 2012 júniusában zárta be üzemét a KERISZ Kft., ami tartósan, mintegy 20 megváltozott munkaképességű embernek adott munkát.

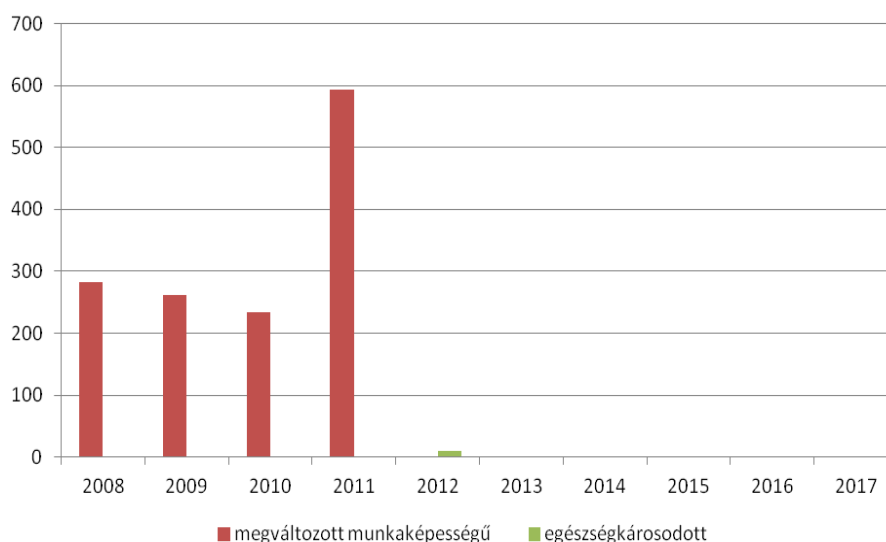
Tavaly megszűnt a termékeiket felvásárló olasz piac, ezért a cég tevékenységének megszüntetése mellett döntött.

Hosszú tárgyalások és előkészítő munka eredményeként azonban a Főkefe Nonprofit Kft. – várhatóan néhány hónapon belül - **megváltozott munkaképességű kisújszállásiakat fog foglalkoztatni**. Bérleti szerződést kötöttünk egyik, használaton kívül lévő, nettó 300 m² alapterületű önkormányzati ingatlanunk bérbeadására, valamint az ombudsmani engedéllyel végzett adatgyűjtést követően kijánlottunk mintegy 50 lehetséges munkavállalót a cégnek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A szociális ellátások igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában (2011-ben 593 fő), a rendszeres szociális segélyben (2011-ben 3 fő), a közgyógyellátásban (2011-ben 147 fő) részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

11. számú ábra – szociális ellátásban részesülők száma (fő)

Egyes **szociális ellátások** megállapításánál (aktív korúak ellátása, lakásfenntartási támogatás) a kérelem nyomtatvány tartalmaz rovatot arra vonatkozóan, hogy a kérelmező vagy családtagja fogyatékosági támogatásban, emelt összegű családi pótlékban részesül-e. Az ilyen ellátásban részesül személyek az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem számításánál 0,2-el nagyobb értékkel kerülnek figyelembe vételre. Azt azonban, hogy a kérelmező vagy családtagja kap ilyen ellátást, a nyilvántartásban (melynek adattartalmát jogszabály írja elő) nem kell rögzíteni.

Az **egészségügyi szolgáltatásra** való jogosultság jövedelmi és vagyoni viszonyok vizsgálata alapján kerül megállapításra. Januártól a járási hivatal hatáskörébe tartozik, de a korábbi évek tapasztalata alapján nagy arányban igénylik a pályakezdő fiatalok, akik még semmilyen ellátásra nem jogosultak, illetve azok, akik egyéb szociális ellátásokra nem jogosultak (az egészségügyi szolgáltatásnál magasabb az egy főre jutó jövedelem mint például a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnál vagy a méltányossági ápolási díjnal).

19. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	282	n.a.
2009	262	n.a.
2010	234	n.a.
2011	593	n.a.
2012	n.a.	10

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Miként általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a **társadalmi szemléletformálás** az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a **legsérülékenyebb társadalmi csoportot** alkotják.

Fontos számukra olyan környezet teremtése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az **akadálymentesítés**, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, és annál jóval több.

Kisújszálláson a közszolgáltatást nyújtó intézmények **akadálymentesítése folyamatos**. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény melléklete tartalmazza, hogy lakosságszám besorolás szerint az egyes önkormányzatoknak milyen határidőig kell a település közszolgáltatásait akadálymentesíteni, vagyis az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét megteremtteni.

Kisújszállás 10-20 ezer fő közötti lakosságszámú számú település, miszerint 2008. december 31-ig egy egészségügyi alapellátást, 2009. december 31-ig egy szociális ellátást, egy óvodát, egy alapfokú iskolát és egy gyermekvédelmi intézményt, valamint 2010. december 31-ig egy önkormányzati ügyfélszolgálatot ellátó épületet kellett volna akadálymentesíteni. A Képviselő-testület 2007. évben fogadta el az erről szóló ütemtervet, azonban nem minden esetben tudtuk a törvény által meghatározott határidőket tartani. Tapasztalataink szerint elhanyagolható azon települések száma, amelyek önerőből és teljes körűen, határidőben végre tudták hajtani ezeket a feladatokat.

Az önkormányzatunk tulajdonában lévő középületek, oktatási, nevelési és egészségügyi feladatokat ellátó épületek egy része akadálymentes, folyamatban van oly módon történő átalakítása, fejlesztése vagy tervezett ez irányú fejlesztése.

- A Kossuth Lajos Általános Iskola központi épülete 2002-2003-ban épült a fizikai akadálymentesítés előírásainak figyelembe vételével.
- Az önkormányzattól függetlenül a Kétdoki Kft. 2005-ben épített alap- és járóbeteg szakellátásnak helyet adó rendelőépületet, mely szintén akadálymentesített fizikai szempontból.
- 2008-2009. években pályázati támogatással (ÉAOP-4.1.5-2007) valósult meg a Központi Orvosi rendelő és fogászat (Rákóczi utca 8.), valamint a Pitypang Óvoda (Ifjúság utca 2.) épületének komplex akadálymentesítése.

- Hazai támogatással 2010-ben az Arany János Általános Iskola központi épületének (Kálvin utca 3.) mellékhelyiségei kerültek felújításra, átalakításra az akadálymentesítés előírásainak megfelelően.
- 2012 májusában zárult a Hotel Kumánia, valamint a Kisújszállási Kumánia Gyógy- és Strandfürdő építése. A szintén uniós támogatással megvalósuló (ÉAOP-2.1.1/A és ÉAOP-2.1.2/A) projekt eredményeként a hotel és a strandfürdő teljes területe és valamennyi szolgáltatása teljes körűen akadálymentesített, valamennyi látogató által önállóan elérhető, igénybe vehető.
- 2012-ben kezdődött és – várhatóan – 2013. végéig be is fejeződik a szociális alapellátást és gyermekvédelmi feladatokat ellátó épületegyüttes (Kálvin utca 9. és 13., Vásár utca 3.) uniós támogatásból finanszírozott (ÉAOP-4.1.3/A) felújítása, átalakítása, melynek eredményeként megtörténik a létesítmények akadálymentesítése is.
- Mindemellett folyamatban van Kisújszállás Városközpont funkcióbővítő megújítása (ÉAOP-5.1.1/D-09-2f) tárgyú pályázatunk megvalósítása. A koncepció 7 építési projektelemet tartalmaz, melynek eredményeként komplexen akadálymentes lesz a Városháza (Kisújszállás Város Önkormányzatának és a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal épülete), a Vigadó Kulturális Központ (volt mozi épülete), valamint részben teljesülnek az akadálymentesített környezet kialakításának feltételei a Városháza Park, a városközpont gyalogos és zöldfelületeinek megújítása, a Kálvin Park megújítása és a régi piacsarnok felújítása során. Terveink szerint a projektelemek megvalósítása 2014-ben fejeződik be.
- Elbírálás alatt van a gyermekorvosi rendelő (Nyár utca 7.) felújítására, bővítésére és akadálymentesítésére benyújtott pályázatunk (ÉAOP-4.1.2/A-12). A beruházás megvalósításával, mind a fogyatékkal élők, mind a kisgyermekes szülők számára könnyebb lenne az épületbe történő bejutás és az azon belüli közlekedés is.
- Művelődési és kulturális intézményeink vonatkozásában megállapítható, hogy a Művelődési és Ifjúsági Központ (Deák Ferenc utca 6.) átalakítását követően az épületbe történő bejutás és a belső közlekedés biztosított mozgáskorlátozottak számára, de az épület nem minősül akadálymentesítettnek. A városi könyvtár, a Móricz Zsigmond Református Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, az Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola, valamint a Városi Óvodai Intézmény többi tagóvodája azonban sem fizikai, sem infó-kommunikációs szempontból nincs akadálymentesítve.

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nem lehetséges az adatgyűjtés, mivel azok többsége vállalkozás formájában működik. Az egyetlen lehetőség a munkáltatók személyes felkeresése lenne, ez azonban rendkívül időigényes tevékenység.

Városunkban a **közösségi közlekedés** infrastrukturális fejlesztése 2009-ben pályázati támogatással (ÉAOP-3.1.4-2008) valósult meg. A projekt keretében utasváró pavilonokat és kiemelt szigeteket, felvezető járdákat építettünk. Az építési engedélyezési tervek készítésekor és azok megvalósításakor is tekintettel voltunk arra, hogy a fogyatékkal élők, az időskorúak és a kisgyermekesek is használni tudják a létesítményeket. Ez azonban csak megkönnyíti a közlekedést, de nem tette akadálymentessé a közösségi közlekedést, ugyanis a helyi autóbusz közlekedést üzemeltető társaság nem rendelkezik olyan járművekkel, amelyek megfelelnek az akadálymentesítési feltételrendszerének.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a **közterületen való önálló közlekedés feltételei** mozgáskorlátozottak számára **adottak**. Az elmúlt években a város legforgalmasabb területein a gyalogos átkelőhelyek átalakítására – vagyis az útpadkák részleges elbontására – sor került, hogy kerekesszékekkel és babakocsival is használhatóak legyenek. Az önkormányzat minden évben biztosít költségvetésében forrást (Út-híd keret) tulajdonában, kezelésében lévő utak, járdák hibáinak javítására, és az elmúlt években saját erőből és pályázati támogatással is több kilométer járdát, utat épített, melyek a vonalas létesítmények infrastrukturális fejlesztése mellett azok egyenlő esélyű hozzáférését is elősegítették.

Kisújszállás egyik legforgalmasabb átkelőhelye a 4201 számú út (volt 4-es számú főút) Szabadság téri (Szabadság téri iskola és volt mozi épülete közötti) zebra. A közlekedési lámpával ellátott gyalogos átkelőhely a közelmúltban hangos tájékoztatóval lett ellátva, amely a gyengén látók átkelését segíti. Lift, vakvezető sáv, mozgáskorlátozottak számára mosdó, indukciós hurok, tapintható információ, jelnyelvi segítség közterületen nem áll rendelkezésre, és rámpa is csak kevés helyen épült.

A kisújszállási fogyatékkal élő személyek önálló **életvitelét önkormányzati, egyházi és civil szervezet is támogatja**.

A **Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ** végez étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést és nappali ellátást is, valamint a **Baptista Szeretetszolgálat** munkatársai ellátnak szociális étkeztetési és házi segítségnyújtási feladatokat. A szociális otthon és a szeretetszolgálat azonban nem kifejezetten a fogyatékkal élők számára nyújt szolgáltatást, hanem lényegesen nagyobb kör számára biztosítja azt.

Kisújszállás területén működik azonban a **MOVE Támogató Szolgálat**, ami kifejezetten fogyatékkal élők számára biztosítanak házi segítségnyújtást és szállítási lehetőséget.

Sajnálatos módon azonban ezen szervezetek által ellátottak számával kapcsolatban nem rendelkezünk információval.

20. számú táblázat - A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

	Állami/ önkormányzati			Egyházi			Civil		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
étkeztetés	1	1	1	0	0	1	0	0	0
házi segítségnyújtás	1	1	1	0	1	1	1	1	1
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
családsegítés	1	1	1	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	0
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
támogató szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	1	1	1
nappali ellátás	1	1	1	0	0	0	0	0	0

7.4 Kulcsproblémák összegzése

Kulcsproblémák	Jellemző-e a településre?	Igényel-e beavatkozást?
A közszférában arányuknak megfelelő mértékben dolgoznak-e fogyatékkal élő munkavállalók a településen?	igen	nem
Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek megfelelnek-e az egyenlő hozzáférés követelményeinek?	részben	igen
Biztosított-e az akadálymentesítés az önkormányzati intézményekben?	részben	igen
A szociális alapellátás szolgáltatásai hozzáférhetőek és elérhetőek-e a fogyatékkal élő emberek számára?	részben	igen
A szociális szakellátás szolgáltatásai segítik-e a fogyatékkal élő emberek rehabilitációját?	igen	nem

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Fogyatékkal élők helyzete	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek részben felelnek meg az egyenlő hozzáférés követelményeinek.	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek teljes körű akadálymentesítése.	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek teljes körű akadálymentesítése

	Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés nem biztosított.	A Városháza (Polgármesteri Hivatal) épületének komplex (fizikai és infó-kommunikációs) akadálymentesítése .	Városháza komplex akadálymentesítése
	Házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítő szolgáltatás telephelyei nem akadálymentesek.	A telephelyek fejlesztése a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényeire vonatkozóan.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés

8. Helyi partnerség

A 3-7. pontban szereplő célcsoportok élethelyzetének javításával kapcsolatban együttműködő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések bemutatása:

Városunkban a civil szervezetek, egyesületek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Kisújszállás Város Önkormányzata minden évben a költségvetése terhére pályázati úton támogatja a szervezetek működését, székházuk üzemeltetését, valamint rendezvényeiket.

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája
Bokorvirág Hagyományőrző Egyesület	kulturális	gyerekek, nők	programszervezés alkalmával rendszeres
Karitatív Önkéntesek Kisújszállási Egyesülete	karitatív tevékenység, egészségmegőrzés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Kisújszállási Nagykun Polgárőr Egyesület	bűnmegelőzés, közbiztonság	komplex	rendszeres
Kisújszállási Sport Egyesület	sport	gyerekek	rendszeres
Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete	egészségmegőrzés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Munkás Horgász Egyesület	sport	gyerekek	programszervezés alkalmával eseti
Nagycsaládosok Egyesülete	család- és gyermekvédelem	gyerekek, nők, idősek	programszervezés alkalmával eseti
Nagykun Nádor Huszár Közhasznú Kulturális Egyesület	hagyományőrzés	gyerekek, nők, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres
48-as Olvasókör	hagyományőrzés	nők, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres

Phoenix Kulturális Egyesület	kulturális	nők	programszervezés alkalmával rendszeres
Szalma- és Csuhefonók Baráti Társasága Egyesület	hagyományőrzés	nők, gyerekek, idősek	programszervezés alkalmával rendszeres
Városi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	város- és lakosságvédelem	komplex	komplex
Városvédő és -Szépítő Egyesület	városvédelem, értékmegőrzés	komplex	komplex
Roma Nemzetiségi Önkormányzat	érdekvédelem, foglalkoztatás	mélyszegénységben élők és romák	rendszeres, együttműködési megállapodás
Arany Diák Alapítvány	támogatás, fejlesztés, jutalmazás	mélyszegénységben élők, gyerekek	eseti
„A holnap menedzsereiért” Alapítvány	támogatás, fejlesztés	gyerekek	eseti
A „Kisújszállási Gyógy- és Strandfürdőért” Alapítvány	úszásoktatás támogatása	gyerekek, fogyatékkal élők	eseti
A Kisújszállási Zenedéért Alapítvány	kulturális	gyerekek	eseti
Alsós Gyermekünkért Alapítvány	támogatás	gyerekek	eseti
Békés Öregkorért Alapítvány	idősellátás támogatása	idősek	eseti
Boldog Gyermekünkért Alapítvány	támogatás, hátrányok enyhítése	gyerekek	eseti
„Derűsebb óvodásainkért” Alapítvány	fejlesztés, támogatás	gyerekek	eseti
„Együtt a holnapért” Alapítvány	támogatás, képességfejlesztés, tehetséggondozás	gyerekek, fogyatékkal élők	eseti
„Fogd a kezem” Alapítvány	fejlesztés, támogatás, tehetséggondozás	mélyszegénységben élők, gyerekek	eseti
Gyermekünk Műveltségéért Alapítvány	fejlesztés, tehetséggondozás	gyerekek	eseti
Illéssy Alapítvány	fejlesztés, támogatás	gyerekek	eseti
Kisújszállási 56-os Emlékek Ápolása Alapítvány	emléképolás	idősek	eseti
Kisújszállási Városi Ösztöndíj Alapítvány	felsőoktatásban tanulók támogatása	fiatalok	rendszeres
Nagykun Kisújszállásért Alapítvány	helytörténeti tevékenység	komplex	eseti
„Ránk bízott gyermekek jövőjéért” Alapítvány	esélyegyenlőség, integráció biztosítása	gyerekek, fogyatékkal élők	eseti

Református Iskoláinkért Alapítvány	támogatás	gyerekek	eseti
„Szülők a gyermekekért” Alapítvány	támogatás, fejlesztés	gyerekek	eseti

A szervezetek működése és rendezvényeik szervezésének támogatása mellett az önkormányzat az egyesületeket bevonja az őket érintő döntések előkészítésébe is. A civil szervezetek függetlenségét elismeri és tiszteletben tartja, emellett pedig partneri viszonyt alakított ki velük. Évente egy alkalommal tartunk minden civil szervezetet érintő találkozót, melyen az éves programokat, a felmerülő kérdéseket beszéljük meg és egyeztetjük. Ezen kívül aktuális eseményekhez kapcsolódóan hívunk össze megbeszéléseket. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Kölcsönösen segítjük egymást pályázatok benyújtásában, a szervezetek által nyert pályázatokat van, hogy anyagilag is támogatjuk.

Az önkormányzat a szervezeteket helyiség biztosításával is segíti. Több alkalommal ad helyszínt a Városháza kiállításoknak, megnyitó ünnepségeknek, báloknak, rendezvényeknek. Emellett az önkormányzat közművelődési intézménye, a Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár is biztosít helyszínt a rendezvényeknek, valamint állandó találkozóhelyet több szervezetnek. Ezen helyszínek is elősegítik, hogy a város lakói könnyen és ingyenesen hozzáférhessenek a kulturális programokhoz és szolgáltatásokhoz. Az önkormányzat és intézményei mellett a székházzal rendelkező szervezetek is segítenek a rendezvények helyszínének biztosításában.

Kisújszálláson igen sokrétű a civil társadalom, a közfeladatok ellátásában közel 90 egyesület, alapítvány, klub vesz részt, melyeknek a fő tevékenységeik a következők:

- az oktatás-nevelés támogatása, az intézmények technikai fejlesztése, kiemelkedő eredményeket elért tanulók támogatása;
- karitatív tevékenységek, a hátrányos helyzetű családok segítése, a gyermekek védelme;
- a közrend, közbiztonság védelme, a bűnmegelőzésben való közreműködés;
- örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, továbbörökítése a fiatal korosztály számára, művészeti értékek teremtése és védelme, kultúra közvetítése;
- őshonos és egyéb állatfajok tenyésztésének népszerűsítése, védelme;
- szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatások;

az egészséges életmód, sportolás fejlesztése, támogatása, az utánpótlás nevelése.

Kisújszállás Város Önkormányzata tizenkét különböző szervezetnek tagja, ezek között négy társulásban működik együtt egyes feladatok ellátására. Tagja a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulásnak, illetve székhelye a Nagykun Hagyományörző Társulásnak, az Önkormányzati Társulás az

Észak-alföldi Régió Ivóvízminőségének Javításáért szervezetnek, valamint a Kisújszállás, Kenderes, Ecsegfalva Mikrotérségi Központi Orvosi Ügyeleti Társulásnak.

Önkormányzatunk együttműködési megállapodást kötött a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal is, mely kiterjed a Roma Nemzetiségi önkormányzat működési feltételeinek biztosítására, a pénzügyi és gazdálkodási feladatainak segítésére, a döntésekben való együttműködésre.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a Polgármesteri Hivatal, az oktatási és nevelési intézmények, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Karcag Járási Munkaügyi Központ, a Művelődési és Ifjúsági Központ, valamint a Roma Nemzetiségi Önkormányzat munkatársainak bevonásával készült.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságának biztosítására az önkormányzat honlapja és a helyi média is rendelkezésre áll.

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívtunk össze.

Önkormányzatunk a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítására, értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre.

A HEP Fórum a nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatja a program megvalósításában elvárt eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Intézkedési terv

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések			
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe	Sorszám
1. Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nincs kijelölt esélyegyenlőségi munkatárs.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése.	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése	1./1
	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció nem tartalmaz a romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket.	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése.	A szociális szolgáltatásszervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése	1./2
	A településen lakhatási szegregáció áll fenn, az ott élők életkörülményei nem megfelelőek.	Lakhatási szegregáció felszámolása, vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.	Szegregáció felszámolása, életkörülmények javítása	1./3
	A településen magas a munkanélküliek száma.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása (pld. szociális szövetkezet).	Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet	1./4
	A munkanélküliek között magas az iskolázatlanok és az alacsony iskolai végzettségűek aránya, melynek okai között a hatékony álláskeresési technikák és a kulcskompetenciák hiánya szerepel.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések a településen.	Képzés a településen a romák és/ vagy mélyszegénységben élők számára	1./5

	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai lehetetlenné tették mérhető teljesítménykövetelmények rögzítését, és ezekre épített monitoring rendszer létrehozását. A számszerű adatok, indikátorok hiánya nem ad valódi értékelésre lehetőséget.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Romákra vonatkozó adatgyűjtés	1./6
	A házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások a telephely tárgyi feltételei miatt nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak, nem akadálymentesek, a szolgáltatások igénybevételekor nem érvényesülnek teljes mértékben a személyhez fűződő jogok.	A telephelyek fejlesztése a végleges működési engedély megszerzéses, a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése	1./7
2. Gyermekek	A köznevelési rendszer átalakításával az önkormányzat fenntartói státusza megszűnt.	Újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az önkormányzat, mint fenntartó biztosított.	Önkormányzati támogatások újragondolása az oktatás területén	2./1
	A bölcsőde tárgyi eszközei régiek, elavultak.	Eszközbeszerzés, mozgásszoba kialakítása uniós, illetve hazai pályázati forrásból.	Eszközbeszerzés a bölcsődében	2./2
	Gyermekorvosi rendelő rossz állapotú, nem akadálymentesített.	Az épület felújítása, akadálymentesítése.	Gyermekorvosi rendelő felújítása, akadálymentesítése	2./3
	A gyermekjóléti szolgálat a telephely tárgyi feltételei miatt nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, nem akadálymentes.	A telephely fejlesztése, akadálymentesítése a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	A gyermekjóléti szolgálat telephely felújítása, akadálymentesítése	2./4

	A HHH tanulók eredményei gyengébbek, nagyobb a lemorzsolódási arányuk.	Hátránykompenzáció érdekében városi vetélkedők, versenyek a HH, HHH gyermekeknek.	Tanórán kívüli hátránykompenzációs programok	2./5
	Hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás garancia lehet rendszeres iskolába járásra, a tankötelezettség teljesítésre, a hátránykompenzációra.	Települési szinten szükséges megvizsgálni az igények és a lehetőségek szempontjából a diákotthoni férőhelyszám bővítésének lehetőségét, a lakásotthonban élő gyerekek helyzetét és a tanoda bevezetésének szükségességét.	Diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás vizsgálata.	2./6
	A diákotthon épülete felújításra, igény esetén bővítésre szorul.	A diákotthon épületének felújítása, bővítése.	Pályázati források kihasználása az épület felújítása, esetleges bővítése érdekében.	2./7
3. Nők	Nincs nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Nemekre érzékeny adatgyűjtés	3./1
	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A munkanélküliek között magas az iskolázatlanok és az alacsony iskolai végzettségűek aránya, melynek okai között a hatékony álláskeresői technikák és a kulcskompetenciák hiánya is szerepel.	Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzése a településen.	Képzések a településen nők részére	3./2
	A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen.	A családon belüli erőszak áldozatainak hatékony segítése, áldozattá válás megelőzése.	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése	3./3
4. Idősek	Az idősek gyakran vállnak bűnelkövetések áldozatává.	Idősek áldozattá válását megelőző információ nyújtás, intézkedések.	Idősek áldozattá válásának megelőzése	4./1
	A közszolgáltatások akadálymentesítése csak részben megoldott.	Városháza komplex akadálymentesítése .	Városháza komplex akadálymentesítése	4./2
	Nem elérhető a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése.	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése.	4./3

	A házi segítségnyújtás és idősok nappali ellátása szolgáltatás telephely tárgyi feltételei nem megfelelőek, az akadálymentesítés nem megoldott.	A telephelyek fejlesztése a végleges működési engedély megszerzéses, a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése	4./4
	Nincs a célcsoportra érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen.	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Idősokre érzékeny adatgyűjtés	4./5
5. Fogyatékkal élők	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek részben felelnek meg az egyenlő hozzáférés követelményeinek.	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek teljes körű akadálymentesítése.	Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek akadálymentesítése	5./1
	Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés nem biztosított.	A Városháza (Polgármesteri Hivatal) épületének komplex (fizikai és infó-kommunikációs) akadálymentesítése .	Városháza komplex akadálymentesítése	5./2
	Házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítő szolgáltatás telephelyei nem akadálymentesek.	A telephelyek fejlesztése a szolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javulása érdekében.	Szociális ellátást nyújtó akadálymentesítése	5./3
	Az önkormányzat nem rendelkezik kellő adattal a fogyatékkal élők számára és igényeire vonatkozóan .	Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport működtetése.	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés	5./4

2. Az intézkedési területek részletes kifejtése

1./1

Az intézkedés címe		Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 esélyegyenlőségi munkatárs
	Célérték	1 esélyegyenlőségi munkatárs
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nincs
Az intézkedés tartalma		Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése Polgármesteri Hivatalban.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaköri leírás
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		nem szükséges
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		intézményesülés révén

Az intézkedés címe		A szociális szolgáltatósszervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 felülvizsgált koncepció
	Célérték	1 felülvizsgált koncepció
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		A szociális szolgáltatósszervezési koncepció felülvizsgálata és a romák/ mélyszegénységben élők esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedések meghatározása.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		szociális szolgáltatósszervezési koncepció
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		Polgármesteri Hivatal dolgozói
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Szegregáció felszámolása, életkörülmények javítása
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	3 szegregátum
	Célérték	0 szegregátum
Célérték elérésének dátuma		2017. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		IVS
Az intézkedés tartalma		Csorba, Márialaka és Óváros szegregátumok felszámolása vagy az ott élők életkörülményeinek javítása.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		szegregátumok száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		uniós és hazai pályázati források
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	tartós munkanélküliek száma
	Célérték	tartós munkanélküliek számának csökkenése
Célérték elérésének dátuma		minden év december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		Az önkormányzat minden évben pályáz közmunkaprogram megvalósítására. Az önkormányzat a munkanélkülieket foglalkoztató szociális szövetkezet létrehozása céljából az alábbi tevékenységeket végzi: igényfelmérés, érdekeltek felkutatása, tájékoztatás, jógyakorlatok bemutatása, piackutatás, lehetséges vevői kör meghatározása, helyi erőforrások feltérképezése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		közfoglalkoztatásban résztvevők száma; jegyzőkönyvek, jelenléti ívek
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		Belügyminisztérium közmunkaprogram pályázata, humánerőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Képzés a településen romák és/ vagy mélyszegénységben élők számára
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 együttműködési megállapodás
	Célérték	1 együttműködési megállapodás
Célérték elérésének dátuma		2015. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések megtartása érdekében együttműködés a Türr István Képző és Kutató Intézettel.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		képzéseket eredményesen elvégzők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		Türr István Képző és Kutató Intézet TÁMOP-5.3.8-12/1-2012-0001 kiemelt projektje
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Romákra vonatkozó adatgyűjtés
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 munkacsoport
	Célérték	1 munkacsoport
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaterv
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humánerőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Romák és/vagy mélyszegénységben élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 akadálymentesített telephely
	Célérték	2 akadálymentesített telephely
Célérték elérésének dátuma		2014. január 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		A házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások telephelyeinek felújítása, akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített telephely, szolgáltatás
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

2./1

Az intézkedés címe		Önkormányzati támogatások újragondolása az oktatás területén
Az intézkedés pontos célcsoportja		Gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		A képviselő-testület megbízza az oktatási referenst, hogy vizsgálja meg melyek azok a programok, támogatások, amely az önkormányzat a fenntartói szerep megszüntését követően is biztosít a közoktatásban és köznevelésben résztvevők számára
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		előterjesztés
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		oktatási referens, költségvetési rendeletben biztosított forrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi és szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Eszközbeszerzés a bölcsődébe
Az intézkedés pontos célcsoportja		Gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2015. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Fejlesztő eszközök beszerzése, mozgásszoba kialakítása.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		megvalósított pályázat
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		uniós és hazai pályázati források
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Gyermekorvosi rendelő felújítása, akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 felújított, akadálymentesített épület
	Célérték	1 felújított, akadálymentesített épület
Célérték elérésének dátuma		2014. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		Gyermekorvosi rendelő felújítása, bővítése és komplex akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		felújított, akadálymentesített épület
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.2/A-12-2013-0060 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		A gyermekjóléti szolgálat telephely felújítása, akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 felújított, akadálymentesített telephely
	Célérték	1 felújított, akadálymentesített telephely
Célérték elérésének dátuma		2014. január 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		A gyermekjóléti szolgáltatás telephelyének felújítása, akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített telephely, szolgáltatás
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Tanórán kívüli hátránykompenzációs programok
Az intézkedés pontos célcsoportja		3-16 éves HH és HHH Gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 db megvalósított hátránykompenzációs program
	Célérték	4 db megvalósított hátránykompenzációs program
Célérték elérésének dátuma		2015. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Közüktatási Esélyegyenlőségi Terv
Az intézkedés tartalma		Hátránykompenzáció érdekében városi vetélkedők, versenyek a HH, HHH gyermekeknek.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		jelenléti ív, fotódokumentáció, beszámoló
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		Uniós és hazai pályázati források, helyi költségvetési rendelet
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás vizsgálata
Az intézkedés pontos célcsoportja		HH és HHH gyerekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 munkacsoport
	Célérték	1 munkacsoport
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Közüktatási Esélyegyenlőségi Terv
Az intézkedés tartalma		Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaterv
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humánerőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Diákotthon épületének felújítása, igény esetén bővítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		diákotthonban élő gyermekek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		folyamatos
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		diákotthon épületének felújítása, igény esetén bővítése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		megvalósított pályázat
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		uniós és hazai pályázati források
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

3./1

Az intézkedés címe		Nemekre érzékeny adatgyűjtés
Az intézkedés pontos célcsoportja		Nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 munkacsoport
	Célérték	1 munkacsoport
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaterv
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humánerőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Képzések a településen a nők számára
Az intézkedés pontos célcsoportja		Nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 megállapodás
	Célérték	1 megállapodás
Célérték elérésének dátuma		2015. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Készségfejlesztő, szocializációs tréningek, foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések megtartása érdekében együttműködés a Türr István Képző és Kutató Intézettel .
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		képzéseket eredményesen elvégzők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		Türr István Képző és Kutató Intézet TÁMOP-5.3.8-12/1-2012-0001 kiemelt projektje
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Nők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2015. június 30.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		<p>Az áldozatok megfelelő segítése és ellátása az ismételt áldozattá válás prevenciójával. Tájékoztató arról, hogy hová fordulhatnak a családon belüli erőszak áldozatai.</p> <p>A Városi Polgárőrséggel együttműködve városi bűnmegelőzési nap szervezése.</p>
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		cikkek, helyi TV adásai, rendezvény
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		<p>humánerőforrás</p> <p>bűnmegelőzési nap megrendezésére uniós és hazai pályázati forrás</p>
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

4./1

Az intézkedés címe		Idősek áldozattá válásának megelőzése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		folyamatos
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Az idős személyek környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. Az idősek tájékoztatása a bűncselekmények áldozatává válásának megelőzése érdekében, többek között az idősek részére megrendezett „Idősek napja” rendezvényen
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		térfigyelő kamerák számának növelése cikkek, helyi TV adásai, rendezvény
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		- az egyes önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó fejlesztési támogatás igénybevétele részletes szabályairól szóló 8/2013. (III. 29.) BM rendelet felhívására benyújtott pályázat - helyi költségvetési rendelet - humánerőforrás, önkéntesek
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

Az intézkedés címe		Városháza komplex akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 akadálymentesített épület
	Célérték	1 akadálymentesített épület
Célérték elérésének dátuma		2014. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		A Városháza (Polgármesteri Hivatal) épületének komplex (fizikai és infó-kommunikációs) akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített épület
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-5.1.1/D-09-2f-2011-0006 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 szolgáltatás
	Célérték	1 szolgáltatás
Célérték elérésének dátuma		2014. január 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése a szociális alapellátások keretében.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 akadálymentesített épület
	Célérték	2 akadálymentesített épület
Célérték elérésének dátuma		2014. január 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		A házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását biztosító épület felújítása és akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített épületek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

4./5

Az intézkedés címe		Idősek igényeinek felmérése
Az intézkedés pontos célcsoportja		idősek
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 munkacsoport
	Célérték	1 munkacsoport
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaterv
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humánerőforrás
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

5./1

Az intézkedés címe		Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek teljes körű akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	nem releváns
	Célérték	nem releváns
Célérték elérésének dátuma		2017. 12.31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		A helyi közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése 2009-ben oly módon történt, hogy az autóbusszmegálló helyek akadályok nélkül, könnyen megközelíthetők legyenek. A pályázati eljárás útján kiválasztott szolgáltató járművei azonban nem felelnek meg jelenleg az akadálymentesítés szabályainak. Célunk, hogy a jövőben feltételként szabjuk azt, hogy a mozgáskorlátozottak számára is elérhetőek legyenek.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		nem releváns
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		nem releváns
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

5./2

Az intézkedés címe		Városháza komplex akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 akadálymentesített épület
	Célérték	1 akadálymentesített épület
Célérték elérésének dátuma		2014. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		Gaál Kálmán Gazdasági Program
Az intézkedés tartalma		A Városháza (Polgármesteri Hivatal) épületének komplex (fizikai és infó-kommunikációs) akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített épület
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-5.1.1/D-09-2f-2011-0006 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése
Az intézkedés pontos célcsoportja		Fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 akadálymentesített épület
	Célérték	2 akadálymentesített épület
Célérték elérésének dátuma		2014. január 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		A házi segítségnyújtást, szociális étkeztetés és családsegítő szolgáltatást biztosító épület felújítása és akadálymentesítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		akadálymentesített épületek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		ÉAOP-4.1.3/A-11-2012-0080 kódszámú projekt
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		szakmai együttműködések révén

Az intézkedés címe		Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés
Az intézkedés pontos célcsoportja		Fogyatékkal élők
Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	0 munkacsoport
	Célérték	1 munkacsoport
Célérték elérésének dátuma		2013. december 31.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		nem releváns
Az intézkedés tartalma		Helyi esélyegyenlőségi információs, adatgyűjtő és adatelemző munkacsoport létrehozása, működtetése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)		munkaterv
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások		humánerőforrás fejlesztése
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága		társadalmi együttműködések révén

3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1./1	Esélyegyenlőségi munkatárs kinevezése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013.12.31.	munkaköri leírás	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./2	A szociális szolgáltatás-szervezési koncepció felülvizsgálata, kiegészítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013. 12.31.	Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./3	Szegregáció felszámolása, életkörülmények javítása	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2017.06.30.	szegregátumok száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

1./4	Közfoglalkoztatás és szociális szövetkezet	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	minden év 12.31.	közfoglalkoztatásban résztvevők száma, jegyzőkönyvek, jelentési ívek	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./5	Képzés a településen a romák és/ vagy mélyszegénységben élők számára	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2015.06.30.	képzéseket eredményesen elvégzők száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./6	Romákra vonatkozó adatgyűjtés	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013.12.31.	munkaterv	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
1./7	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.01.31.	akadálymentesített telephely, szolgáltatás	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
II. Gyermek										
2./1	Önkormányzati támogatások újragondolása az oktatás területén	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013.12.31.	előterjesztés	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./2	Eszköz-beszerezés a bölcsődében	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2015.06.30.	megvalósított pályázat	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

2./3	Gyerme- orvosi rendelő felújítása, akadály- mentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	2014.12.31.	felújított, akadály- mentesített épület	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./4	A gyermekjóléti szolgálat telephely felújítása, akadály- mentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	2014.01.31.	akadály- mentesített telephely, szolgáltatás	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./5	Tanórán kívüli hátrány- kompenzációs programok	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	2015.06.30.	jelenléti ív, fotódoku- mentáció, beszámoló	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./6	Diákotthoni, lakásotthoni, tanodai ellátás vizsgálata	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	2013. 12.31.	munkaterv	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
2./7	Diákotthon épületének felújítása, igény esetén bővítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	folyamatos	megvalósí- tott pályázat	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
III. Nők										
3./1	Nemekre érzékeny adatgyűjtés	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgár- mester	2013.12.31.	munkaterv	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

3./2	Képzések a településen nők részére	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2015.06.30.	képzéseket eredményes en levélgzők száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
3./3	Nők áldozattá válásának megelőzése, áldozatok segítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2015.06.30.	cikkek,helyi TV adásai, rendezvény	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
IV. Idősek										
4./1	Idősek áldozattá válásának megelőzése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	folyamatos	térfigyelő kamerák számának növelése, cikkek, helyi TV adásai, rendezvény	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./2	Városháza komplex akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.12.31.	akadálymentesített épület	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./3	A jelző-rendszeres házi segítségnyújtás megszervezése.	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.01.31.	jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybevevők száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
4./4	Szociális ellátást nyújtó épületek felújítása, akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.01.31.	akadálymentesített épületek száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

4./5	Idősek igényeinek felmérése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013. 12.31.	munkaterv	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
V. Fogyatékkal élők										
5./1	Az önkormányzat által fenntartott tömeg-közlekedési rendszerek akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2017.12.31.	nem releváns	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
5./2	Városháza komplex akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.12.31.	akadálymentesített épület	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
5./3	Szociális ellátást nyújtó akadálymentesítése	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2014.01.31.	akadálymentesített épületek száma	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont
5./4	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 1. pont	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont	Kecze István polgármester	2013.12.31.	munkaterv	Intézkedési terv 2. pont	Intézkedési terv 2. pont

4. Megvalósítás

Kisújszállás Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Kisújszállás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot állít fel és működtet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum tagjai:

- települési önkormányzat képviselője
- önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői
- nem önkormányzati intézmények képviselői
- civil partnerek képviselői
- roma nemzetiségi önkormányzat képviselője
- egyházi és/vagy iskolai delegáltak

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum feladatai:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásának nyomon követése, dokumentálása;
- a kitűzött célok megvalósulásának vizsgálata, a szükséges beavatkozások meghatározása, beépítése az Intézkedési tervbe;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálata;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, társadalmi konzultációra bocsátása.

Az Intézkedési tervben megjelenített intézkedések részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktív részvételével, az e célból létrehozott **tematikus munkacsoportokon belül** valósul meg.

5. A program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Kisújszállás Város Önkormányzata a Programot a közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot tájékoztatja, illetve évente fórumot szervez.

Felelős: Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője

Határidő: minden év október 31.

6. Kötelezettségek és felelősségi körök

Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának **végrehajtásáért** a települési önkormányzat részéről Kecze István Polgármester felel.

A polgármester feladata és felelőssége:

- annak biztosítása, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat;
- annak biztosítása, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához;
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megtétele, a jogsértés következményeinek elhárítása céljából a szükséges intézkedések megtétele.

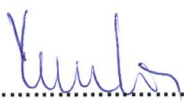
Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja megvalósításának **koordinációjáért** a települési önkormányzat részéről Klujber Mária Katalin, a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője felel.

Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

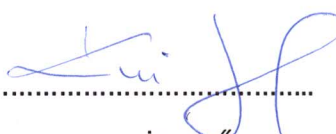
- az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása;
- az intézkedések végrehajtásának nyomonkövetése;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkájának koordinálása.

7. Elfogadás módja és dátuma

Kisújszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját a szakmai és társadalmi megvitatását követően az önkormányzat képviselőtestülete megvitatta, és 255/2013. (VI. 25.) számú határozatával elfogadta.

.....
polgármester

.....
jegyző

1. számú melléklet

Tartalom

Kötelező táblák	3
A település bemutatása	3
1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén	3
2. számú táblázat - Állandó népesség	4
3. számú táblázat - Öregedési index	5
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	5
5. számú táblázat - Természetes szaporodás	5
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	6
6. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma	6
7. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint	6
8. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként	7
9. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként	7
10. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség	8
11. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint	8
12. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek	8
13. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában	8
14. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma	9
15. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma	9
16. számú táblázat - Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma	10
17. számú táblázat - Lakás állomány	10
18. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők	10
19. számú táblázat - Orvosi ellátás	11
20. számú táblázat - Közgógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma	11
21. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma	11
A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénysége	12
22. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma	12
23. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	12
24. számú táblázat - Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya	12
25. számú táblázat - Védőnői álláshelyek száma	13
26. számú táblázat - Gyermekorvosi ellátás jellemzői	13
27. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma	13
28. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	13
29. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai	14
30. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.	15
31. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma	16
32. számú táblázat - Általános iskolák adatai	16
33. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban	16
A nők helyzete, esélyegyenlősége	17
34. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében	17
35. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	17

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	17
36. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint	17
37. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időszerűak száma	17
38. számú táblázat - Időszerűak járadékában részesülők száma	18
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	18
39. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma	18
40. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	18
Egyéb, a Helyi Esélyegyenlőségi Program szempontjából releváns adatok	19

Kötelező táblák

A település bemutatása

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2007 (fő)	11 906 fő
2008 (fő)	11 738 fő
Lakónépesség számának változása (%)	98 %
2009 (fő)	11 611 fő
Lakónépesség számának változása (%)	98 %
2010 (fő)	11 500fő
Lakónépesség számának változása (%)	99 %
2011 (fő)	11 367 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99 %
2012 (fő)	n.a. fő
Lakónépesség számának változása (%)	n.a. %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség

állandó népesség száma	11 802 fő
nő	6 021 fő
	51 %
férfi	5 781 fő
	49 %
0-2 évesek	282 fő
	2 %
0-14 éves nők	815 fő
	7 %
0-14 éves férfiak	939 fő
	7 %
15-17 éves nők	201 fő
	2 %
15-17 éves férfiak	216 fő
	2 %
18-54 éves nők	2 875 fő
	24 %
18-59 éves férfiak	3 609 fő
	30 %
60-64 éves nők	396 fő
	3 %
60-64 éves férfiak	356 fő
	3 %
65 év feletti nők	1 242 fő
	10 %
65 év feletti férfiak	761 fő
	6 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2008	1 957	1 786	109
2009	2 002	1 728	116
2010	1 996	1 689	118
2011	2 003	1 654	121
2012	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	177	241	-64
2009	171	193	-22
2010	164	195	-31
2011	155	199	-44
2012	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	113	177	-64
2009	103	151	-48
2010	96	165	-69
2011	93	153	-60
2012	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

6. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2008	4 202	4 307	8 509	355	8	285	7	640	8
2009	4 130	3 494	7 624	491	12	491	14	982	13
2010	4 097	4 298	8 395	497	12	462	11	959	11
2011	4 041	4 263	8 304	354	9	304	7	658	8
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

7. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	640	982	959	658	n.a.
20 éves és fiatalabb	fő	22	56	43	26	n.a.
	%	3	6	4	4	n.a.
21-25 év	fő	84	147	154	112	n.a.
	%	13	15	16	17	n.a.
26-30 év	fő	101	138	127	89	n.a.
	%	16	14	13	13	n.a.
31-35 év	fő	78	120	104	71	n.a.
	%	12	12	11	11	n.a.
36-40 év	fő	70	129	118	65	n.a.
	%	11	13	12	10	n.a.
41-45 év	fő	70	116	107	68	n.a.
	%	11	12	11	10	n.a.
46-50 év	fő	80	109	120	76	n.a.
	%	12	11	12	12	n.a.
51-55 év	fő	92	114	112	75	n.a.
	%	14	12	12	11	n.a.
56-60 év	fő	42	52	74	72	n.a.
	%	6	5	8	11	n.a.
61 év felett	fő	1	1	0	4	n.a.
	%	0,1	0,1	0	0,6	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

8. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	355	285	640	235	110	345	66	40	54
2009	491	491	982	353	270	623	72	55	63
2010	497	462	958	366	231	597	74	50	62
2011	351	304	658	223	132	355	63	43	54
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

9. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1 023	1 114	2 137	28	3	14	1	42	2
2009	1 004	1 114	2 118	57	6	37	3	94	4
2010	973	1 092	2 065	58	6	42	4	100	5
2011	938	1 081	2 019	44	5	27	2	71	4
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

10. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen	nő		férfi		
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	10 253	5 455	4 798	3074	1629	1445	182	1,8	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

11. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint	
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség
	Fő	fő	fő
2008	640	33	248
2009	982	36	342
2010	959	36	332
2011	658	24	206
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

12. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		Fő	%
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	19	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

13. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
		fő	%	fő	%	fő	%
2009	65	0	0	65	100	n.a.	n.a.
2010	24	0	0	14	100	n.a.	n.a.
2011	19	0	0	19	100	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

14. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresői száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008. 1. negyedév	744	58	8
2008. 2. negyedév	597	29	5
2008. 3. negyedév	573	33	6
2008. 4. negyedév	615	51	8
2008. átlag	632	43	7
2009. 1. negyedév	758	49	
2009. 2. negyedév	864	49	6
2009. 3. negyedév	907	53	6
2009. 4. negyedév	942	82	9
2009. átlag	868	58	7
2010. 1. negyedév	1098	111	10
2010. 2. negyedév	915	66	7
2010. 3. negyedév	913	48	5
2010. 4. negyedév	877	74	8
2010. átlag	951	75	8
2011. 1. negyedév	1064	128	12
2011. 2. negyedév	790	41	5
2011. 3. negyedév	719	78	11
2011. 4. negyedév	631	12	2
2011. átlag	801	65	8
2012. 1. negyedév	862	7	1
2012. 2. negyedév	763	8	1
2012. 3. negyedév	751	10	1
2012. 4. negyedév	839	9	1
2012. átlag	804	9	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

15. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresői száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	640	416	65
2009	982	809	82
2010	959	640	67
2011	658	486	74
2012		301	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

16. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	321	4	-	-	-	0
2009	58	0,8	347	35	-	0
2010	75	0,9	377	39	-	0
2011	82	1	308	47	-	0
2012	42	n.a.	340	n.a.	37	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Helyi adatgyűjtés

17. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	4 767	32	119	0	2	0	11	5
2009	4 769	30	125	8	2	0	8	4
2010	4 769	27	117	0	2	0	7	4
2011	4 770	26	117	0	2	0	6	3
2012	4770	12	117	0	2	0	6	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

18. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	355	0
2009	466	0
2010	326	0
2011	644	0
2012	582	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

19. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	5	2
2009	0	5	2
2010	0	6	2
2011	0	6	2
2012	0	6	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

20. számú táblázat - Közgógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

	közgógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	507
2009	455
2010	305
2011	330
2012	455

Forrás: TeIR, KSH Tstar

21. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

	ápolási díjban részesítettek száma
2008	109
2009	134
2010	168
2011	186
2012	215

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

22. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	2 311	52	18	1 415
2009	2 216	42	16	42
2010	2 160	47	10	59
2011	2 071	53	33	87
2012	n.a.	35	38	75

Forrás: TeIR, KSH Tstar

23. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2008	1 148	n.a.	9	n.a.	262
2009	1 175	n.a.	4	n.a.	435
2010	1 178	n.a.	4	n.a.	490
2011	1 146	91	4	0	10
2012	989	87	4	0	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

24. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	199	239	162	1128	n.a.	n.a.
2009	186	290	366	1099	n.a.	n.a.
2010	273	324	206	1119	n.a.	n.a.
2011	288	354	129	1110	24	n.a.
2012	179	402	112	1097	9	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

25. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	6	82
2009	6	83
2010	6	80
2011	6	97
2012	6	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

26. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott esetek száma
2008	0	0	25 307	57 495
2009	0	0	24 194	58 819
2010	0	0	23 564	74 047
2011	0	0	22 550	74 518
2012	0	0		

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

27. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	48	7	30
2009	1	51	7	30
2010	1	47	8	30
2011	1	43	7	36
2012	1	61	9	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

28. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napköziben gondozott gyermekek száma
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatok

29. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Városi Óvodai Intézmény:

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	5	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	357	
Óvodai csoportok száma	14	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7:00 – 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	folyamatos nyitvatartás	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	29	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	29	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	14	0
Kisegítő személyzet	8	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kádas György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Diákotthon és Gyermekotthon:

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	11	
Óvodai csoportok száma	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7:00 – 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2013.07.01.-08.31.	

Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

30. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek- csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	349	15	375	6	351	1
2009	339	15	375	6	343	0
2010	332	15	375	6	372	0
2011	345	15	375	6	351	1
2012	330	14	357	5	333	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

31. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	470	613	1 083	359	33
2011/2012	480	597	1 077	386	36
2012/2013	474	569	1 043	348	33

Forrás: TelR, KSH Tstar

32. számú táblázat - Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	20	24	44	2	5	7	8
2011/2012	20	13	43	2	4	6	8
2012/2013	20	22	42	4	3	7	8

Forrás: TelR, KSH Tstar

33. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	Fő / %
2010/2011	128/ 99 %
2011/2012	122/100 %
2012/2013	még nem ismert

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A nők helyzete, esélyegyenlősége

34. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	4 076	3 893	n.a.	n.a.	285	355
2009	3 262	3 851	n.a.	n.a.	491	491
2010	4 032	3 790	n.a.	n.a.	462	497
2011	3 991	3 733	n.a.	n.a.	304	354
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

35. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	5+1	411	82
2009	5+1	419	83
2010	5+1	400	80
2011	4+1	387	97
2012	3+1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

36. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	1 539	2 179	3 718
2009	1 528	2 138	3 666
2010	1 486	2 044	3 530
2011	1 488	2 079	3 567
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

37. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	1 957	42	2
2009	2 002	53	2
2010	1 996	47	2
2011	2 003	46	2
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

38. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	5
2009	5
2010	5
2011	4
2012	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

39. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	282	n.a.
2009	262	n.a.
2010	234	n.a.
2011	593	n.a.
2012	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

40. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	6	0	0
2009	15	0	0
2010	15	0	0
2011	9	0	0
2012	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

Egyéb, a Helyi Esélyegyenlőségi Program szempontjából releváns adatok

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	189	2,3	n.a.	n.a.
2011	400	4,9	n.a.	n.a.
2012	238	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzat adatai

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapoko n	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelít- hetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legköze- lebbi centrum	25 perc	14	30 perc	20	15 perc	-	-
Megye- székhely	50 perc	10	1 óra 30 perc	20	40 perc	-	-
Főváros	2 óra 10 perc	5	4 óra 30 perc	20	2 óra 15 perc	-	-

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	van	<p>-Kétkezi munka becsülete képzéssorozat (tanfolyamok: kosárfonás, szőnyegszövés, foltvarrás, nemezelés, csipkeverés, szalmafonás. szaktanácsadó napok: házi húskészítmények készítése, biozöltség termesztés, ház tejtermékek készítése, vállalkozói ismeretek kézműveseknek, házi lekvár készítése)</p> <p>- Kivilágos Kivirradtig Fesztivál keretében évente Mesterségek és hazai ízek utcája: kézműves bemutatók, őstermelők, kismesterek bemutatkozása)</p> <p>- Kisújszállás itt mindenre szerep vár pályázati program keretében Elfeledett kismesterségek tanfolyam, Tanfolyam álláskeresők számára, Életvezetési programok: pályaválasztás, hátrányos helyzetű fiatal családoknak, családi költségvetés készítése; életpálya építési tanfolyam; számítógépes és nyelvtanfolyamok; konfliktuskezelő tréning; diákvállalkozói tábor; internetes újságírás, televíziós, rádiós, újságíró képzés</p>
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	- Érted és a közösségért – Karcagi fiatalok társadalmi integrációját segítő programok TÁMOP-5.2.5/B-10/2-2010-0110
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	nincs	-
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	- Érted és a közösségért – Karcagi fiatalok társadalmi integrációját segítő programok TÁMOP-5.2.5/B-10/2-2010-0110

Forrás: helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése

	Van/nincs	Felsorolás
felnőtteképző programok a településen	Van	<p>-DecNFA finanszírozott foglalkoztatást elősegítő képzés</p> <p>-TÁMOP 1.1. programok által finanszírozott képzések</p> <p>- Kétkezi munka becsülete képzéssorozat</p> <p>(tanfolyamok: kosárfonás, szőnyegszövés, foltvarrás, nemezelés, csipkeverés, szalmafonás.</p> <p>szaktanácsadó napok: házi húskészítmények készítése, biozöltség termesztés, ház tejtermékek készítése, vállalkozói ismeretek kézműveseknek, házi lekvár készítése)</p> <p>- Kivilágos Kivirradtig Fesztivál keretében évente Mesterségek és hazai ízek utcája: kézműves bemutatók, őstermelők, kismesterek bemutatkozása)</p> <p>- Kisújszállás itt mindenkire szerep vár pályázati program keretében Elfeledett kismesterségek tanfolyam, Tanfolyam álláskeresők számára, Életvezetési programok: pályaválasztás, hátrányos helyzetű fiatal családoknak, családi költségvetés készítése; életpálya építési tanfolyam; számítógépes és nyelvtanfolyamok; konfliktuskezelő tréning; diákállalkozói tábor; internetes újságírás, televíziós, rádiós, újságíró képzés;</p>
felnőtteképző programok a vonzasközpontban	Van	<p>- DecNFA finanszírozott foglalkoztatást elősegítő képzés</p> <p>-TÁMOP 1.1. programok által finanszírozott képzések</p>
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	Van	<p>- munkaügyi kirendeltség által felajánlott, a 30/2000. (XI.15.) GM rendelet alapján.</p> <p>- TÁMOP-1.1. programok keretében felajánlott szolgáltatások</p>
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzasközpontban	Van	<p>- munkaügyi kirendeltség által felajánlott, a 30/2000. (XI.15.) GM rendelet alapján.</p> <p>- TÁMOP-1.1. programok keretében felajánlott szolgáltatások</p>
helyi foglalkoztatási programok a településen	Van	<p>- TÁMOP-1.1. programok</p> <p>- közfoglalkoztatás</p>
helyi foglalkoztatási programok a vonzasközpontban	Van	<p>- TÁMOP-1.1. programok</p> <p>- közfoglalkoztatás</p>

Forrás: helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon résztvevő felnőttek száma

	felnőttképző programok a településen		felnőttképző programok a vonzás-központban		egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzáskörzetben	helyi foglalkoztatási programok a településen		helyi foglalkoztatási programok a vonzáskörzetben	
	férfi	nő	férfi	nő	összesen	összesen	férfi	nő	férfi	nő
2008	13	20	66	53	510	2 085	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	18	21	81	72	105	546	29	41	159	175
2010	24	28	96	78	710	3 598	56	56	247	191
2011	17	8	84	25	204	808	310	231	1 755	1 215
2012	16	19	94	78	881	2 962	311	97	826	447

Forrás: helyi adatgyűjtés

Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	32	1
2009	27	1
2010	25	3
2011	22	4
2012	15	5

Forrás: önkormányzati adatok

Telepek, szegregátumok helyzete

Telepek, szegregátumok száma a településen:	3	
Telepi lakások száma a településen:	2008	71
	2009	63
	2010	57
	2011	55
	2012	53
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva	külterületen: 2db (11-15 km) belterületen: 1 db	
A telep/ek megközelíthetősége:	országos közutakon + önkormányzati burkolt úton	
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek, létesítmények (kérjük, sorolja fel, van-e a közelben - és ha igen milyen távolságra - személtelep, feldolgozó üzem stb.)	nincsenek	

Forrás: helyi adatgyűjtés

Telepek, szegregátumok helyzete – lakásállomány

	komfort nélküli lakások a belterületen	komfort nélküli lakások a külterületen	komfort nélküli lakások a nem szegregált lakóterületeken	komfort nélküli lakások a szegregált lakóterületeken
száma	140	20	34	40
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	3 %	0,4 %	0,7%	0,8 %
	alapozással nem rendelkező lakások a belterületen	alapozással nem rendelkező lakások a külterületen	alapozással nem rendelkező lakások a nem szegregált lakóterületeken	alapozással nem rendelkező lakások a szegregált lakóterületeken
száma	380	10	26	10
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	8 %	0,2 %	0,5 %	0,2 %
	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a belterületen	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a külterületen	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a nem szegregált lakóterületeken	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a szegregált lakóterületeken
száma	2	0	6	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	0,04 %	0	0,1 %	0
	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a belterületen	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a külterületen	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma	4 760	6	3	1
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	99,7 %	0,1 %	0,06 %	0,02 %
	árammal ellátott lakások a belterületen	árammal ellátott lakások a külterületen	árammal ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	árammal ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma	4 678	18	34	40
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	98 %	0,4 %	0,7 %	0,8 %
	vezetékes gázzal ellátott lakások a belterületen	vezetékes gázzal ellátott lakások a külterületen	vezetékes gázzal ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	vezetékes gázzal ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma	3 866	0	0	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	81 %	0	0	0
	csatornával ellátott lakások a belterületen	csatornával ellátott lakások a külterületen	csatornával ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	csatornával ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma	4 258	0	0	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva	89 %	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatok, TeIR, KSH adatbázis

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Otthont nyújtó ellátásba került gyermekek száma a szegregátumban					
		település egésze	szegregátum 1. Csorba	szegregátum 2. Márialaka	Szegregátum 3. Óváros
Átmeneti nevelésbe vétel	2010	11	0	0	4
	2011	15	0	0	0
	2012	3	0	0	2
Tartós nevelésbe vétel	2010	0	0	0	0
	2011	0	0	0	0
	2012	0	0	0	0
Ideiglenes hatályú elhelyezés	2010	11	0	0	4
	2011	17	0	0	0
	2012	3	0	0	2
Családi pótlék/ iskoláztatási támogatás felfüggesztése iskolai hiányzás miatt	2010	0	0	0	0
	2011	6	0	0	0
	2012	10	1	0	0
	2011	0	0	0	0
	2012	6	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatok

Óvodai nevelés adatai

Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma	Fő	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű
2008.	0	0
2009.	0	0
2010.	0	0
2011.	0	0
2012.	0	0
2013.	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Az óvodai ellátás igénybevétele

2012-2013. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Székhely- Pitypang Óvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	12	28	20	15	2	77
Más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-	-
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	8	14	6	4	-	32
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	-	1	1	1	1	4
Béla Király Úti Tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	11	11	12	8	-	42
Más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-	-
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	8	7	6	5	-	26
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	2	1	1	-	-	4
Bocskai Úti Tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	21	18	18	14	-	71
Más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-	-
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	12	12	10	6	-	40
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	6	4	4	2	-	16
Petőfi Tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	16	24	23	14	-	77
Más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	1	-	-	1
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	3	14	17	11	-	45
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	2	1	2	1	-	6

2012-2013. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Sásastó Úti Tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	8	15	22	20	1	66
Más településről bejáró gyermekek létszáma	-	-	-	-	-	-
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakokra vetítetten)						
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	4	8	11	12	1	36
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	2	2	2	3	-	9

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Óvodai létszám-megoszlás

Székhely:	Létszám	hh fő	hh arány %	hhh fő	hhh arány %	hh arány a gyermekek összlétszámához viszonyítva %	hhh arány a gyermekek összlétszámához viszonyítva %	sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma	sajátos nevelési igényű gyermekek aránya a csoport összlétszámához viszonyítva %
Székhely – Pitypang Óvoda									
Gomba	28	10	36	1	4	13	1	0	0
Maci	24	11	46	3	12	14	4	2	8
Katica	25	11	44	0	0	14	0	0	0
Összesen	77	32	42	4	5	41	5	2	2
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	2								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0								
Béla Király Úti Tagóvoda									
Margaréta	20	10	50	1	5	24	2	1	5
Napraforgó	22	16	73	3	14	38	7	1	4
Összesen	42	26	62	4	9	62	9	2	5
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0								

Bocskai Úti Tagóvoda									
Alma	25	15	60	5	20	21	7	1	4
Körte	24	11	46	5	21	15	7	0	0
Szilva	22	14	63	6	27	20	8	0	0
Összesen	71	40	56	16	23	56	22	1	1
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0								
Petőfi Tagóvoda									
Pitypang	26	14	54	3	12	18	4	1	4
Ibolya	26	12	46	0	0	16	0	1	4
Búzavirág	25	19	76	3	12	25	4	1	4
Összesen	77	45	58	6	8	59	8	3	4
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0								
Sásastó Úti Tagóvoda									
Mókus	22	9	41	0	0	14	0	0	0
Őzike	22	10	45	0	0	15	0	1	5
Nyuszi	22	17	77	9	40	26	14	2	9
Összesen	66	36	54	9	14	55	14	3	,5
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	1								
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0								

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Általános iskolások adatai – el- és bejárás

	Létszám (fő)
A településen élő általános iskolás korú gyermekek létszáma	1043
Más településről bejáró általános iskolások	51
Más településről bejáró hh gyerekek	0
Más településről bejáró hhh gyerekek	446
Más településre eljáró általános iskolások	164
Más településre eljáró hh gyerekek	1043
Más településre eljáró hhh gyerekek	51
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek	0
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek	446

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Iskolai ellátás igénybevétele - telephelyi bontásban 2012-2013. tanév

Kossuth Lajos Általános Iskola

	Tagozat megnevezése	Létszám	Napközis	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	SNI tanulók számából a hhh tanulók száma	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam A osztály	Általános tantervű	21	21	2	18	85,7	8	38,1	1	4,8	1	3	0	9
1. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	28	14	2	10	35,7	4	14,3	0	0	0	2	0	5
2. évfolyam A osztály	Általános tantervű	26	26	0	15	57,7	6	23,1	0	0	0	0	0	7
2. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	27	18	0	9	33,3	4	14,8	1	3,7	1	2	0	5
3. évfolyam A osztály	Általános tantervű	22	14	0	16	72,7	6	27,3	0	0	0	0	0	7
3. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	23	6	1	7	30,4	4	17,4	0	0	0	2	0	5
4. évfolyam A osztály	Általános tantervű	27	11	0	15	55,6	7	31,8	0	0	0	1	0	8
4. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	23	6	3	12	52,2	6	26,1	1	4,3	1	1	0	7
5. évfolyam A osztály	Általános tantervű	31	2	0	12	38,7	3	9,7	2	6,5	0	3	2	4
5. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	33	3	1	13	39,4	4	12,1	2	6,1	0	2	1	5

6. évfolyam A osztály	Általános tantervű	32	6	3	19	59,4	5	15,6	4	12,5	1	3	2	6
6. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	31	5	2	16	51,6	9	29,0	0	0	0	4	1	10
7. évfolyam A osztály	Általános tantervű	26	1	1	10	38,5	2	7,7	1	3,8	0	6	2	3
7. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	28		0	5	17,9	3	10,7	1	3,6	0	1	0	4
8. évfolyam A osztály	Általános tantervű	27		0	9	33,3	3	11,1	3	11,1	1	0	0	4
8. évfolyam B osztály	Általános tantervű	14		0	10	71,4	5	35,7	4	28,6	1	0	0	5
8. évfolyam C osztály	Emelt szintű ének-zenei	27		1	11	40,7	3	11,1	2	7,4	0	1	0	4
Összesen:		446	133	16	207		82		22		6	31	8	98

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Arany János Református Általános Iskola

	Tagozat megnevezése	Létszám	Napközis	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	Halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva	SNI tanulók számából a hhh tanulók száma	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsoport	24	20	1	9	38	2	8	2	8	0	0	0	2
1. évfolyam B osztály		19	17	1	15	79	5	26	0	0	0	0	0	6
1. évfolyam R osztály		19	9	0	8	42	2	11	0	0	0	0	0	2
2. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsoport	22	20	2	14	64	3	14	0	0	0	0	0	4
2. évfolyam B osztály		20	17	2	12	60	3	15	0	0	0	0	0	4
2. évfolyam R osztály		23	18	0	8	35	2	9	0	0	0	0	0	2

3. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsop ort	21	12	0	10	48	3	14	4	19	0	0	1	3
3. évfolyam B osztály		15	9	0	8	53	5	33	2	13	1	1	1	6
3. évfolyam R osztály		12	9	0	6	50	2	17	0	0	0	0	0	2
4. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsop ort	19	7	3	8	42	6	32	0	0	0	1	0	7
4. évfolyam B osztály		22	11	1	9	41	4	18	1	5	0	0	0	4
4. évfolyam R osztály		24	16	1	12	50	4	17	1	4	0	0	0	5
5. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsop ort	25	3	3	10	38	3	12	1	4	0	1	0	3
5. évfolyam B osztály		26	7	0	19	73	3	12	1	4	0	4	0	4
5. évfolyam R osztály		13	2	0	8	67	4	33	0	0	0	0	2	5
6. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsop ort	26	5	2	15	58	5	19	1	4	0	4	0	6
6. évfolyam B osztály		29	3	2	5	17	2	7	1	3	0	0	2	2
6. évfolyam R osztály		16	5	0	7	44	4	25	0	0	0	1	0	5
7. évfolyam A osztály	Emelt szintű sportcsop ort	29	1	1	14	48	3	10	2	7	0	0	0	4
7. évfolyam B osztály		24	1	2	6	25	3	13	2	8	0	1	0	4
7. évfolyam C osztály		19	1	1	12	57	6	29	1	5	0	1	0	7
7. évfolyam R osztály		15	6	0	7	47	3	20	1	7	1	0	0	3
8. évfolyam R osztály	Emelt szintű sportcsop ort	27	0	2	4	15	0	0	0	0	0	0	0	0
8. évfolyam B osztály		23	0	2	7	30	3	13	2	9	0	0	0	4
8. évfolyam R osztály		18	5	1	6	38	1	6	2	11	0	1	0	1
Esti		23	0	8	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	19	0	0
Összesen:		553	204	35	239		81		24		2	34	6	95

Továbbtanulási mutatók középokra nappali tagozaton

Kossuth Lajos Általános Iskola

	Gimnázium (%)		Szakközépiskola (érettségít adó képzés) (%)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nem tanult tovább (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	31,0	12,5	46,6	25	22,4	62,5	0	0	0	0
2009/2010	41,3	27,3	23,8	18,2	34,9	54,5	0	0	0	0
2010/2011	49,1	0	39,6	66,7	11,3	33,3	0	0	0	0
2011/ 2012	41,5	0	26,8	20,0	31,7	80,0	0	0	0	0
országos átlag: 2011/2012	34,00%		35,00%		29,00%		2,00%			

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Arany János Általános Iskola

	Gimnázium (%)		Szakközépiskola (érettségít adó képzés) (%)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nem tanult tovább (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	43	14	33	29	19	43	-	-	2	2
2009/2010	30	7	32	14	38	79	-	-	-	-
2010/2011	41	7	26	13	31	73	-	-	1	1
2011/2012	33	13	47	50	20	37	-	-	-	-
országos átlag: 2011/2012	34,00%		35,00%		29,00%		2,00%			

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	640	43	7	345	n.a.	
2009	982	53	5	623	n.a.	
2010	959	74	8	597	n.a.	
2011	658	76	12	355	n.a.	
2012	n.a.	n.a.		n.a.	n.a.	

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2008	49
2009	51
2010	53
2011	55
2012	49

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Közzszolgáltatások akadálymentesítése

		Lift	Vak- vezető sáv	Mozgás- korláto- zottak részére mosdó	Rám- pa	Hangos tájékoz- tatás	Induk- -ciós hurok	Tapint- ható infor- máció	Jel- nyelvi segít- ség	Egyé- b
oktatási intézmények	alapfok	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem
	középfok	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
	felsőfok	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
egészségügyi intézmények	fekvő- beteg ellátás	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
	járó beteg szak- ellátás	nem	igen	igen	igen	nem	igen	igen	nem	nem
	alap- ellátás	nem	igen	igen	igen	nem	igen	igen	nem	nem
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
önkormányzati, közigazgatási intézmény		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Lift	Vak- vezető sáv	Mozgás- korláto- zottak részére mosdó	Rám- pa	Hangos tájékoz- tatás	Induk- -ciós hurok	Tapint- ható infor- máció	Jel- nyelvi segít- ség	Egyé- b
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
Buszpályaudvar, buszvárók	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

	Az adott évben a szolgáltatást igénylő fogyatékos személyek száma		
	2010	2011	2012
ápolást, gondozást nyújtó intézmény	0	0	0
rehabilitációs intézmény	0	0	0
lakóotthon	0	0	0
támogatott lakhatás*	0	0	0
átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés